

บทความวิจัย

เรื่อง การศึกษานวนิยายแปลจีนเรื่อง “13 บุปผาแห่งนานกิง”

(金陵十三釵)

โดย

นางสาว อิศราภรณ์ วงศ์จตุพัฒน์

รหัสนักศึกษา 05600668

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทความวิจัย

เรื่อง การศึกษานวนิยายแปลจีนเรื่อง “13 บุปผาแห่งนานกิง”

(金陵十三釵)

โดย

นางสาว อิศราภรณ์ วงศ์จตุพัฒน์

รหัสนักศึกษา 05600668

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อบทความวิจัย	การศึกษานวนิยายแปลจีนเรื่อง “13 บุปผาแห่งนานกิง” (金陵十三釵)
ผู้เขียน	อิสราภรณ์ วงศ์จตุพัฒน์
อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย	รองศาสตราจารย์ ดร.อุบล เทศทอง
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	พุทธศักราช 2563

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง การศึกษานวนิยายแปลจีนเรื่อง “13 บุปผาแห่งนานกิง” (金陵十三釵) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและคุณค่าของนวนิยายเรื่องนี้

ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายมีโครงเรื่องเกี่ยวกับเรื่องราวการรอดชีวิตจากเหตุการณ์สังหารหมู่ที่นานกิงของเมืองซูเจียวิน หลังจากได้รับความช่วยเหลือของกลุ่มโสเภณีทั้งสิบสามคน โดยผู้แต่งได้สร้างปมความขัดแย้ง 3 ประการ คือ ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม และความขัดแย้งภายในจิตใจตนเอง ดำเนินเนื้อเรื่องเข้มข้นไปจนถึงจุดคลายปม ปิดเรื่องแบบสุขนาฏกรรมและมีคำถามทิ้งท้ายเพื่อให้ผู้อ่านได้ขบคิดต่อได้อย่างน่าสนใจ ตัวละครภายในเรื่องมีความแตกต่างและหลากหลาย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยดำเนินเรื่องราวให้ไปสู่จุดหมายได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งแก่นเรื่องสะท้อนคุณค่าของมนุษย์ว่า มนุษย์เรานั้นเมื่อยามเผชิญหน้ากับภัยอันตรายที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงร่วมกันแล้ว การช่วยเหลือผู้อื่นเป็นเรื่องสำคัญยิ่งกว่าการเอาชีวิตรอด บทสนทนาของเรื่องมีความกระชับ ได้ใจความ สื่อความหมายชัดเจนและสอดคล้องกับโครงเรื่อง ฉากและบรรยากาศภายในเรื่องที่สะท้อนสภาพแวดล้อม ความโหดร้ายและการสูญเสียในช่วงเหตุการณ์การสังหารหมู่ที่นานกิงอย่างสละสลวย ผลการศึกษาเรื่องคุณค่าพบว่า มีคุณค่า 3 ประการ ได้แก่ คุณค่าทางการใช้ภาษา คุณค่าทางด้านสังคม รวมไปถึงสะท้อนคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ ซึ่งผู้เขียนได้สอดแทรกและถ่ายทอดให้ความรู้และมอบแง่คิดแก่ผู้อ่านเป็นอย่างดี

คำสำคัญ : 13บุปผาแห่งนานกิง, วรรณกรรมแปลจีน, องค์ประกอบและคุณค่าของวรรณกรรม, โสเภณีจีน, เหตุการณ์สังหารหมู่ที่นานกิง

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยเรื่อง การศึกษานวนิยายแปลจีนเรื่อง “13 บุพผาแห่งนานกิง” (金陵十三钗) เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450 112 การศึกษาเอกเทศ (Independent Study)

บทความวิจัยฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับการกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อุบล เทศทอง อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้กรุณาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาตลอดจน การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่ง จนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้เสร็จ สมบูรณ์ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบคุณครอบครัว และเพื่อนๆ ที่ คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตลอดจนให้กำลังใจซึ่งเป็นแรงผลักดันทำให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ผู้ที่สนใจ หากมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาด ประการใด ข้าพเจ้าขออภัยไว้ ณ ที่นี้

อิสราภรณ์ วงศ์จตุพัฒน์

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทนำ	1
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทความวิจัย	3
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบวรรณกรรม	4
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายแปลจีน	9
ผลการศึกษา	10
องค์ประกอบของนวนิยายแปลจีนเรื่อง “13 บุปผาแห่งนานกิง”	10
เนื้อเรื่องย่อ	10
องค์ประกอบของนวนิยาย	11
โครงเรื่อง	11
กลวิธีการแต่ง	23
ตัวละคร	23
แนวคิดของเรื่องหรือแก่นเรื่อง	36
บทสนทนา	36
ฉากและบรรยากาศ	39
คุณค่าที่ได้รับของนวนิยายแปลจีนเรื่อง “13 บุปผาแห่งนานกิง”	41
คุณค่าทางด้านการใช้ภาษา	41
คุณค่าทางด้านสังคม	47
คุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์	51
สรุปและอภิปรายผล	53
ข้อเสนอแนะ	54
บรรณานุกรม	55
ประวัติผู้ศึกษา	57

บทนำ

“วรรณกรรม” เป็นภาพสะท้อนสังคมอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่ได้ปรากฏในรูปแบบของบันทึกทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากวรรณกรรมประกอบด้วยภาพสะท้อนสังคมและทัศนคติของผู้แต่งด้วย โดยภาพสะท้อนสังคมนี้มีทั้งลักษณะที่เป็นรูปธรรม หมายถึง สภาพหรือเหตุการณ์ทั่วไปในสังคม และลักษณะที่เป็นนามธรรม หมายถึง แนวความคิด ค่านิยม และชุดความเชื่อของคนในสังคม สิ่งเหล่านี้มีส่วนหล่อหลอมให้ผู้แต่งแสดงทัศนคติของตนออกมาภายใต้องค์ประกอบของวรรณกรรม ซึ่งแตกต่างกันไปตามยุคสมัย สภาวะแวดล้อม (ชลธิรา สัตยารัตนา, 2522: 47)

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2519 : 5) อธิบายว่า “วรรณกรรม” หมายถึงสิ่งที่เขียนขึ้นทั้งหมด ไม่ว่าจะป็นรูปใดหรือเพื่อความหมายใดจึงทำให้มีความหมายในวงกว้าง ทั่วไปมักใช้ในเชิงวิชาการและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า หนังสือ เพราะเดิมทีสิ่งที่ถูกเขียนใดๆ ที่อ่านรู้เรื่องย่อมถูกเรียกหนังสือทั้งสิ้น โดยปรากฏเป็นหลักฐานครั้งแรกในพระราชบัญญัติคุ้มครองศิลปะและวรรณกรรม พ.ศ. 2475 (ไพโรธ เลิศพิริยกุล, 2542: 1)

อิทธิพลของวรรณกรรมจีนเข้ามาในประเทศไทย เริ่มเด่นชัดและมีบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร อันเนื่องมาจากชาวจีนเริ่มมาติดต่อค้าขายกับประเทศไทย นำไปสู่การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและวรรณกรรมครั้งแรกในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แปลหนังสือพงศาวดารจีนเป็นภาษาไทย 2 เรื่อง คือ ไซ่ฮั่น และสามก๊ก โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าหลานเธอกรมพระราชวังหลังและเจ้าพระยาพระคลัง (หน) อำนวยการแปลพงศาวดารทั้งสองเรื่อง แต่ไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดว่าได้แปลในปีใด (วินัย สุโกใส, 2553: 218) โดยมีข้อสันนิษฐานว่า การแปลวรรณกรรมจีนเป็นภาษาไทยในยุคนั้นเน้นให้เป็นประโยชน์เพื่อศึกษาดาราศาสตร์และดาราศาสตร์ แต่เมื่อสิ้นสงครามกับพม่าในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นไปได้ที่จะทรงไม่เห็นความจำเป็นในการแปลวรรณกรรมจีนอีก จึงทำให้การแปลวรรณกรรมจีนมาเป็นภาษาไทยลดน้อยลง ทว่ากลับมาได้รับความนิยมอีกครั้งในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเนื่องจากมีผู้สนับสนุนการแปลที่สำคัญคือ สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ซึ่งสนับสนุนให้แปลถึง 9 เรื่อง อีกทั้งโรงพิมพ์หมอบรัดเลย์ยังนำเอาสามก๊กมาพิมพ์จัดจำหน่ายเป็นครั้งแรก ทำให้วรรณกรรมจีนจากเดิมที่เคยแปลและอ่านกันในหมู่ชนชั้นสูงนั้นขยายวงกว้างขึ้น กระทั่งในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จุดประสงค์ในการแปลวรรณกรรมก็เปลี่ยนจากการแปลเพื่อความบันเทิงเป็นการแปลเพื่อการค้าอย่างสมบูรณ์ (สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2531: 91-108)

“นวนิยาย” เป็นวรรณกรรมอีกประเภทหนึ่ง สุพรรณิ วราทร (2519: 1-20) ได้ให้ความหมายของนวนิยายเอาไว้ว่า นวนิยายเป็นศัพท์ใหม่ในภาษาไทยที่คิดขึ้นสำหรับเรียกรวมวรรณกรรมประเภทเรื่องสมมติหรือบันเทิงคดี (Fiction) ที่เป็นร้อยแก้วแบบพรรณนาโวหาร ซึ่งในภาษาไทยแต่เดิมเรียกว่าเรื่องอ่านเล่นหรือเรื่องประโลมโลก และได้จำแนกประเภทของนวนิยายทั้งหมดออกเป็น 11 ประเภท คือ นวนิยายรัก นวนิยายสะท้อนสังคม นวนิยายแสดงข้อคิดหรือปัญหา นวนิยายชีวิตโลดโผน อาชภูนิยาย นวนิยายผจญภัย หัสนิยาย นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ นวนิยายการเมือง นวนิยายอิงพุทธศาสนา และนวนิยายเชิงวิทยาศาสตร์

เหยียนเกอหลิง (严歌苓) เป็นหนึ่งในนักเขียนนวนิยายและบทภาพยนตร์ร่วมสมัยชาวอเมริกันเชื้อสายจีนซึ่งได้รับการยกย่องมากที่สุดคนหนึ่งในประเทศจีน เหยียนเกอหลิงสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีด้านวรรณคดีจากมหาวิทยาลัยอู่ฮั่นในประเทศจีน ผ่านชีวิตการเป็นนักหนังสือพิมพ์และประสบการณ์โหดร้ายจากเหตุการณ์ความรุนแรงที่จัตุรัสเทียนอันเหมินเมื่อปี พ.ศ. 2532 (ค.ศ. 1989) จึงทำให้ต้องอพยพไปอยู่อาศัยที่สหรัฐอเมริกาและสำเร็จการศึกษาปริญญาโทด้านวิจิตรศิลป์ สาขาการเขียนนวนิยายจากมหาวิทยาลัยโคลัมเบียในรัฐชิคาโก เหยียนเกอหลิงเริ่มตีพิมพ์นวนิยายเล่มแรกในปีพ.ศ. 2528 (ค.ศ. 1985) จนถึงปัจจุบันได้ตีพิมพ์มากกว่า 20 เล่ม และเผยแพร่ในประเทศต่างๆ อาทิ ไต้หวัน ฮองกง สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักรและที่อื่นๆ อีกทั้งได้รับรางวัลสาขาวรรณกรรมและภาพยนตร์มากกว่า 30 รางวัล ตลอดจนถึงได้รับการแปลเป็นภาษาต่างประเทศถึง 16 ภาษา อาทิ ดัตช์ อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน ฮิบรู อิตาลี ญี่ปุ่น เกาหลี โปรตุเกส โรมานี รัสเซีย สเปน เวียดนามและไทย โดยในปัจจุบันเหยียนเกอหลิงเป็นสมาชิกของ Academy of Motion Picture Arts and Sciences และ Société des Gens de Lettres ของประเทศฝรั่งเศส นอกจากนี้ยังสังกัดสมาคมนักเขียนจีนแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (中国作家协会) และสหภาพนักเขียนบทภาพยนตร์ฮอลลีวูดของสหรัฐอเมริกา (Pollard, 2012)

จุดเด่นของผลงานเหยียนเกอหลิง คือ การนำเสนอวรรณกรรมจีนร่วมสมัยที่ซับซ้อนประเด็นอ่อนไหวในสังคมจีนด้วยการสร้างตัวละครเอกซึ่งเป็นบุคคลชายขอบในสังคม เช่น *ต่งตัน* แรงงานยากจนซึ่งมีชีวิตรอดด้วยการเป็นกาฝากงานเลี้ยงของคนมีฐานะในเรื่อง *The Uninvited* *นักข่าวผู้ไม่ได้รับเชิญในปักกิ่ง ยุคเงินคือพระเจ้า* (不速之客亲亲) ซึ่งมีเนื้อหาเสียดสีสังคมจีนยุคทุนนิยมในปัจจุบัน นอกจากนี้เหยียนเกอหลิงมีผลงานเขียนมากมายที่ได้รับการนำไปดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ โดยเฉพาะเรื่อง *13 บุปผาแห่งนานกิง* (金陵十三钗) ซึ่งจางอี้โหมว (张艺谋) ผู้กำกับภาพยนตร์ชาวจีนที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาตินำไปดัดแปลงเป็นภาพยนตร์จีนเรื่อง *The Flowers of War สงครามนานกิง ลิ่นแผ่นดินไม่ลื่นเธอ* ซึ่งสร้างรายได้สูงสุดภายในประเทศในปี ค.ศ. 2011 (พัลลภ สามสี, 2550)

นวนิยายแปลจีนเรื่อง *13 บุปผาแห่งนานกิง* (金陵十三钗) เป็นนวนิยายอิงประวัติศาสตร์โดยเริ่มต้นตีพิมพ์เป็นภาษาจีนในปี พ.ศ. 2554 (ค.ศ. 2011) หลังจากได้รับการดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ในปีเดียวกัน ต่อมาในปีพ.ศ. 2559 สำนักพิมพ์เอิร์นเนสส์ชื่อลิลิธิ์และแปลเป็นภาษาไทยตีพิมพ์เป็นครั้งแรกโดยชินโป-หย่งซุนเป็นผู้แปลและตีพิมพ์ครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2562 เนื้อหาที่ปรากฏใน *13 บุปผาแห่งนานกิง* เป็นเหตุการณ์อิงประวัติศาสตร์ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อกองทัพญี่ปุ่นเคลื่อนกำลังเข้ารุกรานประเทศจีนตั้งแต่มณฑลเหอเป่ย์ถึงนานกิงซึ่งเป็นอดีตเมืองหลวงของจีนในวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2480 (ค.ศ. 1937) เหล่าทหารของกองทัพญี่ปุ่นได้กระทำการอันทารุณโหดเหี้ยมต่อชีวิตของชาวจีนในนานกิง อย่างที่มนุษย์ทั่วไปคิดไม่ถึง แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าเหตุการณ์โหดร้ายและทารุณเหล่านี้กลับไม่ได้รับการจดบันทึกในประวัติศาสตร์ให้ชาวโลกทั่วไปได้รับรู้ด้วยเหตุผลทางการเมือง โดยเหยียนเกอหลิงได้อ้างอิงจากเรื่องจริงของเหตุการณ์นี้ผ่านทั้งชาวอเมริกันในนานกิงผู้มีบทบาทสำคัญในการช่วยชีวิตชาวจีนทั้งระหว่างและหลังจากเหตุการณ์สังหารหมู่ รวมถึงเรื่องจริงของโสเภณีในนานกิงซึ่งเข้ามาเป็นตัวแทนของผู้ให้ปากคำในเหตุการณ์การสังหารหมู่นานกิง (Nanking Massacre) หรือรู้จักกันในนามการข่มขืนนานกิง (Rape of Nanking) โดยเหยียนเกอหลิงได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“นานาชาติเรียกเหตุการณ์นี้ว่า Rape of Nanking ในขณะที่ภาษาจีนใช้คำว่า 大屠杀 ซึ่งมีความหมายว่า สังหารหมู่ครั้งใหญ่ แต่คำว่า Rape ในภาษาอังกฤษนั้นสื่อความหมายถึงการสังหารที่ลึกซึ้งและขยายกว้างมากกว่า เพราะการสังหารหมู่ หมายถึงการดับสลายเพียงแค່ร่างกายรวมถึงการเอาชนะผ่านการสังหารคนจำนวนมาก แต่คำว่า Rape หมายถึงการเอาชนะและสังหารผ่านการเหยียบย่ำบนความอัปยศของประเทศใดประเทศหนึ่ง อีกทั้งได้ยึดครองและย้ายยี่สิบส่วนลับที่สุดและเปราะบางที่สุดของประเทศใดประเทศหนึ่งได้อย่างถึงที่สุด การสังเวทที่น่าสลดใจที่สุดในสงครามคือผู้หญิง ผู้หญิงเป็นสวัสดิการสงครามของผู้ชนะ ความเจ็บปวดที่ต้องแบกรับจึงมีมากเป็นสองเท่า นิยายเรื่องนี้ได้อุทิศแด่ผู้หญิงผู้ถูกสังเวทในครั้งนั้น ฉันหวังว่าผู้อ่านจะได้เห็นเหมือนกับฉันว่าการสังเวทของพวกเขาไม่เพียงแต่น่าสลดใจ หากแต่ยังดังงามอีกด้วย” (Pollard, 2011)

ด้วยเหตุนี้เหยียนเกอหลิงจึงได้เรียบเรียงเรื่องราวใน 13 บุปผาแห่งนานกิงนำเสนอออกมาในมุมมองของสตรี ทั้งในบทบาทของเด็กนักเรียนและกลุ่มโสเภณีที่ได้รับผลกระทบต่ออันตรายจากสงครามผ่านสัญชาติญาณเถื่อนที่สุดของมนุษย์ รวมถึงอารมณ์ขัน ความกล้าหาญ ข้อบกพร่องและความซื่อสัตย์ นอกจากนี้ยังมองเห็นโอกาสในการก้าวข้ามมุมมองของคนทั่วโลก ซึ่งคือ การที่ผู้คนอยู่ภายใต้ภัยคุกคาม ไม่ว่าจะประเทศใด เชื้อชาติใดหรือในเวลาใดก็ตามจะพบว่า การช่วยเหลือคนอื่นเป็นเรื่องสำคัญกว่าการที่ตัวเองเอาชีวิตรอด

ดังที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่านวนิยายแปลจีนเรื่อง 13 บุปผาแห่งนานกิง ควรค่าแก่การนำมาศึกษาวิจัย เพื่อให้เข้าถึงองค์ประกอบของวรรณกรรมและกลวิธีการประพันธ์ ตลอดจนคุณค่าสำคัญที่สะท้อนทรรศนะของผู้แต่งซึ่งนำเสนอผ่านนวนิยายเรื่องนี้

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบวรรณกรรมและกลวิธีในการแต่งเรื่อง 13 บุปผาแห่งนานกิง
2. เพื่อศึกษาคุณค่าที่ปรากฏในเรื่อง 13 บุปผาแห่งนานกิง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทความวิจัย

ในการศึกษานวนิยายแปลจีนเรื่อง “13 บุปผาแห่งนานกิง” ผู้ศึกษาได้สำรวจข้อมูล เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบของวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายแปลจีน ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบวรรณกรรม

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2519) เรียบเรียงหนังสือ “วรรณคดีวิจารณ์” กล่าวถึงการวิเคราะห์วรรณคดีและแนวทางการวิเคราะห์วรรณคดี ได้มีการอธิบายเกี่ยวกับการวิเคราะห์และประเมินคุณค่าของวรรณคดี เป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

1. โครงเรื่อง มีลักษณะใกล้เคียงกับเนื้อเรื่องแต่สั้นและสังเขปกว่า โครงเรื่องอาจบอกว่าตัวละคร คิดอย่างไร พูดอย่างไร พูดอะไร แต่จะไม่บรรยายหรือวิเคราะห์ตัวละครเหล่านั้นเหมือนในเนื้อเรื่อง แม้เหตุการณ์ก็กล่าวถึงเฉพาะเหตุการณ์สำคัญในเนื้อเรื่อง บางกรณีโครงเรื่องอาจมีแต่เฉพาะเหตุการณ์สำคัญก็ได้ ไม่จำเป็นต้องมีปัญหาหรือขัดแย้งเสมอไป แต่โดยทั่วไปแล้วโครงเรื่องที่ดีและเป็นที่ยอมรับของผู้อ่านนั้น คือ โครงเรื่องที่มีปัญหาหรือความขัดแย้ง (conflict) ที่สำคัญเกิดขึ้นกับตัวเอกของเรื่อง เป็นปัญหาหรือความขัดแย้งที่มีความเข้มข้นรุนแรง เป็นอิทธิพลที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหรือมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของตัวเอกของเรื่อง ปัญหาความขัดแย้งเหล่านั้นอาจแบ่งได้ 3 แบบ คือ

1.1 ปัญหาหรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างตัวละครของเรื่องกับคู่กรณี คู่ต่อสู้ หรือกับบุคคลอื่น เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากบุคคลที่อยู่คนละฝ่ายกัน

1.2 ปัญหาหรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นสิ่งที่ต่อต้านบีบบังคับมนุษย์จากอำนาจภายนอก เช่น ภัยธรรมชาติ สภาพสังคม หรือแม้แต่ “โชคชะตา” ที่กำหนดให้คนพ่ายแพ้ ล้มเหลว มีความทุกข์ หรือประสบเคราะห์ร้ายต่างๆ

1.3 ปัญหาหรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างตัวเอกของเรื่องกับตนเอง อาจเป็นความขัดแย้งด้านกายภาพ (เช่น ความพิการ) ด้านศีลธรรม ด้านอารมณ์ ซึ่งมนุษย์ต่อสู้กับตนเอง และจำเป็นต้องตัดสินใจอย่างใจอย่างหนึ่ง บางครั้งก็ชนะใจตนเอง แต่บางครั้งก็พ่ายแพ้ไป

2. สารัตถะของเรื่องหรือแนวคิด คือ ทศนะของผู้แต่งที่แสดงให้เห็นถึงธรรมชาติอย่างใดอย่างหนึ่งของมนุษย์หรือความเป็นไปของโลก สารัตถะจึงเป็นจุดมุ่งหมายอันเป็นแก่นกลางของเรื่องหรือเป็นความคิดสำคัญในเรื่องนักเขียนที่ด้อยอมแสดงโลกทัศน์หรือชีวิตทัศน์ของตนอย่างเด่นชัด จนผู้อ่านรับทราบได้ว่าอะไรเป็นความคิดสำคัญของวรรณคดีเรื่องนี้

3. ฉาก เวลาและสถานที่ มีความหมายกว้างในเรื่องอาจหมายถึงสถานที่และเวลาที่เกิดเรื่องนั้นๆ ขึ้น อาจหมายความแคบเฉพาะห้องๆ หนึ่ง หรือกว้างขวางทั้งประเทศหรือโลก บางกรณีฉากมีบทบาทเสมือนเป็นตัวละครด้วยตัวหนึ่งในโครงเรื่องหรือมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมของตัวละครในเรื่องการประเมินคุณค่า เรื่องฉากจะต้องคำนึงถึงความถูกต้องเกี่ยวกับเหตุการณ์และฉาก อันเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความประณีตในการแต่ง แม้นักเขียนหรือกวีจะมีใช้นักประวัติศาสตร์ แต่ความถูกต้องแม่นยำเรื่องฉากช่วยให้คุณภาพของเรื่องสมบูรณ์ด้วยวิธีของการใช้ฉากให้สอดคล้องกับการดำเนินเรื่อง ทำให้เนื้อเรื่องน่าสนใจขึ้น

4. ตัวละคร คือ ผู้มีบทบาทในเนื้อเรื่อง ตัวละครจะเป็นคนหรือเทียบเท่าคนก็ได้โดยทั่วไปแล้วถือเป็นการสร้างตัวละครหลายลักษณะนิสัยเป็นของที่ทำให้ยากกว่าและอาศัยฝีมือหรือกลวิธีมากกว่า ส่วนตัวละครที่มีลักษณะนิสัยน้อย อาจเป็นประโยชน์ในด้านการสร้างความซับซ้อน

5. **บทสนทนา** หมายถึง ถ้อยคำสนทนายระหว่างตัวละครที่ทำให้เรื่องดำเนินต่อไปได้ ทั้งยังสะท้อนลักษณะนิสัยเฉพาะหรือบ่งบอกสถานะของตัวละครนั้น รวมไปถึงการสร้างบรรยากาศให้น่าสนใจมากขึ้น

6 **กลวิธีการแต่ง** มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้เรื่องมีคุณค่าทางวรรณคดีเป็นความสามารถและฝีมือของผู้แต่งที่แตกต่างไปในแต่ละบุคคล

คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย (2557: 64-65) ได้อธิบายวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบนวนิยายเอาไว้ 5 หัวข้อ ดังนี้

1. **โครงเรื่อง (Plot)** คือ การเล่าเรื่องโดยเรียงลำดับเหตุการณ์ต่างๆ ให้สอดคล้องกันอย่างมีเหตุมีผล เพื่อนำผู้อ่านไปสู่จุดมุ่งหมายหรือแนวคิดหลักที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ ดังนั้นโครงเรื่องจึงหมายถึง รูปแบบการดำเนินเรื่องที่แสดงให้เห็นขั้นตอนต่างๆ ของการเปลี่ยนแปลงจากต้นเรื่องจบจนตอนจบของเรื่อง และความสัมพันธ์จะต้องเป็นเหตุเป็นผลกัน (ธัญญา สังขพันธานนท์, 2539: 163)

โครงเรื่องสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่ โครงเรื่องใหญ่ และโครงเรื่องย่อย

โครงเรื่องใหญ่ คือ เหตุการณ์สำคัญที่ผู้เขียนกำหนดไว้เป็นแนวให้เรื่องดำเนินไปตามต้องการ โครงเรื่องใหญ่นี้จึงเป็นแกนสำคัญในการดำเนินเรื่อง ซึ่งเกี่ยวกับความขัดแย้งและปัญหาต่างๆ เพื่อนำไปสู่การคลี่คลายความขัดแย้งและแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ (บาหยัน อิมสำราญ, 2545: 15)

โครงเรื่องย่อย คือ เหตุการณ์ย่อยๆ ที่แทรกอยู่ในโครงเรื่องใหญ่ มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงเรื่องใหญ่ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ทำให้เนื้อเรื่องมีรสชาติเข้มข้นหรือสมบูรณ์ขึ้น (ยุรฉัตร บุญสนิท, 2538: 26)

การพิจารณาโครงเรื่องสามารถพิจารณาตามส่วนประกอบต่างๆ 6 ส่วน (สายทิพย์ นุกุลกิจ, 2543: 102-103) ดังนี้

1.1 **เปิดเรื่อง** คือ การกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความอยากรู้และสนใจติดตามเรื่องในตอนถัดไป วิธีที่นิยมใช้กัน ได้แก่ การพรรณนาหรือบรรยายฉาก ตัวละคร หรือเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรืออาจเปิดด้วยบทสนทนา เป็นต้น

1.2 **การผูกปม** คือ การสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นกับตัวละครหรือเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดการต่อสู้ระหว่างสองฝ่ายขึ้นไป ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงทิศทางของเรื่องทั้งหมดว่าจะดำเนินไปในสู่จุดหมายใด โดยแบ่งเป็น 4 ประเภท (บาหยัน อิมสำราญ, 2559: 65) ได้แก่

ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ คือ ความขัดแย้งของตัวละครในเรื่อง อาจเป็นความขัดแย้งทางความคิด การกระทำที่ทำให้เกิดการต่อสู้ด้วยกำลังหรือความคิดก็ได้

ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม คือ ความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับสังคม จนทำให้ตัวละครต้องได้รับการบีบคั้นจากคนรอบข้าง และต้องหาวิธีการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีต่างๆ

ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติและสิ่งเหนือธรรมชาติ คือ ความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับสิ่งที่มนุษย์ไม่สามารถควบคุมหรือกำหนดได้ตามใจปรารถนา

ความขัดแย้งภายในใจมนุษย์ คือ การต่อสู้ที่เกิดขึ้นภายในใจของตัวละครเอง ทำให้ตัวละครสับสนว่าจะตัดสินใจเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นความพึงพอใจของตัวเองหรือความถูกต้องเหมาะสม

1.3 การทวนเรื่อง คือ หลังจากที่ผู้เขียนได้สร้างปมปัญหา ผู้เขียนจะกำหนดให้เรื่องดำเนินต่อไป และค่อยๆ ทวีความเข้มข้นขึ้นเรื่อยๆ เพื่อให้ผู้อ่านอยากรู้เรื่องราวไปจนตลอดเรื่อง

1.4 จุดสุดยอด คือ ความขัดแย้ง หรือปัญหาที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องนั้นได้ทวีความเข้มข้นจนถึงขีดสุด ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ดำเนินไปไม่ยาวนาน

1.5 การคลายปม คือ ตอนที่คลี่คลายเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาทั้งหมด ซึ่งผู้เขียนได้ผูกปมขัดแย้งไว้เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจเรื่องราวทั้งหมดก่อนปิดเรื่อง

1.6 การปิดเรื่อง คือ ตอนจบของเรื่อง มีวิธีการจบแบบหักมุมหรือพลิกความคาดหมายของผู้อ่าน หรือจบแบบทิ้งท้ายให้ผู้อ่านขบคิด จบแบบสุชานาฏกรรม หรือจบแบบโศกนาฏกรรม

2. ตัวละคร คือ ผู้ที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ในเรื่องหรือผู้แสดงพฤติกรรมต่างๆ ในเรื่อง เพื่อดำเนินเรื่องราวไปถึงปลายทาง จึงนับว่าตัวละครเป็นองค์ประกอบสำคัญของนวนิยาย

บาทยัน อิมส์ราญ (2557: 66) ได้แบ่งประเภทตัวละครตามบทบาทและความสำคัญในเรื่อง และลักษณะนิสัยของตัวละคร ดังนี้

1. การแบ่งตามบทบาทและความสำคัญของตัวละครในเรื่อง

ตัวละครเอก หมายถึง ตัวละครที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่อง หรือเป็นศูนย์กลางของเรื่องราวทั้งหมด อาจมีทั้งตัวละครชายและหญิง หรือฝ่ายเดียวก็ได้ เป็นตัวละครที่มีความขัดแย้ง อาจจะขัดแย้งกับตัวละครอื่น ขัดแย้งภายในใจตนเอง ระบบสังคม หรือพลังธรรมชาติ

ตัวละครประกอบ หมายถึง ตัวละครที่มีบทบาทสนับสนุนหรือขัดขวางตัวละครเอกก็ได้

2. การแบ่งตามลักษณะนิสัยของตัวละคร

ตัวละครน้อยลักษณะ คือ ตัวละครที่สร้างขึ้นจากความนึกคิด หรือคุณสมบัติประการเดียว ไม่ว่าจะเกิดสถานการณ์แบบใด นิสัยของตัวละครประเภทนี้จะไม่เปลี่ยนแปลง

ตัวละครหลายลักษณะ คือ ตัวละครที่ผู้เขียนสร้างให้มีลักษณะนิสัยหลายประการ ซึ่งมีทั้งดีและไม่ดี เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ตัวละครประเภทนี้จึงมีลักษณะคล้ายกับมนุษย์ในโลกความเป็นจริง

3. แนวคิดหรือแก่นของเรื่อง คือ ทรรศนะที่ผู้เขียนมีต่อชีวิต หรือสารที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอให้ผู้อ่านทราบ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจชีวิตมากกว่าความเพลิดเพลินเพียงอย่างเดียว

4. บทสนทนา คือ ถ้อยคำที่ตัวละครตอบโต้กัน ซึ่งทำให้เรื่องราวดำเนินต่อไปได้โดยไม่ต้องบรรยายมาก ทั้งยังสะท้อนบุคลิกหรือนิสัยของตัวละคร รวมไปถึงการสร้างบรรยากาศของเรื่องให้ไปตามธรรมชาติ

5. ฉากและบรรยากาศ คือ สถานที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง หรือเวลา กับสภาพแวดล้อมของเหตุการณ์นั้นๆ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสมของเหตุการณ์ ส่วนบรรยากาศ คือ อารมณ์ของตัวละครที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์นั้น จึงส่งผลต่อความรู้สึกของผู้อ่านให้คล้อยตามไปด้วย ซึ่งอาจประกอบด้วยแสง สี และเสียง เป็นต้น

วีรวัดน์ อินทรพร (2561) เขียนตำรา ‘วรรณคดีวิจารณ์’ เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาความรู้พื้นฐานในการอ่านและการวิจารณ์องค์ประกอบของวรรณคดี โดยกล่าวถึงองค์ประกอบบันเทิงคดีไว้ดังนี้

1. แก่นเรื่องหรือแนวคิดสำคัญของเรื่อง (Theme) คือ สารัตถะที่สรุปรวบยอดความคิดสำคัญของเรื่อง ซึ่งเป็น “สาร” สำคัญของเรื่องและผู้แต่งต้องการนำเสนอถึงทรรศนะของผู้แต่งที่มีต่อโลกและชีวิตมนุษย์ถึงผู้อ่าน มีแนวคิดสำคัญหรือแก่นเรื่องในเรื่องเล่าทุกเรื่อง เพราะความบันเทิงไม่มีแก่นเรื่องก็จะทำให้เรื่องราวที่เสนอกระจัดกระจาย และขาดแกนกลางที่ร้อยเรียงเรื่องราวต่างๆ ด้วยแนวทางที่ชัดเจนแน่นอน และอาจมีแก่นเรื่องรองที่สนับสนุนหรือส่งเสริมแก่นเรื่องหลักให้มี ความชัดเจนขึ้น

2. โครงเรื่อง คือ เหตุการณ์ต่างๆ ที่ผู้แต่งกำหนดขึ้นและนำมาร้อยเรียงกันอย่างเป็นเหตุเป็นผลหรือสอดคล้องกัน อีกทั้งโครงเรื่องที่สมควรต้องประกอบด้วยความขัดแย้ง ซึ่งเป็นปมปัญหาของเรื่อง เพื่อสร้างความน่าติดตามและอาจนับเป็นสารสำคัญที่ผู้แต่งนำเสนอไว้ในเรื่องให้มีความเข้มข้น ใ้ใจน่าติดตาม ไม่จืดชืด เช่น ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ความขัดแย้งของตัวละครกับสภาพสังคม และความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร เป็นต้น

3. ตัวละคร (Character) คือ ผู้แสดงพฤติกรรมตามเนื้อเรื่องหรือเป็นผู้ก่อให้เกิดเหตุการณ์ต่างๆ หรือเป็นผู้ได้รับผลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามโครงเรื่องที่ผู้แต่งกำหนดหรือจำลองพฤติกรรมมาจากชีวิตจริงของมนุษย์ หรืออาจจินตนาการขึ้นมาก็ได้ ผู้เขียนได้ใช้ทฤษฎีในหนังสือ E.M. Forster ได้จำแนกตัวละครเป็น 2 ประเภทดังนี้

3.1 ตัวละครมิติเดียวหรือตัวละครน้อยลักษณะ (Round character) หมายถึง ตัวละครที่ขาดความลึกหรือความซับซ้อนของนิสัยมนุษย์ทั่วไป ตัวละครประเภทนี้จะสามารถเดาพฤติกรรมได้ง่าย เช่น นางเอกหรือนางร้ายในละครไทย มักใช้อิทธิพลของนินทาเจ้านาย

3.2 ตัวละครหลายมิติหรือตัวละครหลายลักษณะ (Flat character) หมายถึง ตัวละครที่มีพัฒนาการด้านความคิดและอารมณ์ขณะที่เรื่องดำเนินไป ตัวละครประเภทดังกล่าวจะมีลักษณะนิสัยเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม หรือความคิดซับซ้อนจึงไม่สามารถคาดเดาพฤติกรรมได้ชัดเจน

นอกจากการแบ่งประเภทตัวละครที่กล่าวมาข้างต้น ยังสามารถแบ่งประเภทตัวละครตามพัฒนาการพฤติกรรมของตัวละคร เป็น 2 ประเภท ได้แก่

3.3 ตัวละครที่มีลักษณะนิสัยคงที่ หรือตัวละครสถิต (Static character)

หมายถึง ตัวละครที่ไม่เปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัย ต้นเรื่องมีลักษณะอย่างไร เมื่อจบเรื่องก็จะมีลักษณะเช่นนั้นไม่เปลี่ยนแปลง เช่น โกอโบริโน คู่กรรม

3.4 ตัวละครที่มีพัฒนาการลักษณะนิสัยหรือตัวละครพลวัต หรือตัวละครสถิต (Dynamic character) หมายถึง ตัวละครที่ได้รับรู้หรือประสบเหตุการณ์บางอย่างในเรื่อง หรือมีบุคลิกความคิดและลักษณะนิสัยเปลี่ยนแปลงไปตามประสบการณ์ที่ได้พบ เช่น อังศุมาลินในคู่กรรม

นอกจากการพัฒนาพฤติกรรมของตัวละครแล้วสามารถแบ่งตามบทบาทของตัวละครในเรื่องได้สองประเภทเช่นกัน ดังนี้

3.5 ตัวละครหลัก หมายถึง ตัวละครที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในเรื่องเป็นผู้นำดำเนินเรื่อง

3.6 ตัวละครรอง หมายถึง ตัวละครที่เสริมบทบาทตัวละครหลักให้มีความเด่นชัดขึ้น

4. ฉาก คือ การกำหนดสถานที่ เวลา รวมไปถึงบรรยากาศของเรื่อง ซึ่งเรียกรวมกันว่าฉาก ท้องเรื่อง โดยจำแนกได้สี่ประเภท ดังนี้

4.1 สถานที่จริงบนแผนที่ภูมิศาสตร์

4.2 อาชีพและการดำเนินชีวิตของตัวละคร

4.3 ช่วงเวลาหรือยุคสมัยที่เกิดขึ้น

4.4 ภาวะแวดล้อม เช่น ศีลธรรม สังคม ตลอดจนภาวะจิตใจของตัวละคร

5. กลวิธีการประพันธ์ คือ วิธีการต่างๆ ของผู้แต่งในการนำเสนอเรื่องราว โดยอาศัยฝีมือและความชำนาญของผู้เขียน กลวิธีการประพันธ์มีรายละเอียดสามประการ ดังนี้

5.1 การเปิดเรื่องและปิดเรื่อง คือ การเปิดเรื่องเป็นวิธีการนำผู้อ่านเข้าสู่เนื้อหาของเรื่อง เช่น การเปิดเรื่องด้วยการย้อนอดีต เปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์คลุมเครือ หรือการกล่าวย้อนมาปัจจุบัน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อสร้างความน่าสนใจให้แก่ผู้อ่าน หรือการผูกปมปัญหาเพื่อกระตุ้นความตื่นตัวของผู้อ่าน

ส่วนการปิดเรื่อง สามารถแบ่งได้สี่ประเภท ได้แก่ ปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรม ปิดเรื่องแบบสุขนาฏกรรม ปิดเรื่องแบบสมจริง และปิดเรื่องแบบสร้างความประหลาดใจหรือพลิกความคาดหมาย

5.2 การดำเนินเรื่อง คือ การที่ผู้แต่งใช้กลวิธีใดในการดำเนินเรื่อง เช่น การดำเนินเรื่องด้วยการย้อนอดีต (Flashback) การดำเนินเรื่องด้วยการเรียงลำดับปฏิทิน การเล่าเรื่องด้วยเหตุการณ์คู่ขนาน หรือการตัดสลับเหตุการณ์

5.3 มุมมองการเล่าเรื่อง คือ การถ่ายทอดมุมมองของผู้เล่าเหตุการณ์ที่ปรากฏในเรื่อง ซึ่งจะแบ่งเป็นสองประเภทใหญ่ ได้แก่

5.3.1 ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่อง เช่น ตัวละครเอก ตัวละครรอง

5.3.2 ผู้เล่าเรื่องที่ไม่ใช่ตัวละครในเรื่อง แบ่งเป็นสองประเภท ได้แก่ มุมมองผู้รู้แจ้ง ผู้เล่าแบบรับรู้จำกัด ผู้เล่าไม่ได้เล่าหรือการพูดในใจของตัวละคร

6. กลวิธีทางภาษา คือ การใช้ภาษาเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร ดังนั้นลีลาการประพันธ์ของผู้เขียนจึงมีความแตกต่างไปตามการฝึกฝน โดยสามารถพิจารณาการใช้ภาษาในการสื่อสาร ตั้งแต่ระดับคำ ตลอดจนการพิจารณาระดับเหนือคำ เช่น การสรรหาคำ เป็นต้น

7. บทสนทนา คือ คำพูดที่ใช้ตอบโต้ระหว่างตัวละครในเรื่อง ดังนั้นบทสนทนาจึงมีความสำคัญต่อการเสนอแนวคิดหรือการบ่งบอกลักษณะนิสัยของตัวละคร นอกจากนี้ยังเป็นการสะท้อนแก่นเรื่องผ่านบทสนทนาอีกด้วย

8. แนวคิดหรือทรรศนะของผู้เขียน คือ ทรรศนะหรือความคิดของผู้แต่งที่แสดงออกให้ผู้อ่านเห็นว่ามีความคิดเห็นหรือมองโลกอย่างไร

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายแปลจีน

นลินแพรวไหม ปราณวิวัฒนา (2559) เขียนสารนิพนธ์เรื่องการศึกษาวรรณกรรมแปลจีนเรื่อง “ความรักใดจะไม่ปวดร้าว” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านวรรณกรรม แนวคิด และคุณค่าที่ได้รับ ผลการวิจัยพบว่าด้านองค์ประกอบวรรณกรรม มีโครงเรื่องที่ชัดเจน เสนอความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับสังคมซึ่งมีผลต่อการดำเนินเรื่อง โดยเฉพาะตัวละครที่เป็นตัวแทนของเหล่าหนุ่มสาวชาวจีนในสมัยปัจจุบัน ซึ่งต้องปรับตัวกับสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลง และมีความสัมพันธ์กับโครงเรื่องหลัก กลวิธีการใช้ภาษาโดดเด่นเรื่องการใช้ภาษาโวหารกับอุปมาโวหาร แนวคิดและคุณค่าที่ได้รับคือ แนวคิดเรื่องความรัก การสะท้อนวัฒนธรรมและสังคมจีนร่วมสมัย เช่น ครอบครัว การศึกษาทัศนคติทางเพศ รวมถึงการวิพากษ์วิจารณ์ชื่อของผู้หญิงจีน และการฆ่าตัวตายของผู้หญิงจีน องค์ประกอบดังกล่าวทำให้นวนิยายแปลจีนเรื่อง “ความรักใดจะไม่ปวดร้าว” มีความทันสมัยและน่าติดตาม

ปวีณา เดชโหมด (2560) เขียนบทความวิจัยเรื่องการศึกษานวนิยายแปลจีนเรื่อง “เต้าหู้ไซซี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของวรรณกรรม ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ฉาก ตัวละคร บทสนทนา กลวิธีในการแต่ง การใช้ภาษาและเพื่อศึกษาแนวคิดที่สะท้อนในนวนิยายแปลจีนเรื่อง “เต้าหู้ไซซี” ผลการศึกษาพบว่านวนิยายแปลจีนเรื่อง “เต้าหู้ไซซี” มีการเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ที่ตัวละครเอกของเรื่องแต่งงานกันเพื่อผดุงศักดิ์ศรีของครอบครัว การดำเนินเรื่องมีการผูกปมสร้างความขัดแย้งทั้งหมด 2 ประการ ได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับตนเอง การปิดเรื่องจบแบบสุขนานุกรม แก่นเรื่องคือ ความรักสามารถเปลี่ยนแปลงคนที่จิตใจแข็งกระด้างให้อ่อนโยนลงได้ ตัวละครแบ่งได้ 2 ประเภท คือ ตัวละครหลักและตัวละครรอง ส่วนใหญ่เป็นตัวละครน้อยลักษณะนิสัย ฉากในเรื่องเป็นฉากสมมติ บทสนทนาสามารถบอกเพศ อายุ ลักษณะ นิสัยของตัวละครได้กลวิธีการแต่งเป็นแบบรู้แจ้งดำเนินเรื่องตามลำดับปฏิทินด้านการใช้โวหารและภาพพจน์ มีโวหาร 3 ประเภท บรรยายโวหาร อธิบายโวหารและพรรณนาโวหาร ภาพพจน์ที่ 6 ประเภทคือ อุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน อติพจน์ สัทพจน์ สัญลักษณ์แนวคิดที่สะท้อนอยู่เรื่องคือ แนวคิดเรื่องความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ แนวคิดเรื่องความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม แนวคิดเรื่องบทบาทและหน้าที่ของผู้ชายและผู้หญิง แนวคิดเรื่องวัฒนธรรม

นริชชา ประทุมมา (2561) เขียนบทความวิจัยเรื่องการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมแปลจีนเรื่องพานพบอีกครายามบุปผาโปรยปราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของวรรณกรรม

และเพื่อศึกษาคุณค่าของวรรณกรรมแปลจีนเรื่องพานพบอีกครายามบุปผาโปรยปราย ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายเรื่องนี้มีโครงเรื่องเป็นเรื่องราวความรักของภูติดอกไม้ชื่อหงหนิงและเทพเซียนชื่อจิ้นชิว โดยผู้แต่งได้สร้างปมความขัดแย้ง 2 ประการคือ ความขัดแย้ง ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติและสิ่งเหนือธรรมชาติ ใช้กลวิธีการดำเนินเรื่องแบบย้อนกลับไปกลับมา กลวิธีการเล่าเรื่องแบบรู้แจ้ง ตัวละครแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ตัวละครหลักและตัวละครรอง ทั้งหมดเป็นตัวละครหลายลักษณะนิสัย แก่นเรื่องกล่าวถึงการมองชีวิตที่ไม่จริงจังยั่งยืนของมนุษย์ผ่านตัวละครสองตัวที่มีมุมมองแตกต่างกัน บทสนทนามีส่วนช่วยในการดำเนินเรื่องและช่วยบอกลักษณะนิสัยของตัวละครได้ ฉากและบรรยากาศในเรื่องส่วนใหญ่เป็นฉากบนสวรรค์ และโลกมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับเหตุการณ์และอารมณ์ของตัวละครในเรื่องผลการศึกษาคุณค่าที่ได้รับ คือ คุณค่าด้านสังคม และคุณค่าด้านศาสนาและความเชื่อ

จากการสรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น จะเห็นได้ว่าการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมในด้านองค์ประกอบวรรณกรรม ทั้งโครงเรื่อง กลวิธีการแต่ง ตัวละคร แนวคิดหรือแก่นเรื่อง บทสนทนา ฉาก บรรยากาศ รวมไปถึงศึกษาคุณค่าที่ปรากฏในเรื่องเป็นวิธีที่น่าสนใจ ประกอบกับยังไม่มีผู้ใดศึกษา ผู้ศึกษานวนิยายแปลจีนเรื่อง “13 บุปผาแห่งนางนิง” ตามแนวทางที่กล่าวมา ดังนั้นผู้ศึกษาจึงประสงค์จะศึกษา เพื่อให้เห็นถึงองค์ประกอบวรรณกรรมของนวนิยายดังกล่าวเพื่อขยายขอบเขตการศึกษาวรรณกรรมแปลจีนต่อไป

ผลการศึกษา

องค์ประกอบของนวนิยายเรื่องนวนิยายแปลจีนเรื่อง “13 บุปผาแห่งนางนิง”

1. เนื้อเรื่องย่อ

ช่วงหลังจากประเทศญี่ปุ่นรุกรานเมืองนางนิงได้สำเร็จ จึงทำให้ฝั่งทหารจีนอพยพและละทิ้งเมืองเอาไว้ ปล่อยให้ชาวเมืองเผชิญกับความโหดร้าย ประชาชนชาวจีนถูกข่มเหงและปล้นฆ่าจำนวนมากอันเป็นที่มาของการสังหารหมู่เมืองนางนิง ซึ่งนับว่าเป็นโศกนาฏกรรมที่โหดร้ายที่สุดของมนุษยชาติ

เรื่องราวถูกถ่ายทอดผ่าน *ฉัน* ผู้เล่าถึง *คุณป้าของฉัน* ชื่อว่า *เมิ่งซูเจวี่ยน* อดีตนักเรียนหญิงโรงเรียนจีนหลังซึ่งมีเป้าหมายในการตามหาโสเภณีกลุ่มหนึ่งหลังจากได้พบกับหญิงสาวปริศนาคนหนึ่งในการพิจารณาคดีญี่ปุ่นรุกรานและสังหารหมู่เมืองนางนิง

ในวันที่ 13 ธันวาคม ค.ศ. 1937 ซูเจวี่ยนในวัยสิบสามปีซ่อนตัวอยู่ในโบสถ์วิลสัน ซึ่งเป็นสถานศึกษาสตรีล้วน เนื่องจากพลาดโอกาสที่จะขึ้นเรือหลบหนีไปยังพื้นที่ปลอดภัยจากสงคราม ซูเจวี่ยนและเพื่อนนักเรียน รวมถึง *หลวงฟ้อเองเกิดแมนน์* และเหล่าผู้ช่วยบาทหลวงจึงต้องติดอยู่ในโบสถ์ และได้ใช้ความพยายามเอาตัวรอดต่อไปด้วยเสบียงที่เหลืออยู่เพียงน้อยนิดเพื่อหาโอกาสหลบหนีอีกครั้ง ทว่าในเวลาต่อมา *กลุ่มโสเภณีจากเรือบุปผาฉินหวาย* ทั้ง 13 คน นำโดย *จ้าวอวิ๋ม่อ* โสเภณีชื่อดังได้เข้ามาขอหลบภัยด้วยเรื่องวุ่นวายจึงเกิดขึ้น เนื่องจากสถานะของโสเภณีจีนในยุคสมัยนั้นเป็นที่รังเกียจในสังคมจึงถูกคนในโบสถ์ดูแคลนและบังคับให้พวกเธออยู่อย่างอดสูในชั้นใต้ดิน ไม่นานเสบียงในโบสถ์ก็เริ่มขาดแคลน

ต่อมา มีเชลยทหารจีนบาดเจ็บเข้ามาขอหลบภัยด้วย เพื่อรักษาความเป็นกลางในสงคราม รวมถึงชีวิตของผู้หญิงนับสิบในโบสถ์ หลวงพ่อเองก็เลยแนะนำให้ปฏิเสธพวกเขา *ด้วยเท* หัวหน้ากองทหารจีนซึ่งหนีรอดมาจากการสังหารหมู่กลางเมืองนานกิงใช้อาวุธปืนข่มขู่เพื่อรักษาชีวิตทหารที่บาดเจ็บ เจ็บเจียนตาย สุดท้ายหลวงพ่อก็เลยแนะนำให้พวกเขาเข้ามาอยู่ในโบสถ์ด้วยความเห็นใจ ทว่าในวันต่อมาทหารญี่ปุ่นกลับบุกเข้ามาในโบสถ์ตามข่าวของทหารจีนทรยศ ส่งผลทำให้พวกทหารเชลยถูกฆ่า ซึ่งรวมไปถึงทุกคนในโบสถ์ แต่เมื่อนายทหารระดับสูงฝั่งญี่ปุ่นรู้ว่าโบสถ์มีเด็กผู้หญิงซ่อนอยู่ จึงยกเลิกคำสั่งฆ่าและขอให้กลุ่มเด็กนักเรียนที่อยู่ในโบสถ์เดินทางไปร้องเพลงในงานเลี้ยงของกองทัพ เพื่อปกป้องไม่ให้เหล่าเด็กสาวประสบพบกับชะตากรรมอันโหดร้าย จ้าวอวี่ม่อได้ตัดสินใจปลอมตัวเป็นเหล่าเด็กนักเรียนเพื่อเปิดช่องทางให้บาทหลวงพาเด็กๆนักเรียนหญิงหนีออกไปยังค่ายชาวอเมริกัน และแม้ทุกคนจะสามารถรักษาชีวิตของกลุ่มเด็กนักเรียนหญิงเอาไว้ได้ ทว่าไม่มีใครรู้ถึงชะตากรรมของกลุ่มโสเภณีอีกเลย

สุดท้ายการตามหาเหล่าโสเภณีแห่งแม่น้ำฉินหวายของซูเจวียนในวัยกลางคนได้สิ้นสุดลง เมื่อเธอได้ข้อมูลว่า ผู้หญิงปริศนาที่เธอเจอในศาลทหารครั้งนั้นคือจ้าวอวี่ม่อ โสเภณีเพียงคนเดียวในสิบสามคนที่ยังมีชีวิตรอด ทว่าอวี่ม่อได้กลายเป็นคนอื่น ทั้งศัลยกรรมเปลี่ยนใบหน้าและเปลี่ยนชื่อของตัวเอง กลายเป็นคำถามที่ทั้งท้ายที่แม่แต่ตัวละครฉินและป้าซูเจวียนไม่สามารถหาคำตอบได้

2. องค์ประกอบของนวนิยาย

ผู้ศึกษาจะศึกษาองค์ประกอบของนวนิยายเรื่อง “13 บุปผาแห่งนานกิง” ตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 โครงเรื่อง
- 2.2 กลวิธีการแต่ง
- 2.3 ตัวละคร
- 2.4 แนวคิดของเรื่องหรือแก่นเรื่อง
- 2.5 บทสนทนา
- 2.6 ฉากและบรรยากาศ

2.1 โครงเรื่อง

จากการวิเคราะห์นวนิยายแปลจีนเรื่อง 13 บุปผาแห่งนานกิง สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ โครงเรื่องใหญ่ และโครงเรื่องย่อย

โครงเรื่องใหญ่ของนวนิยายเรื่องนี้พบว่าเป็นเรื่องราวการรอดชีวิตจากเหตุการณ์สังหารหมู่ นานกิงของเมืองซูเจวียน หลังจากได้รับความช่วยเหลือของกลุ่มโสเภณีทั้งสิบสามคน หลังจากพบหญิงปริศนาในศาลทหารซึ่งมีลักษณะคล้ายกับจ้าวอวี่ม่อซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มโสเภณี ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้มีพระคุณที่ช่วยชีวิตของเธอในวัยเด็ก เนื่องจากซูเจวียนและเพื่อนนักเรียนหญิงไม่สามารถหลบหนีเข้าเขตปลอดภัยได้ ทำให้ถูกกักตุนอยู่ในโบสถ์วิลสันโดยไร้ซึ่งทางหนีและอาวุธ จนกระทั่งโสเภณีทั้ง 13 คน ได้บุกเข้ามาขอหลบอาศัยด้วย ท่ามกลางความเข้มขมของทหารญี่ปุ่นที่เริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกขณะ

ส่วนโครงเรื่องย่อยในนวนิยายเรื่องนี้แบ่งเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. เรื่องราวของเชลยทหารจีน

ผู้เขียนได้วางโครงเรื่องย่อเป็นเรื่องราวของตัวละคร ต่ายเทา หวางผู้เซิงและหลี่เฉวียนโฮ่ยว เชลยทหารจีนทั้งสามซึ่งถูกกองทัพจีนทอดทิ้งหนีตายจากการสังหารหมู่เข้ามาขอหลบอาศัยในโบสถ์วิ ลสันเพื่อเพิ่มความเข้มข้นของเรื่อง อีกทั้งเป็นการเชื่อมโยงต่อดำเนินโครงเรื่องใหญ่ โดยมีผลกระทบต่อ สถานะความเป็นกลางของโบสถ์ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการรอดชีวิตจากจากสมรภูมินานกิงของเมิ่งซูเจวี ยนและผู้คนในโบสถ์

2. ความสัมพันธ์ระหว่างจ้าอวี๋ม่อและฟาบีโอ

เป็นเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้าโสเภณีและบาทหลวงอเมริกันที่เริ่มต้นด้วยความเกลียดชัง แต่ถึงแม้ว่าสถานะทางสังคมที่ต่างกัน ทั้งสองตัวละครก็มีปมด้อยเรื่องภาพลักษณ์ภายนอก เหมือนกัน และได้ร่วมกันช่วยเหลือนักเรียนหญิงออกจากเมืองนานกิง จะเห็นได้ว่าผู้เขียนได้วางโครง เรื่องย่อเป็นการเติบโตของความสัมพันธ์ของตัวละครทั้งสองแสดงให้เห็นถึงการก้าวข้ามมุมมองของ สังคมจีนที่มีต่อโสเภณีในยุคสมัยนั้น อีกทั้งคลายปมความขัดแย้งระหว่างโสเภณีและผู้คนในโบสถ์ ดัง ตัวอย่างข้อความหนึ่งจากตอนที่ทั้งสองแลกเปลี่ยนเรื่องราวส่วนตัวของตนเอง ดังนี้

ฟาบีโอคิดว่าถ้ามีคนยินยอมฟังเขาเล่าเรื่องแบบนี้ เขาคงไม่ต้อง ตีแม่แล้ว โบหน้าที่รับฟังเขาแบบนี้ สามารถทำให้เขาเมามาได้ อวี๋ม่อกล่าว “ฉันไม่เคยคิดเลยว่า ชาตินี้จะได้คุยกับคุณพ่อ บาทหลวง”

ฟาบีโอยังไม่เคยคิดเลยว่า เขาจะได้แลกเปลี่ยนเรื่องส่วนตัวกับ โสเภณีคนหนึ่ง

(เหยียนเกอหลิง, 2554: 206)

2.1.1 การเปิดเรื่อง

จากกรณีวิเคราะห์นวนิยายแปลจีนเรื่อง 13 บุปผาแห่งนานกิง ผู้เขียนเปิดเรื่องด้วยการให้ ตัวละครฉันท์ถึงการตามหาโสเภณีกลุ่มหนึ่งของป่าเมิ่งซูเจวี้น หลังจากได้พบผู้หญิงปริศนาคนหนึ่งซึ่ง เดินทางมาให้การในการพิจารณาคดีอาชญากรรมสงครามหลังฆ่าสังหารหมู่ของเมืองนานกิง ทำให้ผู้อ่าน สงสัยว่าเกิดอะไรขึ้นกับเมิ่งซูเจวี้น หรือโสเภณีคนนั้นมีบทบาทสำคัญต่อเรื่องราวอย่างไร ดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

เมิ่งซูเจวี้น คุณป้าของฉัน ตามหาคนคนหนึ่งมาโดยตลอด พุด ให้ชัดเจนคือตามหาผู้หญิงคนหนึ่ง หาไปหามา ป้าก็ค่อยๆ แก่ขึ้นเรื่อยๆ เรื่องใหญ่อย่างการแต่งงานป้าก็ล้มมันไปแล้ว รอจนฉันโตถึง วันพอจะเป็นเพื่อนคุยป้าได้แล้ว ถึงพบว่าผู้หญิงที่ป้าตามหาตลอด ชีวิตนั้น หล่อนนั้นเป็นหญิงคณิกาชั้นสูง ในภษายุคใหม่ก็คือเป็น ระดับ “ดาราตัวแม่”

หลังจากที่พบกันครั้งนั้นเป็นต้นมา ป้าชูเจียนของฉันก็ตัดสินใจแน่วแน่ ไม่ว่าจะจำวอวีมี้อจะกลายเป็นสภาพจนไม่เหมือนจำวอวีมี้อสักปานใด ป้าก็จะตามหาร่องรอยของหล่อนและกลุ่มเพื่อนสตรีของหล่อนจนพบให้จงได้ ส่วนหนึ่งพบจากในบันทึกของนักข่าวญี่ปุ่น ส่วนหนึ่งได้มาจากการสนทนากับทหารญี่ปุ่นชรา ส่วนมากที่สุดคือลั้วที่ใช้เวลาหลายสิบปีรวบรวมได้มาจากชาวบ้านแถวมณฑลเจียงซู อันฮุย เจ้อเจียง

ข้อมูลที่รวบรวมเอาไว้มียากมายและกว้างขวางเหลือเกิน ภายในขอบเขตอันกว้างใหญ่ของข้อมูลเหล่านี้ เมิงชูเจียนได้เห็นพิกัดตำแหน่งของตัวเองในวันที่ 13 ธันวาคม ปี 1937 และตำแหน่งของโบสถ์วิลสันที่ติดกับพวกเพื่อนนักเรียนซ่อนตัวอยู่ขณะนานกิงแตก ข้อมูลแสดงภาพขนาดใหญ่ของนครนานกิงช่วงก่อนหน้าจะถูกยึดครองและบรรดาชีวิตที่ตื่นตระหนกสิ้นไร้หนทาง เล็กกระจัดย่อย ปานแมลงในภาพขนาดใหญ่

—— นี่ก็คือคุณป้าวัยสิบสามของฉัน เมิงชูเจียน

(เขียนเกอหลิง, 2554: 9-11)

2.1.2 การผูกปม

นวนิยายเรื่อง 13 บุปผาแห่งนานกิง ปรากฏการผูกปมอยู่ 3 ประเภท ได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม ความขัดแย้งภายในจิตใจตนเอง ดังนี้

1) ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ (Man against man)

ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ในนวนิยายเรื่อง 13 บุปผาแห่งนานกิง ได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างนักเรียนหญิงและกลุ่มโสเภณี ความขัดแย้งระหว่างฟาบีโอและแองเกิลแมนน์ ความขัดแย้งระหว่างแองเกิลแมนน์และตัวยเทา

ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มนักเรียนหญิงและกลุ่มโสเภณี

กลุ่มนักเรียนหญิงรับไม่ได้ที่จะต้องอาศัยร่วมกับกลุ่มโสเภณี ทำให้เกิดการทะเลาะกันบ่อยครั้ง เนื่องจากโสเภณีไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม อีกทั้งยังนำโสเภณีเป็นตัวแทนของการนอกใจหรือตัวแปรโรคติดต่อทางเพศ ในขณะที่เดียวกันกลุ่มโสเภณีก็ตอบโต้ด้วยการข่มขู่และแย่งเสปียงจากฝั่งเด็กนักเรียน ดังตัวอย่างข้อความตอนหนึ่งในนวนิยายว่า

“รีบคืนมาเร็วๆ” ไม่มีใครแยแสหล่อน “เอาไปนกกกระจอกไปห้าตัวก็เล่นไม่ได้ พวกเราขาดห้าตัวก็เล่นไม่ได้” หงหลิงต๋อรองกับพวกเด็กผู้หญิง เด็กผู้หญิงต่างคนต่างสบตากัน มีคนหนึ่งใจกล้าเลียนเสียงสำเนียงภาษาเจียงเป่ย์ของหล่อน “..ก็เล่นไม่ได้” เรียกเสียงหัวเราะดัง

ล้นขึ้นทันที

ฟาบีโอตะโกนว่า “ใครเอาของหล่อนไป คินให้หล่อน!” พวกเด็กหญิงส่งเสียงแข็งแซ่ “ใครจะอยากได้ของของหล่อน กลัวติดชิฟิลิสขึ้นท้องเนาะพะนะสิ!”

หงหลังถูกคำนี้ทำให้โมโห ตะโกนใส่พวกเด็กนักเรียน

“ใช่แล้ว! พวกฉันมีชิฟิลิสเต็มตัว น้ำหนองไหลเปื้อนบนตัวไฟ ใครขโมยไฟของฉัน โรคก็ติดตัวคนนั้นแหละ!”

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 36-37)

ความขัดแย้งระหว่างฟาบีโอและแองเกิลแมนน์

แองเกิลแมนน์ไม่ชอบฟาบีโอที่เติบโตในเมืองบ้านนอกและมักใช้ความคิดแบบคนจีนแก้ปัญหาในสิ่งต่างๆ รวมถึงไม่ยอมใช้คำพูดที่มีระบบคิดแบบคนอเมริกัน ทำให้ทั้งคู่มักมีปากเสียงกันบ่อยครั้ง แองเกิลแมนน์จึงมักเมินเฉยและตีตัวออกห่างกับฟาบีโอ ดังนี้

“พรุ่งนี้ผมจะไปขอเสบียงอาหารจากเขตปลอดภัยมาสักหน่อย แม้จะเป็นมันฝรั่ง มันเทศ ก็คงสามารถแก้ปัญหาเร่งด่วนได้สักสองวัน ผมจะไม่ยอมให้พวกเด็กๆ หิวโหยเป็นอันขาด” บาทหลวงพูด

“ถ้าอย่างนั้น หลีกจากสองวันล่ะครับ” ฟาบีโอพูด “ยังมีเรื่องน้ำจะแก้ปัญหาอย่างไร”

“ตอนนี้แก้ปัญหาไปที่ละชั่วโมง! มีชีวิตผ่านหนึ่งชั่วโมง ก็นับเป็นชีวิตหนึ่งชั่วโมง!”

ฟาบีโอฟังออกว่าแองเกิลแมนน์โมโหแล้ว แองเกิลแมนน์เคยบอกฟาบีโอมากกว่าหนึ่งครั้งแล้ว เขาหวังว่าฟาบีโอจะเอาชนะ การโจมตีด้านลบได้ หากต้องการโต้แย้ง ต้องโต้แย้งอย่างเปิดเผย การหักล้างก็ต้องหักล้างตรงๆ อย่างสง่างาม เหมือนคนอเมริกันแท้ๆ ส่วนใหญ่เขาทำกัน การโจมตีด้านลบของฟาบีโอเป็นแบบคนจีน ทำให้เขาไม่พอใจเป็นอย่างยิ่ง

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 69)

ความขัดแย้งระหว่างหลวงพ่อแองเกิลแมนน์กับพันตรีตัวยเทา

ความขัดแย้งระหว่างหลวงพ่อแองเกิลแมนน์กับพันตรีตัวยเทาปรากฏขึ้นในตอนที่พันตรีตัวยเทาใช้อาวุธบีบบังคับให้นำนายทหารหลี่เฉียนโหย่วและหวางผู้เซิง ซึ่งได้รับอาการบาดเจ็บสาหัสเข้ารักษาในโบสถ์ แต่กลับได้รับการปฏิเสธจากแองเกิร์ลแมนน์ปฏิเสธเนื่องจากต้องการปกป้องชีวิตของนักเรียนหญิง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“กรุณาวางอาวุธลง คุยกับผม” บาทหลวงเฒ่าพูดด้วยท่วงท่าสง่าผ่าเผย “พันตรี”

เขาแยกแยะระดับชั้นทหารของทหารออกแล้ว เครื่องแบบทหารของทหารที่ซายล่างมีแถบสีคล้ำหนึ่งแถบ นั่นคือเลือดที่แห้งกรังแล้ว เขาพูดว่า

“คุณพ่อบาทหลวง ขอโทษท่านอย่างยิ่ง”

“คุณจะใช้อาวุธมาบีบบังคับให้ผมรับพวกคุณเอาไว้หรือนั้นหรือ” แองเกิลแมนน์ถาม

“เพราะถืออาวุธนี้แหละ เวลาพูดจึงมีคนฟัง”

คุณพ่อแองเกิลแมนน์ย้อน

“ทำไมไม่ถือปืนเรียกคนญี่ปุ่นฟังพวกคุณล่ะ?”

ทหารเป็นไปไปแล้ว บาทหลวงยังพูดอีกว่า “คุณทหารคนที่ถืออาวุธคุยกับผมไม่ได้หรอก กรุณาวางอาวุธของคุณ”

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 80)

2) ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม

ในนวนิยายเรื่อง 13 บุพผาแห่งนานกิง ปรากฏความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคมในหลายตอน ส่วนมากแล้วเป็นมุมมองหรือค่านิยมของตัวละครอื่นๆ ที่มีต่อโสเภณี รวมไปถึงระหว่างตัวละครอื่นๆ ดังเช่นตัวอย่างดังต่อไปนี้

ความขัดแย้งระหว่างโสเภณีกับผู้คนในโบสถ์

ความขัดแย้งระหว่างโสเภณีกับผู้คนในโบสถ์ ปรากฏขึ้นตั้งแต่กลุ่มโสเภณีแห่งเรือบุพผาฉิน หวายได้ปั่นกำแพงเข้ามาในโบสถ์ แต่ในสังคมในยุคสมัยนั้นไม่ให้การยอมรับผู้หญิงที่ประกอบอาชีพโสเภณีจึงทำให้ได้รับการปฏิบัติแตกต่างกับผู้หญิงคนอื่น ดังตัวอย่างตอนหนึ่งในนวนิยายว่า

เมื่อซูเจเวียนเข้าร่วมในกลุ่มนักเรียนแล้วนั้น คนที่นั่งอยู่บนกำแพงไม่ใช่เพียงหญิงสาวสองคนอีกแล้ว หากแต่เป็นสี่คน สองคนซึ่งเมื่อครูแองเกิลแมนน์พยายามห้ามปรามขัดขวางนั้นก็ลงสู่พื้นดินของโบสถ์ได้สำเร็จ แม้แต่อาภู่กับเงินเฉียวจื่อที่ออกมาช่วยต่างก็ไม่สามารถขัดขวางกลุ่มแนวหน้ากลุ่มแรกที่น่าตาน้ำมูกนองหน้าได้

คุณพ่อแองเกิลแมนน์พบว่านักเรียนหญิงแอบยื่นกระซิบบอกกระซิบที่ปากประตูโรงเย็บเล่ม จึงพูดกับอาตุอย่างเฉียบขาดทันที “พาพวกเด็กๆ ไป อย่าให้พวกแกเห็นผู้หญิงพวกนี้!”

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 17)

อวี๋ม่อมองดูจูเจี๋ยนอย่างพิจารณา มองจนกระดูกสันหลังจูเจี๋ยนเย็นเฉียบ ถ้าหากผีหรือจิ้งจอกมองเข้า ก็น่าจะเป็นความรู้สึกเช่นนี้ หงหลังหน้าแดงด้วยความโกรธ ไม่ยอมให้อภัย อวี๋ม่อกลับตบตบกับหล่อน

“ช่างเถอะ ไปกันเถอะ”

“ทำไมต้องช่างเถอะด้วย!” หงหลังเถียงเป็นภาษาบ้านเกิดของหล่อน ที่แท้หล่อนเป็นคนทางเหนือ มาจากแถบหวายเป่ย์

อวี๋ม่อกล่าว “ก็เพราะคนเค้าให้รู้หนูแกอยู่ ก็เพราะคนเค้ายอมทนรับคนแบบพวกเรา ก็เพราะพวกเราเป็นพวกแสหาเรื่อง คนอื่นให้เกียรติก็ไม่รู้จักรับ ก็เพราะพวกเราศักดิ์ศรีดีด้อยกว่ามนุษย์ ตายไปก็สู้ผีไม่ได้ ทูตก็เสียแรงเปล่า เหยียดหยามไปก็เสียแรงเปล่าไงล่ะ”

พวกเด็กผู้หญิงพากันตกตะลึง แม้ว่าสามารถใช้ภาษาหยางโจวคิดแก้ปัญหา แต่คำพูดของอวี๋ม่อ ต่อให้เขาใช้ระบบความคิดแบบหยางโจวก็แปลได้ไม่ดี หลายปีให้หลังจูเจี๋ยนทบทวนอีกครั้ง พบว่า อวี๋ม่อดำคนได้ตีจริงๆ หล่อนดำเด็กหญิง ดำฟาบีโอ แล้วก็ดำคนทั้งโลก เพื่อให้พวกเด็กหญิงบริสุทธิ์ผุดผ่อง การเชิดชูให้พวกหล่อนสูงส่ง คนทั้งโลกจำเป็นต้องกดให้พวกอวี๋ม่อให้ต่ำต้อยตลอดช่วงกาลนาน

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 37-38)

ความขัดแย้งระหว่างตัวละครในโบสถ์กับกองทัพญี่ปุ่น

ความขัดแย้งระหว่างตัวละครในโบสถ์กับกองทัพญี่ปุ่น โดยปรากฏขึ้นอยู่ตั้งแต่ต้นจบถึงจบเรื่อง เนื่องจากเมืองนานกิงอยู่ในพื้นที่ของสนามการต่อสู้ของฝ่ายฝ่ายแพ้ ทุกตัวละครที่หลบอาศัยอยู่ในโบสถ์ไม่ว่าจะเป็นหลวงพ่อบุญรอดเกิลแมนน์ บาทหลวงอะนาโต ฟาบีโอ คนงานของโบสถ์ เด็กนักเรียนหญิงโสเภณี หรือแม้แต่กลุ่มทหาร ทุกคนล้วนได้รับผลกระทบจากผลพวงการพ่ายแพ้ของสงครามและการไล่ล่าของเหล่าทหารญี่ปุ่นที่กระจายอยู่ทั่วเมือง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“พวกแกฟังไว้ คนญี่ปุ่นก็ชอบเอาลูกคุณหนูทั้งหลายมาเป็นกะหรียะ! คุณพ่อบุญรอดเกิลแมนน์เห็นทหารญี่ปุ่นหลายสิบคนเข้าแถวข่มขืนยายหนูลูกผู้ดีคนหนึ่ง ตาเฒ่าขอร้องพวกเขาให้เมตตา เกือบถูกพวกเขายิงตาย! จะมีใครรับประกันได้ว่าแม่นั้นไม่ใช่ลูกคุณหนูสุดที่รักของพ่อบุญรอด!” นี่เป็นเสียงของโสเภณีชื่อนานนี่

จูเจี๋ยนพบว่าตัวเองอ้าปากค้างเล็กน้อย กลืนน้ำลายไม่อยู่นาน สองนาน สิ่งที่น่านี้นางโลมคนนี้พูดเป็นความจริงหรือ ต้องไม่จริงแน่นอน มันแต่งเรื่องร้ายๆ มาชู้ให้เธอกลับต่างหาก

“เขตปลอดภัยยังมีพวกลูกคุณหนูถูกญี่ปุ่นจับตัวออกมาตั้งหลาย
สิบคนแล้ว!” หงหลังโห่ร้องซ้ำเติมอย่างยินดีในความทุกข์ของผู้อื่น
(เหยียนเกอหลิง, 2557: 126-127)

จากตัวอย่างความดังกล่าวในนวนิยาย ยกมาจากการถกเถียงระหว่างชูเจี๋ยนและกลุ่มโสภณีย์ โดยอ้างอิงถึงเหตุการณ์ที่หลวงพ่อบองเกลแมนน์ได้พบเจอด้านนอกโบสถ์ ทำให้ชูเจี๋ยนในวัยสิบสามปี ตระหนักได้ว่าท้ายที่สุดแล้วทุกคนต่างกำลังเผชิญหน้าอยู่คือกองทัพของญี่ปุ่นซึ่งกำลังคุกคามใกล้พื้นที่ ของโบสถ์ขึ้นเรื่อยๆ ดังเช่นอีกหนึ่งตัวอย่างในสถานการณ์ที่ทหารญี่ปุ่นบุกรุกเข้ามาโบสถ์เพื่อขโมยของ ต่างๆ ที่พื้นที่ของโบสถ์นั้นมีสถานะเทียบเท่าแผ่นดินอเมริกาซึ่งอยู่ภายใต้สนธิสัญญาความเป็นกลาง ระหว่างประเทศญี่ปุ่นและอเมริกา ทำให้บองเกลแมนน์เริ่มตระหนักได้ว่าโบสถ์วิลสันซึ่งเป็นปราการ สุดท้ายไม่ใช่พื้นที่ปลอดภัยอีกต่อไป ทุกพื้นที่ในนานกิงมีสถานะเหยื่อของกองทัพทหารญี่ปุ่นไม่ต่างกัน

“พวกเราหิว!” นายทหารญี่ปุ่นยศต่ำที่เป็นหัวหน้าใช้ภาษา อังกฤษที่น่าขัน

“พวกเราก็อหิว” บองเกลแมนน์พูด ด้วยจิตใจโอบอ้อมอารี เมตตาสงสารชีวิตที่ร่ำร้องหิวระหายนะทั้งหมดในโลก “และยิ่งกว่านั้น ก็หิวน้ำ” เขาพูดเสริม

“พวกเราจะเข้าไป” นายทหารญี่ปุ่นยศต่ำพูด

“ขอโทษ นี่เป็นโบสถ์อเมริกัน ใต้ทำสมควรปฏิบัติต่อมันเช่น เป็นแผ่นดินอเมริกา” บองเกลแมนน์มุ่งมั่นที่จะไม่ละทิ้งรอยยิ้ม

“สถานทูตอเมริกัน พวกเราก็อเข้าไปแล้ว”

บองเกลแมนน์เคยได้ยินมาแล้ว สถานทูตอเมริกาซึ่งตั้งอยู่ใน สถานที่ที่ปลอดภัยที่สุดของเขตปลอดภัยโดนทหารญี่ปุ่นบุกเข้าไปตาม อำเภोजิ อะไรขโมยได้ก็ขโมย อะไรชิงได้ก็ชิง ดูแล้วโบสถ์โบราณที่ ห่างไกลใจกลางเมืองแห่งนี้กลับปลอดภัยกว่าเขตปลอดภัยเสียอีก

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 141)

3) ความขัดแย้งภายในจิตใจตนเอง

ความขัดแย้งภายในใจมนุษย์ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้ ได้แก่

ความขัดแย้งในจิตใจของตัวยเทา

ตัวยเทาเป็นตัวละครที่มีความขัดแย้งในตัวเอง เนื่องจากเขามีความฝันต้องการเป็นทหารเพื่อ รักษาชื่อเสียงของตระกูลในฐานะทายาทตระกูลทหาร แต่หลังจากถูกกองทัพจีนทอดทิ้งและพ่ายแพ้ ในสงครามนานกิงทำให้ตัวยเทาหมดศรัทธาในฐานะทหาร และโคกเศร้าที่ไม่สามารถรักษาชื่อเสียง ของตระกูลได้ หลังจากหนีมาหลบภัยในโบสถ์วิลสัน เขาไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะสู้ต่อไปในฐานะ ทหารหรือจะยอมแพ้และอยู่ต่อไปอย่างสามัญชน ดังตัวอย่างข้อความตอนหนึ่งในนวนิยายว่า

ตายเขาไม่รู้ว่าทำไมตัวเองเดินเรื่อยเปื่อยมาถึงสุสาน เมื่อเช่นหลายวันนี้ การกระทำส่วนใหญ่ของเขาล้วนไร้เป้าหมาย ไร้สาระ เล่นไพ่ โยนลูกเต๋ากับพวกโสเภณี เขาหงุดหงิดขึ้นเรื่อยๆ การเอาแต่ขลุกอยู่กับผู้หญิงเป็นเรื่องที่ทำให้คนกลายเป็นบ้าได้จริงๆ หน้าซำยังเป็นพวกผู้หญิงอย่างว่าอีกต่างหาก จิตใจท้อแท้จนถึงขีดสุดแล้วจริงๆ จะเดินหน้าหรือถอยหลังทั้งสองทางล้วนแว้งว่างเปล่า มีฐานะเป็นทหารแล้วเอาแต่มั่วสุมอยู่กับผู้หญิงหากิน ไม่สู้ออกรบจนตัวตายไปตั้งแต่หลายวันก่อน

เขาคิดว่าบางทีการสุสานนี้ ตัวเองอาจมีเป้าหมาย มาหาอาวุธที่ถูกคุณพ่อแองเกลแมนน์ยึดไป เขาค้นหาอาวุธทำไม? จะไปแก้แค้นคนญี่ปุ่นหรือ? เป็นจอมยุทธ์โดดเดี่ยว เจอหนึ่งคนฆ่าหนึ่งคน ถ้าหากจับคนได้ก็ให้มันเอาจดหมายกลับไปเขียนว่า “พวกแกหลอกหลวงทหารจีนมากมาย ทั้งยิงตาย ทั้งฝังทั้งเป็น จากนั้นเป็นต้นไปประวิงให้ตี ทางที่ดีด้านหลังพวกแกควรมีดวงตางอกออกมา..”

คิดอะไรเป็นเด็กไปได้

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 170)

2.1.3 การท้วงเรื่อง

การท้วงเรื่องในนวนิยายเรื่อง 13 บุปผาแห่งนานกิง คือ ช่วงเวลาที่ทหารจีนเข้ามาขอความช่วยเหลือจากคนในโบสถ์ ดังตัวอย่างความตอนหนึ่งในนวนิยายว่า

“ขอร้องล่ะ!” ทหารบาดเจ็บพูดด้วยสำเนียงต่างถิ่น แต่ละคำ ล้วนสะกดออกมาจากความเจ็บปวดแสนสาหัส

“ตอนนี้ไม่เปิดประตูก็ไม่ได้ ถ้าทหารบาดเจ็บตายอยู่ที่ปากประตูพวกเรา ก็ยิ่งจะเป็นการดึงพวกเราเข้าไป” ฟาปิโอพูดด้วยภาษาอังกฤษ แองเกลแมนน์มองดูฟาปิโอ ฟาปิโอพูดด้วยภาษาอังกฤษที่สูญเสียความเป็นกลาง สูญเสียข้อได้เปรียบในการปกป้องกลุ่มนักเรียนหญิง อันตรายนี้เขาไม่สามารถเสี่ยงได้

“ไม่ได้ สถานการณ์ที่นี่ก็ควบคุมไม่ได้แล้ว ไม่มีน้ำ ไม่มีเสบียงอาหาร นี่จะเพิ่มทหารอีกสามคน พวกคุณกรุณาคิดดูสักหน่อย นักเรียนหญิงสิบหกคนของผม โต้สุดเพิ่งอายุสิบสี่ ถ้าพวกคุณเป็นผม พวกคุณจะทำยังไง พวกคุณก็จะทำเช่นเดียวกับที่ผมกำลังทำ ปฏิเสธไม่ให้ทหารเข้ามาที่นี่ ทหารจะก่อเภทภัยดึงทหารญี่ปุ่นเข้ามาแบบนี้ ยุติธรรมต่อพวกเด็กผู้หญิงหรือ”

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 76)

จากตัวอย่างข้อความดังกล่าวในนวนิยาย จะเห็นได้ว่าแองเกิลแมนต้องการปกป้องนักเรียนหญิงและพยายามรักษาความเป็นกลางของโบสถ์ เขาพยายามให้ตายเท่าตระหนักว่า การรับทหารทั้งสามเข้ามาในโบสถ์ทำให้สถานภาพความเป็นกลางของโบสถ์ได้หมดลง เป็นเหตุการณ์ที่ตื่นเต้นและสะเทือนใจผู้อ่านเป็นอย่างมากเนื่องจากผู้เขียนได้นำเสนอความเข้มข้นและกระตุ้นอารมณ์ผู้อ่านจากความแตกต่างทางจุดยืนของแต่ละตัวละคร และนำไปสู่เหตุการณ์ต่อมาคือช่วงเวลาที่ยลวงพ่อแองเกิลแมนนี้ได้รับรู้ข่าวการบุกปล้นฆ่าของทหารญี่ปุ่น ดังตัวอย่างข้อความตอนหนึ่งในนวนิยายว่า

บัดนี้เขตปลอดภัยถูกทหารญี่ปุ่นบุกตรวจค้นหลายครั้งทุกวัน ชาวบ้านที่เป็นเด็กหนุ่มหรือคนหนุ่มล้วนถูกลากตัวไปเพราะถูกมองเป็นทหารจีนหลบซ่อน ผู้นำหลายคนไม่สามารถช่วยไว้ได้ ผลลัพธ์คือหากเหล่าคนหนุ่มเหล่านั้นถูกจับไปมีท่าทางขัดขืนแม้สักเล็กน้อยก็ถูกยิงตายทันที

หมอโรบินสันถามเขาอย่างตื่นเต้น คุณคงไม่ได้แอบช่วยพวกเชลยศึกใช่ไหม? แองเกิลแมนถามเขารู้ได้อย่างไร หมอบอกว่าในกลุ่มของพวกเขาหน่วยเก็บศพมีคนสารเลวทรยศนำเรื่องที่คุณเก็บศพคนอื่นๆ ช่วยชีวิตเชลยศึกไปบอกคนญี่ปุ่น คนญี่ปุ่นจึงจับคนในหน่วยเก็บศพหลายสิบคนต้องดำเนินการภายใต้การควบคุมของทหารญี่ปุ่น หมอโรบินสันเตือนบางหลวงเผ่าว่า หากโบสถ์รับเชลยศึกที่หนีตายมาได้เอาไว้จริงๆ จะต้องส่งตัวพวกเขาออกไปทันที

เมื่อกลับถึงโบสถ์ คุณพ่อแองเกิลแมนเปลี่ยนคำพูดในคอ กระทั่งหัน ตอนที่เรามานั้น ประโยคแรกที่เรียบเรียงไว้คือ

“ขออภัยอย่างยิ่ง พวกเราไม่สามารถรับพวกคุณพักรักษาตัวอยู่ที่นี้แล้ว” เขาย้ำให้การทำความเคารพของหวางผู้เซิง ริมฝีปากเปิดออกกลายเป็น “ดีขึ้นบ้างหรือยัง”

(เขียนเกอหลิง, 2557 : 135)

จากตัวอย่างข้อความในนวนิยายจะเห็นได้ว่า เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นจากการที่แองเกิลแมนรับรู้ข่าวการบุกรุกของทหารญี่ปุ่นซึ่งละเมิดความเป็นกลางในสงคราม แต่แองเกิลแมนไม่สามารถละทิ้งทหารบาดเจ็บทั้งสามได้จึงตัดสินใจช่วยเหลือพวกเขาให้เข้ามาหลบอาศัยในโบสถ์ฐานะพลเมืองโดยปราศจากอาวุธในเวลาต่อมา ทำให้เรื่องราวทวีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น อีกทั้งทำให้ผู้อ่านคล้อยตามความรู้สึกของตัวละคร ลุ้นระทึกและอยากติดตามเรื่องราวต่อไป นำไปสู่เหตุการณ์ที่ได้วิเคราะห์ชีวิตเนื่องจากตัดสินใจออกจากโบสถ์ตามหาสายพิณเพื่อนำไปเป็นของขวัญชีวิตคู่กับทหารหวางผู้เซิง ดังตัวอย่างความตอนหนึ่งในวรรณกรรมว่า

ฉันคิดว่า นี่เป็นเรื่องเลวทรามต่ำช้ามากมายปานใดหนอที่มนุษย์กระทำขึ้น พวกเขาถูกรานยาพิษเหี้ยมของอีกเผ่าพันธุ์หนึ่ง

ความจริง สิ่งที่ข่มขืนนั้นคือศักดิ์ศรีของเผ่าพันธุ์นั้น พวกเขาถือเอารูป
 ถิ่นแบบนั้นเป็นสัญลักษณ์แห่งชัยชนะ เพื่อทีมแห่งจิตวิญญาณเผ่า
 พันธุ์ที่ถูกทำให้อับยศอดสูให้บาดเจ็บอย่างลึกซึ้งรุนแรง หลังจากนั้น
 มาฉันครุ่นคิดเสมอว่า การทำร้ายวิญญาณบาดเจ็บแบบนี้ จะต้องใช้
 เวลาที่ศตวรรษจึงจะสามารถเยียวยาฟื้นฟูได้นะ?

คิดๆ ดูแล้ว ไต้วโคว่ทุกซ์ยากลำบากมาก อายุเพียงสิบห้าก็ถูก
 เติร์จฉานเอามาขายต่อหลายทอด หากหล่อนมีทางเลือกได้ยังจะ
 ยินยอมตกต่ำเช่นนี้หรือ? ใครกันหนอที่กล่าวว่าผู้หญิงขายตัวไร้หัวใจ
 หล่อนออกจะมีใจต่อหวังผู้เชิงลึกซึ้งซึ่งปานนั้น ทำไมต้องเป็นเรื่องนี้
 ต้องเกิดขึ้นกับไต้วโคว่ซึ่งอายุแค่สิบห้าปีด้วยนะ

(เหยียนเกอหลิง, 2557 : 157-158)

จากตัวอย่างข้อความในนวนิยายจะเห็นได้ว่า จากเหตุการณ์การตายของไต้วโคว่ส่งผลกระทบต่อจิตใจของตัวละครอย่างฉฉิน เมิ่งซูเจวียนและเด็กผู้หญิงทุกคนในโบสถ์ ภาพเหตุการณ์ที่ไต้วโคว่ถูกฆ่าและเผชิญกับสถานการณ์โหดร้ายเพียงลำพังทั้งที่มีอายุเพียงสิบห้าปีซึ่งใกล้เคียงกับเหล่าเด็กนักเรียน เหตุการณ์นี้นับเป็นเหตุการณ์ที่สะเทือนใจผู้อ่านเป็นอย่างมาก ผู้เขียนสะท้อนความขมขื่นเจ็บปวด และสิ้นหวังของตัวละคร กระตุ้นอารมณ์ผู้อ่านให้มีความรู้สึกเห็นใจและเข้าใจความรู้สึกของละครมากยิ่งขึ้น นำไปสู่เหตุการณ์ที่เหล่าทหารตัดสินใจปลอมตัวเป็นชาวบ้านเพื่อรับมือกับทหารญี่ปุ่นที่บุกรุกโบสถ์เพื่อปกป้องความปลอดภัยของทุกคนในโบสถ์ ดังตัวอย่างข้อความในวรรณกรรมว่า

“เหล่าหลี่ วางเครื่องมือลง” ต้ายเทาลดเสียงพูดเบาๆ พลัง
 สัตว์รองเท้าทิ้งอย่างรวดเร็ว

“ไม่เสียงชีวิตเธอ?” หลี่เฉวียนโหยวไม่เข้าใจ

“แลกชีวิตกับมันไม่ได้ ลองคิดดู ถ้าสู้ตาย ก็แสดงว่าบาทหลวง
 ใ้ที่ซ่อนทหารจริง”

“จะทำยังไงล่ะ”

“คนญี่ปุ่นจะค้นโบสถ์แบบพลิกทุกตารางนิ้ว ไม่นานอาจจะ
 ระเบิดมันก็ได้ เด็กนักเรียนกับพวกผู้หญิงจะทำยังไงล่ะ ถอดเสื้อผ้า
 นอนลง ปลอมเป็นชาวเมือง”

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 180)

2.1.4 จุดสุดยอด

จุดสุดยอดของนวนิยายแปลจีนเรื่อง 13 บุพผาแห่งนานกิง คือ ช่วงเวลาที่จ้าอวี๋ม่อตัดสินใจเสียสละตัวเองและโสภณอีกสิบสองคนปลอมตัวเป็นเด็กนักเรียนหญิงเดินทางไปกับกองทหารญี่ปุ่น ดังตัวอย่างความตอนหนึ่งในวรรณกรรมว่า

“มาทำอะไรที่นี่” ฟาบีโอถามเสียงเบา

“ฉันให้พวกหล่อนขึ้นมาเอง” อวี๋ม่อตอบ

“ทหารญี่ปุ่นสิบกว่าคนเมื่อครูไม่ได้ตามผู้บังคับบัญชาของพวกเธอออกไป ยังเฝ้าอยู่ในสุสานด้านหลังนะ!” ฟาบีโอร้อง

อวี๋ม่อมองเขาอย่างไม่เห็นความสำคัญแวบหนึ่ง แล้วเบนสายตาหันไปทางคุณพ่อแองเกิลแมนน์ “เมื่อครูพวกเราพี่น้องได้ปรึกษากันแล้ว”

“ปรึกษากับใคร?!” อวี๋เซิงท้วง

อวี๋ม่อพูดต่อ “พวกเราจะไปกับคนญี่ปุ่น ให้พวกนักเรียนอยู่ที่นี้ต่อไป”

คุณพ่อแองเกิลแมนน์ตะลึง รู้สึกปลดปล่อยทันที แต่พร้อมกันนั้นก็ละอายใจต่อการถูกปลดปล่อยของตัวเอง

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 224 - 225)

2.1.5 การคลายปม

การคลายปมจากการวิเคราะห์นวนิยายเรื่องนี้ คือ ช่วงเวลาหลังจากการตัดสินใจเสียสละของเหล่าโสภณ ดังตัวอย่างความตอนหนึ่งในวรรณกรรมว่า

ยี่สิบนาทีก่อนให้หลัง ประตูห้องครัวเปิดออกแล้ว

พวกหล่อนเป็นกลุ่ม “นักเรียนหญิง” ที่สวยที่สุดของนานกิง นี่เป็นสิ่งที่ฉันทินนาการ เพราะว่าการเป็นนักเรียนหญิงคือสิ่งซึ่งพวกหล่อนใฝ่ฝันอยากเป็น พวกหล่อนแต่งตัวเป็นนักเรียนหญิงตามความใฝ่ฝันของตัวเอง ด้วยเหตุนี้จึงงดงามยิ่งขึ้นเพราะเพิ่มความใฝ่ฝันเข้าไป ยิ่งไปกว่านั้น เมืองที่ล่องลงหญิงงามนับไม่ถ้วนเข้ามาอย่างนานกิงทำให้พวกหล่อนกลายเป็นสุดยอดโฉมสะคราญประจำหอศกนิภา

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 225)

จากตัวอย่างดังกล่าวในนวนิยายจะเห็นได้ว่า ผู้เขียนได้คลี่คลายปมความขัดแย้งระหว่างผู้คนในโบสถ์และกองทัพทหารญี่ปุ่นจบลงด้วยการเสียสละของเหล่าโสภณ โดยปลอมตัวเป็นเด็กนักเรียนหญิงเดินทางไปกับกองทหารญี่ปุ่นทำให้ฟาบีโอพาเด็กนักเรียนหญิงหลบหนีออกจากเมืองนานกิงได้สำเร็จ อีกทั้งยังเป็นการคลี่คลายปมความขัดแย้งระหว่างกลุ่มโสภณและผู้คนในโบสถ์อีกด้วย

เนื่องจากได้เห็นพวกเธอแสดงความกล้าหาญและมีความสุขที่ได้สวมใส่ชุดนักเรียนหญิงแม้จะรู้ว่าจะต้องพบชะตากรรมที่โหดร้าย

คุณป้าบอกกับฉันว่า หลังจากออกจากโบสถ์ หล่อนกับพวกเพื่อนนักเรียนมักจะสบถคำติดยาของพวกโสเภณี ไม่ก็ครวณเพลงพื้นบ้านของพวกหล่อน เพลงพื้นบ้านแสนสกปรกหยาบคายเต็มไปด้วยพลังชีวิตพวกนั้นถูกเรียนรู้จนหมด จากเด็กหญิงกลายเป็นเด็กสาวหยาบคาย ก้าวร้าวรุนแรง พอทำเรื่องผิดธรรมเนียมขึ้นมา พวกหล่อนก็รู้สึกว่่า ที่แท้ไม่เห็นจะใหญ่โต ผู้ชายผู้หญิงก็เหมือนกัน ใครสูงส่งกว่ากันหรือ? เมื่อคิดจะชำระแค้น ไม่มีภาษาใดเทียบได้กับภาษาของพวกโสเภณีอีกแล้ว

ซูเจวียนเล่าถึงตรงนี้ก็หัวเราะ “ฟาปิโอไม่มีทางรู้หรอก นั่นเป็นการปลดปล่อยพวกเราครั้งยิ่งใหญ่ครั้งหนึ่ง พวกเราเรียนรู้การปลดปล่อยตัวเองจากผู้หญิงต่ำต้อยที่ถูกขายเป็นทาสกามพวกนี้”

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 235)

จากตัวอย่างดังกล่าวในนวนิยายจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้คลี่คลายปมความขัดแย้งระหว่างกลุ่มเด็กนักเรียนและกลุ่มโสเภณีที่เป็นปัญหามาโดยตลอด หลังจากเจ้าอวี๋ม่อและโสเภณีคนอื่นๆ เสียสละตนเองช่วยเหลือชีวิตของกลุ่มเด็กนักเรียนหญิงได้ในอดีต ซูเจวียนและเพื่อนนักเรียนหญิงได้รับอิทธิพลของโสเภณี เช่น คำพูด นิยาย การครวณร้องเพลงพื้นบ้านเกิดของเหล่าโสเภณีแห่งแม่น้ำฉินหวาย เมิ่งซูเจวียนเฉลยว่าการกระทำเหล่านั้นเป็นการปลดปล่อยความเจ็บปวดในใจและสร้างความเข้มแข็งให้แก่เหล่าเด็กนักเรียนหญิง โดยมีเหล่าโสเภณีแห่งแม่น้ำฉินหวายเป็นแบบอย่าง นับเป็นการคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งทั้งหมดที่ปรากฏตลอดทั้งเรื่อง

2.1.6 การปิดเรื่อง

สำหรับการปิดเรื่องของนวนิยายแปลจีนเรื่อง 13 บุปผาแห่งนานกิง นับว่าเป็นการจบแบบสุขนานุกรม และยังมีคำถามทิ้งท้ายเพื่อให้ผู้อ่านได้ขบคิด กล่าวคือ ให้ซูเจวียนได้รู้ความจริงจากบาทหลวงฟาปิโอว่า โสเภณีที่เธอได้พบในศาลพิจารณาคดีทหารญี่ปุ่นคือเจ้าอวี๋ม่อ ทำให้การตามหาโสเภณีของเธอได้จบลง โดยทิ้งคำถามกับผู้อ่านว่าทำไมเจ้าอวี๋ม่อถึงปฏิเสธเมิ่งซูเจวียนและกลายเป็นคนอื่น ดังตัวอย่างข้อความในนวนิยายดังต่อไปนี้

ในการพิจารณาคดีอาญากรรมของศาลระหว่างประเทศ เมิ่งซูเจวียนคุณป้าของฉันมีความเห็นว่าหญิงผู้มีใบหน้าแตกต่างไปโดยสิ้นเชิงแต่มีแผ่นหลังที่คุ้นตาคือเจ้าอวี๋ม่อ เมิ่งซูเจวียนเขียนจดหมายถึงฟาปิโอ อะดอร์นาโตซึ่งตอนนั้นอยู่ที่อเมริกา เล่าให้เขาฟังว่าเจ้าอวี๋ม่อยังมีชีวิตอยู่ ทว่าปฏิเสธตัวเองว่าไม่ใช่เจ้าอวี๋ม่ออย่างไรบ้าง

เขาบอกว่าบางที่จ้าววี่ม่ออาจมีวิธีเดียวคือ ต้องกลายเป็นอีกคนหนึ่งเท่านั้น จึงจะสามารถมีชีวิตอยู่ต่อไปได้

หลังจากการชนฆ่าสังหารหมู่ครั้งใหญ่ของทหารญี่ปุ่นที่นานกิง เหตุการณ์ข่มขืนค่อยๆ ถูกเปิดโปงออกมา จ้าววี่ม่อน่าจะหนีออกมาได้ หลังจากเป็น สตรีปลอบขวัญอยู่สี่ปี ส่วนเรื่องที่ไม่หลงจนจึงทำ ศัลยกรรมเปลี่ยนโฉมหน้าใหม่ ตลอดเวลาที่ผ่านมากุณป้าของฉันก็หาคำตอบไม่ได้ ฉันก็หาคำตอบไม่ได้เช่นกัน

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 236)

จะเห็นได้ว่าวรรณกรรมเรื่องนี้ประกอบด้วยโครงเรื่องที่สอดร้อยกันอย่างมีเหตุผล สอดคล้อง และสนับสนุนและนำผู้อ่านไปสู่แนวความคิดหลักของเรื่องได้อย่างเหมาะสมและทำให้อ่านเกิดจินตภาพและอยากติดตามเรื่องราวต่อไป

2.2 กลวิธีการแต่ง

กลวิธีการแต่งเป็นกลวิธีที่จะทำให้เรื่องมีความน่าสนใจขึ้น โดยกลวิธีการแต่งมี 2 ประเด็นคือ กลวิธีการดำเนินเรื่อง และกลวิธีการเล่าเรื่อง

2.2.1 กลวิธีการดำเนินเรื่อง

การดำเนินเรื่องในนวนิยายเรื่อง 13 บุปผาแห่งนานกิง เป็นการดำเนินเรื่องแบบเล่าย้อนหลัง เป็นการเล่าเรื่องเหตุการณ์ในตอนท้ายเพื่อให้เกิดความสงสัยก่อนและจึงเล่าเรื่องทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนกระทั่งจบ กล่าวคือ เริ่มเรื่องที่ตัวละคร “ฉัน” ได้เล่าเรื่องการตามหาโสเภณีของเมิ่งซูเจวียนในปัจจุบัน หลังจากพบโสเภณีคนหนึ่งในศาลพิจารณาคดีอาชญากรรมสงคราม แล้วตัดมายังเรื่องราวในอดีตของเมิ่งซูเจวียนและดำเนินเหตุการณ์ไปเรื่อยๆ จนจบเรื่อง ดังนั้นผู้อ่านจะต้องอ่านเรื่องทั้งหมดจบจบจึงจะสามารถเข้าใจถึงสาเหตุที่เมิ่งซูเจวียนใช้เวลาทั้งชีวิตตามหาเหล่าโสเภณีได้

2.2.2 กลวิธีการเล่าเรื่อง

สำหรับกลวิธีการเล่าเรื่องที่ใช้ในนวนิยายเรื่อง 13 บุปผาแห่งนานกิง คือ เล่าแบบผู้เล่าเรื่องปรากฏตัวในฐานะตัวละครในเรื่อง ผู้เล่าเรื่องจะใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 โดยที่ผู้เล่าเรื่องเป็นตัวละครรอง คือ “ฉัน” ซึ่งมีบทบาทสำคัญในเรื่องเป็นผู้เล่าเรื่อง จึงมีการบรรยายให้เห็นถึงบรรยากาศ และบรรยายถึงความรู้สึกนึกคิดของตัวละครทำให้อ่านเห็นภาพและคล้อยตามได้ง่าย

2.3 ตัวละคร

ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ ตามหลักการวิเคราะห์องค์ประกอบของนวนิยายจากเอกสารที่อ้างอิง โดยแบ่งประเภทตัวละครตามบทบาทและความสำคัญของตัวละครในเรื่อง คือ ตัวละครเอก และตัวละครประกอบ ดังต่อไปนี้

1. ตัวละครเอก

ตัวละครเอกของนวนิยายแปลจีนเรื่องนี้ เป็นตัวละครหลายลักษณะ ได้แก่

เมิ่งซูเจีเวียน

ซูเจีเวียนเป็นป้าของตัวละคร “ฉัน” และเป็นนักเขียนประวัติศาสตร์ หลังจากพบโสเภณีคนหนึ่ง ในศาลพิจารณาคดีอาชญากรรมสงคราม จึงใช้เวลาทั้งชีวิตในการรวบรวมข้อมูลในเหตุการณ์สังหารหมู่ นานกิงเพื่อตามหาโสเภณีแห่งแม่น้ำฉินหวายทั้งสิบสามคน

ในวัยสิบสามปี เมิ่งซูเจีเวียนเป็นหนึ่งในนักเรียนหญิงโรงเรียนสตรีวิไลสันซึ่งถูกกักตุนอยู่โบสถ์ในเหตุการณ์สังหารหมู่ นานกิง เนื่องจากพ่อแม่มีโอกาสเรียนต่อที่ประเทศอเมริกา จึงพาแม่และน้องสาวที่เป็นโรคหอบหืดติดตามไปด้วยกัน ส่วนซูเจีเวียนถูกฝากไว้ที่โบสถ์วิไลสันในความดูแลของหลวงพ่อบางคน เพื่อไม่ให้เสียการเรียน ดังตัวอย่างในวรรณกรรมว่า

ซูเจีเวียนไต่บันไดลงสู่พื้นโรงเย็บเล่ม ถอดกลอนประตูปะทุเบาๆ หล่อนลั่นไม่ยอมเป็นคนที่ถูกปิดบัง ซูเจีเวียนรู้ว่าการปิดบังหล่อนคือการปกป้องคุ้มครองหล่อน แต่ตลอดเวลาที่ผ่านมา หล่อนไม่ยอมรับการปกป้องคุ้มครองประเภทนี้ รวมถึงพ่อแม่ที่แต่ไรมาไม่ให้หล่อนรู้ว่าพวกเราตอนกลางคืนทะเลาะกัน นี่อ้างว่าเพื่อปกป้องหล่อน ทำไมทะเลาะกันบางครั้งหล่อนมองดูดวงตาที่บวมปานผลท้อสดของแม่ ถ้ามแม่ว่าร้องไห้มาทั้งคืนหรือเปล่า แม่ยังคงยิ้มปฏิเสธ ดูเหมือนถ้าไม่ปิดบังก็คือการรับผิดชอบต่อลูก

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 79)

“ไม่ต้องยุ่ง” ซูเจีเวียนพูด หล่อนพูดอย่างนี้เพื่อเรียกศักดิ์ศรีกลับมาให้ตัวเอง ให้พวกเพื่อนนักเรียนเห็นว่า เสี่ยวหยู เธอไม่ยอมเป็นเพื่อนฉัน พอดีเลย ฉันก็เป็นเพื่อนเธอมาพอแล้ว เธอเอาเรื่องเลือนลอยอย่างพ่อจะช่วยมาหลอกหลวงใจคนมากน้อยเท่าไรแล้ว กระทั่งเงาผีสาวของพ่อเธอก็ยังไม่มีให้เห็น! ต่อให้พ่อเธอเก่งกาจมาช่วยจริงๆ ขอบใจ ฉันไม่ตาสุกกว่าไปด้วยหรือยกยะ!

(เหยียนเกอหลิง, 2557 :147)

พอพิธีศพเริ่มขึ้น ซูเจีเวียนก็น้ำตาไหล คุณป้าของฉันเป็นคนไม่ชอบหลังน้ำตา วันนั้นหล่อนหลังน้ำตาจนกระทั่งตัวเองก็ประหลาดใจมาก หล่อนเล่าเรื่องการตายของนักรบจีนทั้งสามนี้ พิธีศพครั้งนี้ให้ฉันฟังหลายรอบมาก หล่อนคิดว่าตอนนั้นตนร้องไห้ออกมาเป็นตัวอักษรกองใหญ่ หล่อนคิดว่าตอนนั้นตนร้องไห้เพราะว่าได้ละทิ้งความหวังที่มีต่อสิ่งที่เรียกว่ามนุษย์โดยสิ้นเชิงแล้ว ทำไมคนเราอยู่ดีๆ ต้องก่อ

สงครามสู้กันนะ? ต่อสู้กันไม่กี่วัน มนุษย์ก็กลายเป็นอมมนุษย์
 เสื่อมทราม ถดถอย กลายเป็นสัตว์ ในขณะที่สัตว์เองก็ยังไม่กิน
 กันเอง อดทน หลบซ่อน หวาดผวาแบบนี้ น่ากลัว...หลอนมองไม่เห็น
 ทางออก ชูเจเวียนผู้ยืนอยู่ท่ามกลางเพื่อนนักเรียนหญิง ขับร้องเพลงส่ง
 วิญญาณอย่างแผ่วเบา ดวงตาเต็มไปด้วยน้ำตาแวววาว มองดูร่างศพ
 ทั้งสี่ที่ด้านล้าง ความโหดเหี้ยมของคนไม่มีขอบเขต ไม่มีที่สิ้นสุดจริงๆ
 (เหยียนเกอหลิง, 2557: 201)

จากตัวอย่างข้างต้น เป็นสถานการณ์ที่ชูเจเวียนแอบดูเหตุการณ์ในขณะที่ทหารเชลยจีนบุกเข้า
 มาขอความช่วยเหลือกับโบสถ์ ตอนที่ชูเจเวียนแตกหักกับสี่ที่เสี่ยวหยู และตอนที่ชูเจเวียนร่วมงานศพ
 ของจอร์จและทหารเชลยจีนทั้งสามซึ่งถูกทหารญี่ปุ่นฆ่า

จะเห็นได้ว่า เมิงชูเจเวียนมีอุปนิสัยช่างสังเกตและอยากรู้อยากเห็น อีกทั้งเป็นคนแน่วแน่และ
 ไม่ยอมคน หากตัดสินใจทำอะไรแล้วก็จะต้องทำให้ได้ แต่เนื่องจากมีความคิดว่าตนถูกครอบครัวทอด
 ทิ้ง ด้วยความน้อยเนื้อต่ำใจจึงมีนิสัยโมโหง่าย อีกทั้งเป็นหนึ่งในสองของเด็กนักเรียนที่มีพ่อแม่ ส่วนเด็ก
 นักเรียนคนอื่นเป็นเด็กกำพร้าจึงพยายามตีสนิทกับสี่ที่เสี่ยวหยูเพื่อให้ตัวเองอยู่เหนือกว่านักเรียนคน
 อื่น ในขณะเดียวกันเมื่อเผชิญหน้ากับความสูญเสีย เธอสามารถถ่ายทอดความเห็นอกเห็นใจต่อผู้อื่น
 และมองเห็นคุณค่าของความเป็นคนเป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นตัวละครสำคัญที่คอยดำเนินเรื่องในฐานะ
 ผู้สังเกตการณ์เล่าเรื่องทั้งหมดผ่านจากมุมมองความคิดและทัศนคติของเธอ

แองเกิลแมนน์

บาทหลวงชาวชาวอเมริกัน มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลโบสถ์วิไลสันและชีวิตนักเรียนหญิงทั้ง 16
 คน ดังตัวอย่างในวรรณกรรมว่า

“โปรดฟังก่อน ปล่อยให้พวกหล่อนเข้ามา” คุณพ่อแองเกิลแมนน์พูด “อย่าง
 น้อยวันนี้ให้พวกหล่อนอยู่ที่นี้หนึ่งวัน รอคนญี่ปุ่นยึดเมืองเรียบริ้อย เป็น
 ฝ่ายรับผิดชอบความสงบสุขของเมืองแล้วค่อยขอให้พวกหล่อนออก
 ไป พวกญี่ปุ่นมีชื่อเสียงด้านระเบียบวินัย เชื่อว่ากองทัพทหารของพวกเขา
 จะทำให้ความสับสนวุ่นวายของสงครามยุติลงอย่างรวดเร็ว”
 (เหยียนเกอหลิง, 2557 :24)

“ผมยอมถูกฆ่า ไม่ยอมส่งตัวพวกเด็กหญิงออกไปเด็ดขาด”
 (เหยียนเกอหลิง, 2557 :219)

จากตัวอย่างบทสนทนาในนวนิยาย จะเห็นได้ว่า ลักษณะภายนอกของแองเกิลแมนน์มี
 อุปนิสัยมองโลกในแง่ดี เป็นคนมีน้ำใจและมีความรับผิดชอบที่แน่วแน่ แต่ในทางกลับกัน แองเกิลแมน
 น์กลับมีนิสัยใจแคบ อีกทั้งมักถือตนว่าสูงกว่าผู้อื่น แสดงท่าทีเย็นชากับคนอื่นเพื่อสร้างระยะห่าง เพื่อ
 สร้างอำนาจและความเคารพ ดังตัวอย่างในนวนิยายดังนี้

“หลวงพ่ ผมไม่เห็นด้วย!”

ฟาบีโอตะโกนเสียงดังตามหลัง คุณพ่อแองเกิลแมนน์หยุดเท้าหันกายกลับมาด้วยท่วงท่าสูงส่งจนยากทนทานอีกเช่นเดิม เขาตอบฟาบีโออย่างราบเรียบว่า “ผมรู้ว่าคุณไม่เห็นด้วย” หลังจากนั้นหันกายกลับเดินออกไปอีกครั้ง เขาไม่พูดแต่ชัดเจนยิ่งกว่าการพูดออกมา *การที่คุณไม่เห็นด้วยก็ไม่มีค่าสำคัญใดสำหรับผม* บัดนี้คุณพ่อแองเกิลแมนน์ใช้ความสูงส่งสำแดงความเหนือกว่ากับอำนาจอันยากจะทำทลาย คุณพ่อแองเกิลแมนน์ดูหมิ่นฟาบีโอว่าต่ำต้อยกว่าหลายต่อหลายเท่า เพราะว่าความเป็นเด็กบ้านนอกของฟาบีโอ

(เหยียนเกอหลิง, 2557 :24)

โดยบทบาทในเรื่อง แองเกิลแมนน์เป็นผู้ดูแลโบสถ์วิลสันและปกป้องนักเรียนผู้หญิง อีกทั้งมีหน้าที่เลือกตัดสินใจในเรื่องสำคัญ เช่น การรับโสเภณีและเหล่าทหารเข้ามาในโบสถ์วิลสัน การเผชิญหน้ากับกองทัพญี่ปุ่น รวมไปถึงการส่งตัวนักเรียนหญิงให้กับกองทัพ จะเห็นได้ว่าการตัดสินใจเหล่านั้นนำภัยอัยตรายมาสู่ตนเองรวมถึงผู้คนในโบสถ์

“ผมเรียนศาสนศาสตร์ตอนอายุสี่สิบ ช่วงนั้นผมป่วยเป็นโรคซึมเศร้าที่รุนแรงมาก”

“เพราะอะไรครับ”

“ใครจะรู้ได้ มันเกิดขึ้นเอง”

ความจริงนั้นแองเกิลแมนน์ไม่ได้พูดความจริง โรคซึมเศร้ามานั้นสาเหตุเกิดจากความผิดหวังในความรักครั้งหนึ่ง เขาเชื่อมาตลอดตั้งแต่วัยรุ่นถึงวัยหนุ่มว่าตนได้ประสบกับรักแท้ เดิมทีเขาเชื่อว่ายังมีฝ่ายมีใจให้แก่กัน สุดท้ายกลับพบว่า นั้นเป็นเพียงแต่เขาคิดไปเองคนเดียว

(เหยียนเกอหลิง, 2557 :174)

จากตัวอย่างดังกล่าวในนวนิยาย จะเห็นได้ว่าแองเกิลแมนน์เคยเป็นโรคซึมเศร้าเพราะหมดศรัทธากับความรักในสมัยหนุ่ม เป็นสาเหตุที่ทำให้เขามีนิสัยเย็นชา ไม่จริงใจและแสดงว่าตัวเองสูงส่งกว่าผู้อื่น

ฟาบีโอ อะดอร์นาโต

ผู้ช่วยบาทหลวงชาวอเมริกัน อายุ 35 ปี เด็บโตในมณฑลหยางโจว ประเทศจีน มีพ่อแม่เป็นมิชชันนารีอเมริกัน-อิตาเลียนที่เสียชีวิตด้วยโรคติดต่อและได้รับการเลี้ยงดูจากชาวจีน จึงทำให้พูดภาษาอังกฤษติดสำเนียงเจียงเป้ย หลังจากพบกับแองเกิลแมนน์ จึงติดตามมาอาศัยที่โบสถ์วิลสันเมืองนานกิง และจบการศึกษาศาสนศาสตร์ที่ประเทศอเมริกา ฟาบีโอเป็นตัวละครที่มีอุปนิสัยขี้นและเข้มงวดในกฎระเบียบ ดังตัวอย่างความตอนหนึ่งในนวนิยายดังต่อไปนี้

“นับแต่นี้เป็นต้นไป พวกคุณจำเป็นต้องเคารพตารางเวลาของโบสถ์ดำเนินชีวิตตามตารางเวลา กินข้าวตรงตามตารางเวลา เลยเวลา กินข้าวก็ต้องขอโทษเป็นอย่างสูง พวกนักเรียนเจียดเสียบียงอาหารให้พวกคุณแล้ว พวกคุณไม่กิน พวกหล่อนก็คงไม่ปล่อยให้เส้นหมี่เน่าเสียเปล่าๆ ปลีๆ แนนอน” ฟาบีโอพูดไปก็คิดในใจว่า ประหลาดจริงๆ ตัวเองถึงกับเจรจากับหัวหน้าโสภณคนนี้อย่างสงบเรียบร้อยราบรื่น

“โอ เข้าสำนักซีจริงๆ แล้วสิ!” หงหลังพูดพลางหัวเราะ พวกผู้หญิงต่างรู้ความหมายของคำนี้ดี ต่างหัวเราะเบาๆ เสียงหัวเราะของพวกหล่อนฟังแล้วรู้ถึงเสคนัย กระทั่งฟาบีโอผู้ไม่ข้องแวะเรื่องหญิงชายก็ยิ่งรู้สึกว่าการหัวเราะแบบนี้ของพวกหล่อนนั้นกำลังแตะโลมเขา

“เงียบ ผมยังพูดไม่จบ!” ฟาบีโอเดียดพล่าน ส่วนหนึ่งเดียดตัวเองที่ไม่อาจทนทานรับมือพวกผู้หญิง

(เหยียนเกอหลิง, 2557 :47)

ฟาบีโอระลึกได้ว่าแต่ไรมาตัวเองไม่ยินยอมพร้อมใจจะเป็นคนจีน และเขาก็เข้าใจแล้วว่า การที่คุณพ่อแองเกิลแมนน์เป็นมิตรกับเขา ก็เพราะเขาเป็นคนตะวันตก บทหลวงซราแสดงต่อเขาเป็นนัยๆ ว่า หากปล่อยให้ฟาบีโอใช้ชีวิตในหมู่คนจีนต่อไปก็จะเป็นการทำลายตัวเอง แองเกิลแมนน์กับฟาบีโอสนิทสนมกันเหมือนอูฐสองตัวที่บังเอิญพบกันในฝูงม้า พบครั้งแรกราวกับคบหากันมานาน ขึ้นขม้นับถือซึ่งกันและกัน

ในยามเรียนต่อที่อเมริกาสามปี ฟาบีโอพบญาติทั้งหมดของเขาที่อเมริกา เป็นญาติกลุ่มใหญ่มีทั้งผู้ใหญ่และเด็ก เวลาที่เขาพบหน้าพวกเขา ก็จะเกาหัวจนหนังหัวแทบฉีก พอเขาตื่นตื่น หนังหัวก็คันเหมือนมีหมัดเต็มหัว

ในเวลานี้เขาก็พบว่าตัวเองก็เป็นคนอเมริกันไม่ได้ เขารู้ว่าคนที่สนิทสนมได้ทุกซอกซอกกับญาติเหล่าอเมริกันเป็นฟาบีโอตัวปลอม ฟาบีโอตัวจริงขดตัวเป็นก้อนอยู่ในใจ เฝ้านับวินาทีหวังให้งานชุมนุมทางสายเลือดอิงประวัติศาสตร์ครั้งนี้ยุติลงโดยเร็วที่สุด

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 67)

“อาโก้ไปตั้งสามชั่วโมงกว่าแล้วนะ ยังไม่กลับมาอีก!” ฟาบีโอบ่น นักบวชหนุ่มเลือกชุดที่ค่อนข้างใหม่จากชุดยาวที่มีสองชุดมาเปลี่ยน แล้วใช้ผ้าขนหนูเช็ดหน้า เขาจะตามหาอาโก้ ถ้าคนญี่ปุ่นจะทำอันตรายอาโก้ เขาหวังว่าลักษณะของตัวเองจะสามารถสร้างความน่ายำเกรงได้บ้างสักเล็กน้อย ต้องตามหาอาโก้ให้ได้

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 109)

จากตัวอย่างข้อความในนวนิยายดังกล่าว จะเห็นได้ว่าแม้ฟาปิโอจะมีความแปลกแยกในตัวเอง แต่ก็สามารถปรับใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ เช่น เหตุการณ์ที่ฟาปิโอออกตามหาอาถูที่หายตัวไปจากโบสถ์ และเหตุการณ์ที่ฟาปิโอเผชิญหน้ากับทหารญี่ปุ่นบุกรุกโบสถ์ จะเห็นว่าฟาปิโอสามารถเลือกใช้ภาษาอังกฤษและใช้ใบหน้าของชาวตะวันตกได้อย่างชาญฉลาด

บทบาทสำคัญในเรื่อง ฟาปิโอเป็นผู้ช่วยบาทหลวงให้กับหลวงพ่อบางเกอร์สแมน โดยมีหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยภายในโบสถ์ ออกความเห็นและทำตามคำสั่งของหลวงพ่อ

ตัวยาทา

ทหารยศพันตรี หัวหน้ากองร้อยซึ่งถูกกองทัพจีนทอดทิ้งกลางสนามรบเมืองนานกิงเพื่อยื้อเวลาให้ผู้บัญชาการและทหารยศสูงคนอื่นหนีออกจากเมือง มีรูปร่างหน้าตาดีและสง่า มีครอบครัวและลูกชาย 1 คน เนื่องจากบรรพบุรุษและสมาชิกในครอบครัวมีความเกี่ยวข้องกับทหาร จึงมีความฝันที่จะเป็นทหารมาตั้งแต่เด็ก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในฐานะที่เป็นทายาทในตระกูลทหาร วันอวสานโลกก็ไม่สามารถทำให้เขาโศกเศร้าไปกว่าการพ่ายแพ้แห่งกรณียุทธยั้งยับเยินนี้

“พันตรี ส่งปืนของคุณมาให้ผม”

นายทหารขมวดคิ้ว *ฝรั่งเผ่าคนนี่คิดอะไรอยู่นะ คนญี่ปุ่นยังไม่สามารถปลดอาวุธฉันได้ด้วยซ้ำ!*

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 83)

“โบสถ์เราสามารถรับทุกท่านไว้ได้อีกไม่กี่วัน แต่ถ้าจะหลบภัยแบบผู้ลี้ภัยธรรมดาที่นี่ คุณพันตรีจำเป็นต้อง ละทิ้งอาวุธ”

พวกคนเจ็บนิ่งเงียบ เลื่อนสายตามาทางตัวยาทาซ้ำๆ

ความเฉียบขาดที่มีแต่เดิมมาของบาทหลวงปรากฏขึ้นอีก “โบสถ์นี้รับเพียงประชาชนธรรมดาที่ไร้อาวุธเท่านั้น”

ตัวยาทาแย้ง “ระเบิดมือลูกนี้ไม่ใช่เพื่อโจมตี และไม่ใช้เพื่อป้องกัน” เขามองทุกคนแวบหนึ่ง

คุณพ่อบางเกอร์สแมนยิ้มเข้าใจประโยชน์ใช้งานของระเบิดมือลูกนั้นดี สองคนในหมู่พวกเขาเคยเป็นเชลย ถูกกักขังมานานมาก่อน เมื่อใช้ระเบิดมือลูกนั้น ฉากสุดท้ายสามารถรกวัดหรือรักษาไว้ซึ่งเกียรติภูมิชาตินักรบ สำหรับทหารผู้รบแพ้แล้ว ไม่มีการล่าถอยใดที่สมบูรณ์พร้อมและทรงเกียรติยิ่งไปกว่านี้อีกแล้ว ถ้าโชคดี ยังสามารถลากข้าศึกสักคนให้ตายตามได้ด้วย

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 137)

จากตัวอย่างข้อความในนวนิยายดังกล่าว จะเห็นได้ว่าตัวละครตายเทามีอุปนิสัยแน่วแน่จริงจัง เด็ดขาดและไม่ยอมใคร เนื่องจากให้ความสำคัญในอุดมคติของชายชาติทหารมาก ทว่าหลังจากการพ่ายแพ้สงครามเพราะถูกกองกำลังหลักทอดทิ้ง ทำให้ตายเทารู้สึกผิดหวัง คับแค้น และเสียใจเป็นอย่างมาก

บทบาทสำคัญในเรื่องของพันตรีตายเทาคือ การเป็นเชลยทหารจีนที่หนีตายจากสงครามและข่มขู่หลวงพ่อบองเกลแมนน์เพื่อช่วยเหลือทหารบาดเจ็บให้เข้าหลบอาศัยในโบสถ์วิลสัน สร้างความขัดแย้งระหว่างผู้คนในโบสถ์กับกองทัพทหารญี่ปุ่น เขาคิดหวังในตัวเองรวมถึงกองทัพเงินที่พ่ายแพ้สงคราม

จ้าวอวี๋ม่อ

พยานในศาลอาชญากรรมสงครามในเหตุการณ์การสังหารหมู่หนานกิง โดยในอดีต จ้าวอวี๋ม่อในวัย อายุ 24 ปี เป็นโสเภณีชื่อดังและเป็นพี่เคารพจากเหล่าโสเภณีในช่องเรือบุปผาแห่งแม่น้ำฉินหวาย ภูมิหลังสมัยเด็กเคยมีฐานะและได้รับการศึกษาที่ดี แต่เมื่ออายุสิบขวบถูกพ่อขายให้ญาติที่มีศักดิ์เป็นอาเพื่อจ่ายแทนหนี้พินัน และหลังจากอาตายไป อาสะใภ้ก็ขายเธอให้กับช่องแม่น้ำฉินหวาย หลังสงครามหนานกิงจบลง จ้าวอวี๋ม่อและโสเภณีคนอื่นๆ ไม่สามารถเดินทางเข้าเขตปลอดภัยได้สำเร็จ จึงบุกรุกเข้าโบสถ์วิลสันเพื่อขอหลบอาศัยแทน ดังตัวอย่างข้อความในนวนิยายต่อไปนี้

“ชีวิตของเราไม่มีค่า ไม่มีค่าให้ท่านช่วย แต่ว่าพวกเราขอเพียงได้ตายดีๆ ต่อให้ชีวิตต่ำต้อยแค่ไหนแม้เป็นหมูหมา ก็ควรตายดีๆ ไม่ควรตายอย่างทารุณ”

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 19)

อวี๋ม่อสามารถปรุงตัวเองให้ปราศจากกลิ่นอายโสเภณีชนิดสะอาดหมดจด หล่อนทำเช่นนี้เพื่อถนอมผิวหรือพยายามเพื่อให้ได้รับการปฏิบัติเยี่ยงมนุษย์เท่าเทียมกัน ชูเจเวียนไม่อาจรู้ได้

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 44)

อวี๋ม่อพูดด้วยความโกรธ “ดี แน่จริงก็ซ่อนตัวอยู่ที่นี่ให้ตลอดไป ซ่อนตัวต่อไปเถอะ ซ่อนตัวจนถึงชาติ หน้าไปเกิดใหม่ เลือกที่เกิดดีๆ ไปเป็นนักเรียนหญิง ใช้ชะตาต่ำต้อยมาแบกรับโทษให้กับวันเวลาชีวิตหมาๆ แบบพวกแก!!”

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 225)

“ไม่ว่าอย่างไร พวกเรามีชีวิตอยู่ก็เพื่อให้คนย้าย และย้ายคนอื่น”

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 229)

จากตัวอย่างข้อความในนวนิยายดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ภาพลักษณ์ภายนอกของจ้าวอวี๋ม่อแตกต่างกับโสเภณีคนอื่นๆ ทั้งคำพูด กิริยามารยาทและการแต่งตัวคล้ายสตรีสูงศักดิ์ อุปนิสัยของจ้าวอ

วี่ม่อเป็นคนพูดน้อยและฉลาด อีกทั้งมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ในขณะที่เดียวกันก็มีอุปนิสัยอารมณ์ร้าย เนื่องจากเธอมีปมด้อยถูกคนในครอบครัวและสังคมกดขี่ในสมัยเด็ก เมื่อถูกขายเข้าสถานบริการ ชีวิตของเธอก็ไม่ได้รับความเท่าเทียมจากสังคมอีกเลย เธอจึงปรุงแต่งตัวเองให้ไม่เหมือนโสเภณีเพื่อที่จะได้รับการยอมรับ

ในส่วนบทบาทสำคัญในเรื่อง จ้าววี่ม่อมีหน้าที่ดูแลพฤติกรรมของเหล่าโสเภณีคนอื่นๆ รวมถึงช่วยแองเกลีแมนน์และฟาบีโอแก้ปัญหาคความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโบสถ์และอาสาเสียสละตัวเองปลอมตัวเป็นเด็กนักเรียนหญิงให้กับกองทัพทหารญี่ปุ่น เพื่อช่วยให้ซูเจี๋ยนและเด็กนักเรียนหญิงคนอื่นๆ ปลอดภัย

2. ตัวละครประกอบ

ตัวละครประกอบในนวนิยายแปลจีนเรื่องนี้มีหลายคน โดยแบ่งเป็นสองประเภทตามลักษณะนิสัยของตัวละคร ได้แก่ ตัวละครหลายลักษณะ ตัวละครน้อยลักษณะ

ตัวละครหลายลักษณะ

ตัวละครประกอบที่มีหลายลักษณะในนวนิยายแปลจีนเรื่องนี้ 6 คน ซึ่งมีบทบาทและพัฒนาการในเรื่อง ได้แก่ ฉัน จอร์จ ไต้วโค่ว หวางผู้เซิง หลี่เฉียวินโฮ่ยว หงหลิง

ฉัน

หญิงสาวชาวจีน เป็นนักเขียนนวนิยายและหลานสาวของเมิ่งซูเจี๋ยน มีบทบาทสำคัญเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวซึ่งเรียบเรียงข้อมูลมาจากคำบอกเล่าของป้าซูเจี๋ยน บางเรื่องราวที่ถูกเล่าเกิดจากจินตนาการของฉัน ซึ่งเติมเต็มให้เรื่องมีความสมบูรณ์ตามรูปแบบของนวนิยาย ดังตัวอย่างในนวนิยายดังต่อไปนี้

“ในเมื่อคุณป้าซูเจี๋ยนไม่อาจได้ยื่นคำสนทนาของวี่ม่อกับ ต่ายเทาจึงได้อาศัยจินตนาการเติมช่องว่างช่วงนี้ ในช่องว่างของการ เช่นฆ่าอย่างบ้าคลั่งสนุกสนานของทหารญี่ปุ่น คำสนทนาของโสเภณี ชื่อตั้งคนหนึ่งกับนายทหารผู้ประสบความสำเร็จตั้งแต่อายุน้อยคนหนึ่งจะเป็นอย่างไรไปไม่ได้นอกจากคำสนทนา”

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 114)

แน่นอน การที่ฉันเขียนถึงพันตรีแบบนี้เป็นการตัดสินใจของตัวเองของฉัน เป็นการจินตนาการเอาเอง แต่ว่าจากการเปลี่ยนแผนปฏิบัติการตอนบ่ายวันนี้ของเขา ฉันรู้สึกว่าคุณคคะเนของฉันต่อความคิดของ พันตรีก็ยังคงมีหลักฐานอ้างอิงอยู่บ้าง

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 210)

ฉินเฉียวจื่อ หรือ จอร์จ

พ่อครัวในโบสถ์วิลสัน ในสมัยเด็กเคยเป็นเด็กขอทาน กระทั่งแองเกิลแมนน์รับอุปการะและ
ส่งเรียนทำอาหาร ดังตัวอย่างความตอนหนึ่งในนวนิยายดังนี้

“ผมสั่งคุณดับไฟ คุณไม่เข้าใจหรือไง” คุณพ่อแองเกิล
แมนน์ชี้ที่เตาผิง

“ผมก็กำลังจะมาดับไฟ” ฉินเฉียวจื่อหลบตา

“เห็นชัดๆ ว่าเพิ่งเติมถ่าน!”

(เขียนเกอหลิง, 2557: 53)

ฉินเฉียวจื่อไม่มีปณิธานที่ยิ่งใหญ่ เขาเชื่ออย่างยิ่งว่า ตาย
ดีไม่สู้มีชีวิตอย่างต่ำต้อย พักนี้สนิทสนมกับหงหลิง รู้สึกว่ามีชีวิต
อย่างต่ำต้อยก็มีความสุขเหลือเกิน

(เขียนเกอหลิง, 2557: 186)

จากตัวอย่างข้อความในนวนิยายดังกล่าว เป็นเหตุการณ์ที่จอร์จจำเริญดูแลหงหลิงในโบสถ์
และเหตุการณ์ที่จอร์จพุ่งตัวช่วยเหลือแองเกิลแมนน์โดยไม่เสียดาชีวิต จะเห็นได้ว่า จอร์จมีนิสัยขี้
กลัว ช่างประจบประแจงและจำเริญ บทบาทในเรื่องของจอร์จ คือ คอยแจกจ่ายอาหารให้ทุกคนใน
โบสถ์ แต่เนื่องจากมีความสัมพันธ์ทางกายกับหงหลิง จึงมักจำเริญแอบปันเสบียงให้เหล่าโสเภณี
มากกว่านักเรียนหญิง และการปกป้องหลวงพ่แองเกิลแมนน์จากกองทัพญี่ปุ่นจนเสียชีวิต

โต้วโคว

หนึ่งในสิบสามโสเภณีแห่งแม่น้ำฉินหวาย วัย 15 ปี ซึ่งมีอายุน้อยที่สุด มีอุปนิสัยภายนอกเป็น
เด็กกร้านโลกและเกียจคร้าน ในสมัยเด็กถูกคณะระบํ้ากลองลักพาตัวมาขายที่ซ่อง ดังตัวอย่างความ
ตอนหนึ่งในนวนิยายดังนี้

“โต้วโควเอ๊ย แกนี่มันรู้จักแต่กิน!” แม่เล่าว่า หล่อนกลับไม่รู้สึกรู้
สาคับแค่นใจแม่แต่น้อย พุดทันทีว่า

“แหม ฉันก็รู้จักแต่กินนี่นา”

(เขียนเกอหลิง, 2557: 119)

“ฉันจะตามกลับบ้านไปทำนาด้วยนะ” โต้วโควพูดราวกับเด็ก
ที่กำลังเล่นสมมุติเป็นพ่อแม่ลูก

“ผมไม่มีบ้านนี่นา” หวางผู้เซ็งยิ้ม

“แล้วที่บ้านมีอะไรบ้างล่ะ”

“..บ้านผมไม่มีอะไรเลย”

“...ถ้าอย่างนั้น ฉันจะตีตีผิมาให้ฟังทุกวัน ฉันตีตีผิมา นายถือไม้
เท้าขอราน ขอข้าวให้แม่กิน” เธอพูด ในใจเปี่ยมความฝันอันงดงาม
(เขียนเกอหลิง, 2557: 150)

จากตัวอย่างข้อความดังกล่าวจะเห็นได้ว่า นอกจากอุปนิสัยภายนอก แท้จริงแล้วตัวโคว
เป็นเด็กสาวที่ร่าเริงสดใสและช่างฝัน บทบาทสำคัญในเรื่อง คือ การดูแลหวางผู้เซิงซึ่งเป็นเชลยทหาร
จีนบาดเจ็บสาหัส โควโควหลงรักหวางผู้เซิงและสัญญาว่าจะติดตามกลับบ้านไปด้วยกัน แต่ท้ายที่สุด
แล้วต้องจบชีวิตลงเพราะถูกทหารญี่ปุ่นลักพาตัวเป็นเครื่องมือระบายนทางเพศ

หวางผู้เซิง

ทหารหนุ่มวัยสิบห้าปีซึ่งถูกบังคับให้เข้าร่วมรบในสงครามนานกิงและได้รับบาดเจ็บสาหัส
เกือบถึงชีวิต หลังจากถูกผู้บัญชาการกองทัพใหญ่ทิ้งทัพในเมืองนานกิง หวางผู้เซิงเป็นหนึ่งในทหารทั้ง
สองที่รอดจากการสังหารหมู่ครั้งใหญ่โดยได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยเก็บศพและได้รับการช่วย
เหลือจากค่ายเทาและแองเกลแมนน์โดยให้มาหลบอาศัยในโบสถ์

หวางผู้เซิงมีอุปนิสัยพูดน้อยและจิตใจอ่อนโยน เนื่องจากถูกบังคับเข้าสงครามตั้งแต่อายุยัง
น้อยจึงไม่สามารถตัดสินใจด้วยตัวเองได้ บทบาทสำคัญในเรื่องคือการได้รับความช่วยเหลือจากค่าย
เทาและแองเกลแมนน์ รวมถึงการพบรักกับตัวโควแม่ในภายหลังจะไม่สมหวังก็ตาม ดังตัวอย่าง
ความในเหตุการณ์ที่หวางผู้เซิงรับรู้ถึงการตายของตัวโควดังต่อไปนี้

หวางผู้เซิงที่กำลังมีไข้สูง พอเห็นสายผิมาสามเส้น ดวงตาก็ส่ายหา
ไปรอบด้าน “โควโควล่ะ?”

อวี่มีขึ้นสายผิมาสามเส้นนั้น บรรเลงเพลง “ราตรีแห่งจันทร์
บุปผาริมฝั่งน้ำยามวสันต์” เพลงแห่งความปรารถนาของตัวโควให้แก่
ทหารหนุ่มผู้บาดเจ็บสาหัส

ทหารหนุ่มเข้าใจแล้ว น้ำตาไหลออกจากดวงตาร้อนผ่าวแดงก่ำ

(เขียนเกอหลิง, 2557: 157)

หลี่เฉวียนโหย่ว

ทหารยศจ่าสิบตรีซึ่งอยู่กองทหารเดียวกับหวางผู้เซิง หลังจากถูกผู้บัญชาการกองทัพใหญ่ทิ้ง
ทัพในเมืองนานกิง หลี่เฉวียนโหย่วเป็นหนึ่งในทหารทั้งสองที่รอดจากการสังหารหมู่ครั้งใหญ่จากการ
แก้มตายในกองศพ และได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยเก็บศพ รวมถึงได้รับการช่วยเหลือจากค่าย
เทาและแองเกลแมนน์โดยให้มาหลบอาศัยในโบสถ์ ดังตัวอย่างความในนวนิยายดังต่อไปนี้

หลี่เฉวียนโหย่วเป็นทหารที่ฉลาดและเจ้าเล่ห์ด้วย รบเป็น ฆ่า
เป็น และหลบหนีกับซ่อนตัวเป็น โดยเฉพาะความสามารถสองอย่าง
หลัง ทำให้เขาเป็นทหารมาได้ถึงอายุปูนนี้แล้วยังมีอวัยวะบนร่างกาย

ครบถ้วน เขารู้สึกว่าความเยียบขาดของคนที่ปุ่กับความเป็นมิตร
ของล่ำมจิ้นค่อนข้างไม่เข้ากัน

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 99)

“ห้ามร้องไห้! ถ้าร้องไห้ฉันจะไม่พาแกไป! แกคิดดู ชะตาพวก
เรากล้าแข่งขนาดไหน โชคดีขนาดไหนแล้วที่รอดมาได้!”

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 103)

จากตัวอย่างข้อความดังกล่าว เป็นเหตุการณ์ที่หลี่เฉวียนโฮ่ยวสังเกตุความผิดปกติใน
สงคราม และเหตุการณ์ที่เขาเรียกสติหวางผู้ซึ่งหลังจากทั้งคู่สามารถสังหารหมู่ของทหารญี่ปุ่นได้ จะ
เห็นได้ว่าหลี่เฉวียนโฮ่ยวมีอุปนิสัยฉลาดและไหวพริบดี บทบาทสำคัญในเรื่อง คือ การร่วมมือกับพันตรี
ตัวยเทารับมือกับกองทัพทหารญี่ปุ่นเพื่อปกป้องผู้คนในโบสถ์และได้เสียชีวิตลง

หงหลิง

หนึ่งในสิบสามโสเกณิแห่งแม่น้ำฉินหวาย มีอุปนิสัยโมโหร้ายและเจ้าเล่ห์ หงหลิงมีความ
สัมพันธ์ทางกายกับจอร์จเพื่อแย่งเสปียงจากเด็กนักเรียน ในทางกลับกันหงหลิงมีน้ำใจและมีความ
เห็นใจผู้อื่น เนื่องจากเธอเป็นคนแรกที่ทำให้ความช่วยเหลือทหารบาดเจ็บทั้งสามคนหลังจากแองเกิลแมน
น้อนุญาตให้หลบอาศัยในโบสถ์ ดังตัวอย่างความในนวนิยายดังต่อไปนี้

“รีบคืนมาเร็วๆ” ไม่มีใครแยแสหล่อน “เอาไปฝาก
กระจอกไปห้าตัวก็เล่นไม่ได้ พวกเราขาดห้าตัวก็เล่นไม่ได้” หง
หลิงต่อรองกับพวกเด็กผู้หญิง พวกเด็กหญิงต่างคนต่างสบตากัน
มีคนหนึ่งใจกล้าเลียนเสียงสำเนียงภาษาเจียงเปยของหล่อน “..ก็
เล่นไม่ได้” เรียกเสียงหัวเราะดังลั่นขึ้นทันที

ฟาปิโตะโกนด่า “ใครเอาของหล่อนไป คืนให้หล่อน!”

พวกเด็กหญิงส่งเสียงแข็งแ่ “ใครจะอยากได้ของของหล่อน กลัว
ติดชิฟิลิสขึ้นท้องเน่าเฟะนะสิ!”

หงหลิงถูกคำนี้ทำให้โมโห ตะโกนใส่พวกเด็กนักเรียน

“ใช่แล้ว! พวกฉันมีชิฟิลิสเต็มตัว น้ำหนองไหลเปื้อนบนตัว
ไป! ใครขโมยไฟของฉัน โธ่ก็ติดตัวคนนั้นแหละ!”

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 36-37)

ตัวละครน้อยลักษณะ

ตัวละครน้อยลักษณะที่ปรากฏ มี 4 คน ได้แก่ อาถู สี่หิ้วเสี่ยวหยู จางกั๋วม่อ ทหารญี่ปุ่น

อาถู

คนงานในโบสถ์วิลสัน มีลักษณะผิวคล้ำและเตี้ย มีอุปนิสัยที่อ่อนต่อโลกและใจดี ทำหน้าที่หาบน้ำและขนเสปียง บทบาทสำคัญในเรื่องคือช่วยเหลือฟาบีโอดูแลนักเรียนหญิง และเสียชีวิตลงจากการถูกทหารญี่ปุ่นสังหาร ดังตัวอย่างความตอนหนึ่งในนวนิยายดังต่อไปนี้

“ไม่ได้ ให้อาถูส่งคนเจ็บไปก็ได้ ส่งไปที่ไหนสักที่ก็แล้วกัน”

อาถูร้อง “นั่นเท่ากับส่งเขาไปตายนะครับ!”

(เขียนเกอหลิง, 2557: 76)

สี่หิ้วเสี่ยวหยู

ลูกสาวเศรษฐีของเมืองนานกิง หนึ่งในสิบหกเด็กนักเรียนหญิงคนที่หลบอาศัยอยู่ในโบสถ์วิลสัน เคยเป็นเพื่อนสนิทของซูเจวียน มีอุปนิสัยชอบเอาแต่ใจ และมักใช้ฐานะทางสังคมข่มเพื่อนนักเรียนคนอื่นๆ บทบาทสำคัญในเรื่อง คือ การเป็นเพื่อนกับซูเจวียนและเป็นตัวละครเพียงคนเดียวที่สามารถออกจากโบสถ์วิลสันได้เนื่องจากได้รับการช่วยเหลือของบิดา ผิดกับซูเจวียนและคนอื่นๆ ดังตัวอย่างความตอนหนึ่งในนวนิยายซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ซูเจวียนถูกเสี่ยวหยูกลับแกว่ง และเหตุการณ์ที่โสภณิคนหนึ่งพูดประชดถึงเสี่ยวหยู ดังต่อไปนี้

ซูเจวียนพบว่าเสี่ยวหยูกำลังมองตัวเองด้วยเจตนาดี แม้ว่า เป็นเจตนาดีแบบผู้เหนือกว่า ขอเพียงซูเจวียนเอ่ยปาก แม้จะเป็นการเรียกชื่อเสี่ยวหยูเพียงครั้งเดียว เสี่ยวหยูก็พึงพอใจแล้ว ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตาม สภาพครอบครัวกับความประพฤติด้านการเรียนของเมิ่งซูเจวียนล้วนคู่ควรแก่การเป็นเพื่อนสนิทอันยาวนานของเสี่ยวหยู แต่ในที่สุดเสี่ยวหยูก็ถอนสายตาคลับไป หยอกเหย้าก๊อแล้วซูเจวียนอีกครั้งแล้ว หยอกเหล่าก๊อแล้วนักเรียนหญิงคนอื่นๆ อีก

(เขียนเกอหลิง, 2557: 162)

“พ่อของเพื่อนนักเรียนคนนั้นมีเงินสิท่า จริงๆ แล้วก็มีแต่คนมีเงินเท่านั้นแหละ พอมีเงินก็ใช้ฝีมือแบ่งได้”

(เขียนเกอหลิง, 2557: 163)

จางกั้วม่อ

อดีตคนรักของจ้าวอวี่ม่อ มีชื่อรองว่า สือเทียว เป็นเจ้าหน้าที่ระดับหัวหน้าในกระทรวงศึกษาธิการ มีฐานะร่ำรวยและเกิดในตระกูลสูงศักดิ์ ดังตัวอย่างข้อความในนวนิยายดังต่อไปนี้

“ถ้าวันนั้นสือเทียวไม่เข้าร่วมคำคืนแห่งลูกผู้ชายซึ่งเป็นงานเลี้ยงเพื่อนนักเรียนเขาก็จะไม่พบจ้าวอวี่ม่อ ถ้าไม่พบอวี่ม่อเขาก็จะไม่ตกต่ำ ถ้าคนที่เขาคบเป็นประเภทหงหลัง โต้วโคว์ เขาคงจะไม่พูดคุยกับพวกหล่อนแม้แต่คำเดียวแน่นอน พวกหล่อนไม่มีคุณสมบัติเข้าโรงเตี๊ยนร่าเยี่ยงนั้น”

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 120)

เขาบอกเธอว่าเขาต่างจากทรายและน้ำใจจอมหลอกหลวงคนก่อนหน้าที่ให้แก่แหวนเพชร 1 วง เจ้าหน้าที่ระดับสูงแห่งกระทรวงศึกษาธิการผู้นี้เชื่อว่าทุกคนเกิดมาพร้อมกับความเสมอภาค จ้าวอวี่ม่อมีมูลค่าเท่ากับทอง 1 แท่งและเงิน 50 ตำหยาง

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 125)

จากตัวอย่างข้อความดังกล่าว เป็นเหตุการณ์ที่จางกั้วม่อได้พบกับจ้าวอวี่ม่อครั้งแรก และเหตุการณ์ที่จางกั้วม่อทิ้งจ้าวอวี่ม่อด้วยการทิ้งทองและเงินให้ จะเห็นได้ว่าจางกั้วม่อมีอุปนิสัยให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ ขาดความจริงใจและไม่เห็นคุณค่าของคนอื่น บทบาทสำคัญในเรื่องของจางกั้วม่อคือการเป็นอดีตคนรักของจ้าวอวี่ม่อ ซึ่งในขณะนั้นเขาแต่งงานแล้ว เขาสัญญากับจ้าวอวี่ม่อว่าจะหย่ากับภรรยาเพื่อแต่งงานกับเธอ ทว่าเมื่อนานถึงเกิดสงครามจางกั้วม่อกลับเลือกทิ้งเธอและพาภรรยาหนีไปยังเมืองเซียงไฮ้

ทหารญี่ปุ่น

กองทหารของจักรวรรดิญี่ปุ่น มีบทบาทในเรื่องคือบุกปล้นทรัพย์สินตามครัวเรือนในเมืองนานกิง เช่นฆ่าประชาชนและเชลยทหารจีน และตามล่าผู้หญิง มีอุปนิสัยดุร้ายและป่าเถื่อน ดังตัวอย่างข้อความหนึ่งในนวนิยายดังต่อไปนี้

ไม่ว่าคุณพ่อแองเกลแมนกับฟาบีโอจะพูดเหตุผลกับแสดงท่วงท่าขัดขวางต่อไปอย่างไร พวกทหารญี่ปุ่นก็เข็นรถฟอร์ดเก่าออกไปจากโรงเก็บรถเรียบร้อยแล้ว นายทหารญี่ปุ่นนั่งอยู่บนที่นั่งคนขับ เหยียบคันเร่งอยู่หลายครั้ง พยายามอยู่ครู่หนึ่งก็ติดเครื่องสำเร็จ ทหารญี่ปุ่นโห่ร้องยินดีที่ล่าเหยื่อชิ้นใหญ่ขนาดนี้ได้ พวกเขากลายเป็นพวกสมุนเผ่าคนป่า วิ่งไล่หลังรถยนต์ออกไปจากประตูใหญ่

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 120)

จากตัวอย่างดังกล่าวทั้งหมดจะเห็นได้ว่าตัวละครในวรรณกรรมเรื่องนี้ มีความแตกต่างและหลากหลาย อาทิ อายุ เพศ เชื้อชาติหรือสถานภาพทางสังคม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยดำเนินเรื่องราวให้ไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางได้อย่างเหมาะสมและชวนให้อ่านลึนระทึกไปกับตัวละครในเรื่อง

2.4 แนวคิดของเรื่องหรือแก่นเรื่อง (Theme)

แนวคิดหรือแก่นเรื่องของนวนิยายเรื่อง 13 บุปผาแห่งน่านกิง สะท้อนถึงคุณค่าของมนุษย์ท่ามกลางความโหดร้ายของสงคราม ผ่านตัวละครบาทหลวงชาวอเมริกัน กลุ่มนักเรียนหญิง เซลยทหารจีน และกลุ่มโสเภณีที่ถูกมองว่าเป็นบุคคลชั้นต่ำในสังคม เมื่อเผชิญหน้ากับภัยอันตรายที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงร่วมกันแล้วจึงพบว่า การช่วยเหลือผู้อื่นเป็นเรื่องสำคัญยิ่งกว่าการเอาชีวิตรอด

2.5 บทสนทนา (dialogue)

บทสนทนาในนวนิยายแปลจีนเรื่อง 13 บุปผาแห่งน่านกิงมีความสำคัญอย่างยิ่ง และสามารถแบ่งประเภทตามหน้าที่ของบทสนทนาได้ 3 ประเภท ได้แก่

2.5.1 เพื่อสนับสนุนลักษณะของตัวละคร บทสนทนาในนวนิยายเรื่องนี้มีส่วนช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจและเกิดจินตภาพลักษณะของตัวละครได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากบทสนทนาบ่งบอกถึงความคิดและพฤติกรรมของตัวละครได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่างบทสนทนาหนึ่งในนวนิยายว่า

“ไม่ช่วยก็ไม่ช่วย” ไต้วไค้วเขย่งปลายเท้าสั่นระริก ยกด้าม
 ซ้อนตรงขึ้นขอบหม้อแต่ความยาวแขนหล่อไม่พอ ยกขึ้นเสมอ
 ศีรษะแล้ว ซ้อนยังอยู่ในหม้อ หล่อนหาทางออกให้ตัวเองอีกครั้ง
 พูดว่า “โตะสูงเกินไปแล้ว”

“ตัวเองเตี้ยเป็นเถาฟักแฟงแดงโม ยังจะโทษว่าโตะ
 สูง” ไม่รู้ว่าใครพูดสอดขึ้น

“แกสิเตี้ยเป็นฟักแฟงแดงโม”

“เน่าละพะะในอย่างกับฟักเดือนเจ็ด มีแต่แมลงวันนั่น
 แหละที่สน...เน่าจนเนื้อในเม็ดเหม็นไปหมด”

(เหยียนเกอหลิง, 2557 :125)

จากบทสนทนาข้างต้น จะเห็นได้ว่าบทสนทณาระหว่างไต้วไค้วและกลุ่มเด็กนักเรียนหญิงดังกล่าวช่วยสนับสนุนลักษณะตัวละครของไต้วไค้ว อีกทั้งยังสนับสนุนลักษณะของโสเภณีผ่านทัศนคติของกลุ่มนักเรียนหญิง ว่าถึงแม้ไต้วไค้วจะมีรูปร่างเตี้ยเหมือนแดงโม ยังมีไส้เน่าเพราะเธอมีอาชีพขายบริการ

หลีเฉวียนโหย่วขอให้หงหลิงเต็นรำให้เขาดู ผู้หญิงทั้งหมดล้วน
 เห็นด้วยกับหงหลิง

“พออวีมือเต้น ขนาดพระพุทธรูปดินปั้นก็ยังมีชีวิตขึ้นมาเพราะ
หล่อน! ไม่ใช่แค่มิชีวิตขึ้นมาหรือกะ โปริสัตว์ดินยังบังเกิดจิตใจใฝ่
โลกีย์อีกด้วย!”

“อวีมือเต้น ฉันยังอยากโอบหล่อนขึ้นเตียง!” คำพูดนี้เป็น
โสภณนิมิตคำตัวใหญ่พูด

(เหยียนเกอหลิง, 2557 :115)

จากบทสนทนาข้างต้น บทสนทนายระหว่างหลี่เฉวียนโหยวและเหล่าโสภณนิมิตกล่าวช่วยสนับสนุนลักษณะตัวละครของจ้าวอวีมือที่เปรียบเปรยว่า เธอเด่นร่าสวยงามมาก หากได้เห็นแล้วแม้แต่พระพุทธรูปซึ่งเป็นวัตถุบูชาในศาสนาพุทธก็สามารถมีชีวิตขึ้นได้ หรือแม้แต่ตัวของโสภณนิมิตเองก็เกิดความรู้สึกหลงใหลในตัวจ้าวอวีมือ

2.5.2 เพื่อสร้างปมขัดแย้ง บทสนทนาในนวนิยายเรื่องนี้ มีส่วนสำคัญที่สร้างความขัดแย้งระหว่างตัวละคร ซึ่งทำให้ผู้อ่านเข้าใจปัญหาความขัดแย้งและได้รรถรสในการอ่านมากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างบทสนทนาตอนหนึ่งในนวนิยายว่า

“รีบคืนมาเร็วๆ” ไม่มีใครแยแสหล่อน “เอาไปนกกกระจอกไปห้าตัวก็
เล่นไม่ได้ พวกเราขาดห้าตัวก็เล่นไม่ได้” หงหลิงต้อรองกับพวกเด็กผู้
หญิง พวกเด็กหญิงต่างคนต่างสบตากัน มีคนหนึ่งใจกล้าเสียงเสียง
สำเนียงภาษาเจียงเป่ย์ของหล่อน “..ก็เล่นไม่ได้” เรียกเสียงหัวเราะดัง
ลั่นขึ้นทันที

ฟาปิโตะโกนดำ “ใครเอาของหล่อนไป คืนให้หล่อน!”

พวกเด็กหญิงส่งเสียงเซ็งแซ่ “ใครจะอยากได้ของของหล่อน กลัวติด
ซิฟิลิสขึ้นท้องเน่าเฟะนะสิ!”

หงหลิงถูกคำนี้ทำให้โมโห ตะโกนใส่พวกเด็กนักเรียน

“ใช่แล้ว! พวกฉันมีซิฟิลิสเต็มตัว น้ำหนองไหลเปื้อนบนตัวไฟ ใคร
ขโมยไฟของฉัน โรคก็ติดตัวคนนั้นแหละ!”

พวกเด็กหญิงส่งเสียงอาเจียนยกใหญ่ มีสองคนถ่มน้ำลายออกมาทาง
หน้าต่าง เป้าหมายคือหงหลิง แต่พลาดเป้า

(เหยียนเกอหลิง, 2557 : 36-37)

จากตัวอย่างบทสนทนาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า บทสนทนาดังกล่าวระหว่างหงหลิงกับกลุ่มเด็กนักเรียน ผู้แต่งใช้บทสนทนาแสดงให้เห็นทัศนคติของกลุ่มเด็กนักเรียนหญิงที่มีต่อโสภณนิมิต พวกเธอมองว่าโสภณนิมิตตัวตอนที่สกปรกและเป็นตัวแพร่โรคติดต่อทางเพศ ไม่สมควรยุ่งเกี่ยวหรือแตะต้อง จึงกลายเป็นชนวนที่ทำให้ทั้งสองเกิดอารมณ์ฉุนเฉียวรุนแรงขึ้น

“คุณไปคนเดียว ไม่พาลูกน้องสองคนนั้นของคุณไปด้วยพวกเราจึงไม่มีทางมีชีวิตสบาย! คุณจะให้พวกเขาสร้างปัญหาให้เรา สร้างปัญหาให้นักเรียนสืบทอดคนของเรา?”

คำพูดของฟาปิโอแหลมคมมาก ในเวลานี้ฟาปิโอผู้ครุ่นคิดด้วยภาษาถิ่นหยางโจวมีความเฉียบแหลมละเอียดรอบคอบแบบทนายความตะวันตก

“หวางผู้เซ็งคงไม่พ้นอีกสองวัน หลี่เฉียนโย่ยวขาบาดเจ็บสาหัสขนาดนั้นจะเดินได้ยังไง” ฟังดูเหมือนเหตุผลของพันตรีอ่อนลงแล้ว

“เดินไม่ไหวคุณก็จะทิ้งพวกเขาไม่สนใจแล้วรีไรง ก็เหมือนที่พวกคุณกระทำกับชาวเมืองนานกิง นี่ก็จะทิ้งก็ทิ้งทันที” ฟาปิโอวาดมีอวดเท้า คำพูดกรุ่นเกล้าเข็มขัดของแต่ละคนสอดยั้งผ่านช่องว่างในความมืด “แต่ไหนแต่ไรมาไม่เคยเห็นกองทัพประเทศไหนของพวกคุณ ข้าศึกยังมาไม่ถึงหน้า ตัวเองก็ทำตัวเป็นข้าศึกของประชาชนของตัวเองเสียก่อนแล้ว จุดไฟเผาหมู่บ้านรอบรัศมีเมืองนานกิงหนึ่งไมล์ เผาจนหมดสิ้น อ้างว่าเพื่อไม่ให้เป็นบังเกอร์ของข้าศึก ทำให้พวกคุณสู้รบได้ง่ายขึ้น ผลสุดท้ายพวกคุณต่อสู้อันตรายหรือยัง พวกคุณหนีไป ละทิ้งชาวเมืองที่ถูกพวกคุณเผาบ้านวอดวายจนหมดสิ้น!”

ในสามสัปดาห์นี้ ฟาปิโอ อะดอร์นาโตไม่เคยรู้สึกที่ตัวเองเป็นอเมริกันเต็มร้อยเยี่ยงนี้เหมือนในเวลานี้ สร้างระยะห่างกับคนจีนอย่างไม่อ้อมค้อมเยี่ยงนี้

“ตอนนี้คุณเป็นเหมือนกับไอ้พวกหัวหน้าใหญ่พวกนั้นของพวกคุณแล้วละ ทิ้งลูกน้องบาดเจ็บหรือพิการแล้วหนีไปเอง!”

(เหยียนเกอหลิง, 2557 : 167-168)

จากตัวอย่างบทสนทนาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ระหว่างฟาปิโอกับพันตรีตายเทา ผู้แต่งใช้บทสนทนาเพื่อบอกความรู้สึกของฟาปิโอที่มีต่อตายเทาและพาดพิงถึงกองทัพทหารจีนซึ่งทอดทิ้งประชาชนในเมืองนานกิง และเป็นชนวนที่ทำให้ทั้งสองเกิดเหตุวิวาทขึ้นในเวลาต่อมา

2.5.3 เพื่อแสดงให้เห็นแง่คิดผ่านการตระหนักรู้ของตัวละคร โดยผู้เขียนได้สอดแทรกลงไป ในบทสนทนาของนวนิยาย ดังตัวอย่างบทสนทนาตอนหนึ่งในนวนิยายว่า

“ตอนที่ผมป่วยรุนแรงระยะสุดท้ายได้เจอตาเฒ่าพเนจรคนหนึ่งป่วยเป็นโรคคอตีบ เหลือลมหายใจวายน ตอนนั้นผมกับพี่ชายอยู่บ้านเดียวกัน ผมลอบพุงตาเฒ่าเข้าไปในเพิงเลี้ยงสัตว์ในฟาร์มใช้ฟางคลุมซ่อนตัวเขา เพราะว่าผมรับผิดชอบดูแลสัตว์ที่เลี้ยงอยู่แทนพี่ชาย ดังนั้นนอกจากผมแล้วไม่มีใครเข้าไปได้ ผมซื้อยาให้เขาส่งยาส่งข้าวให้เขาทุกวัน ชีวิตที่ใกล้ตายจึงค่อยๆ ฟื้นคืนกลับมาอย่าง

ซ้ำๆ สุขภาพที่ดีขึ้นทีละเล็กละน้อยของเค้าทำให้ผมรู้สึกอึดอัดใจ ดูเหมือนว่าทำให้ผมอึดอัดใจมากยิ่งขึ้นกว่าการกระทำเรื่องใดๆ หนึ่งฤดูหนาวผ่านไป เค้ากลับมาแข็งแรงเค้าขอบคุณผมซ้ำแล้วซ้ำอีกที่ผมช่วยชีวิตเขา ความจริงนั้นเขาต่างหากที่เป็นฝ่ายช่วยผม ผมก็ได้ช่วยชีวิตตัวเองจากการช่วยชีวิตเขา ฤดูหนาวปีนั้นโรคซึมเศร้าระดับรุนแรงของผมถึงกับหาหนทางให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือสามารถทำให้ตัวเองมีความสุข”

(เหยียนเกอหลิง, 2557 : 174)

จากตัวอย่างบทสนทนาดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของการช่วยเหลือผู้อื่นของบาทหลวง แอลเกิลแมนน์ในสมัยหนุ่ม เขายอมแพ้กับชีวิตเนื่องจากป่วยโรคซึมเศร้าขั้นรุนแรงกระทั่งหายขาดจากการช่วยชีวิตชายเร่ร่อนคนหนึ่งเอาไว้ เป็นการสอดแทรกข้อคิดแก่ผู้อ่านผ่านประสบการณ์ของตัวเอง ว่าคุณค่าความสุขของชีวิตคือการช่วยเหลือผู้คนที่ต้องการความช่วยเหลือ สอดคล้องกับโครงเรื่องที่ถึงแม้จะอยู่ในสถานการณ์ที่เลวร้าย แอลเกิลแมนน์ก็ได้ตัดสินใจเลือกช่วยเหลือเหล่าเด็กนักเรียนหญิงซึ่งต้องการความช่วยเหลือมากที่สุดเป็นอันดับแรก

จะเห็นได้ว่าบทสนทนาในนวนิยายเรื่องนี้ กระชับ ได้ใจความ สื่อความหมายชัดเจน ทั้งนี้ผู้แต่งมีจุดประสงค์ที่แน่นอนว่าจะใช้บทสนทนาเพื่อบอกเล่าลักษณะและเรื่องราวของตัวละคร เรื่องราวความขัดแย้ง ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างตัวละคร และยังใช้เป็นส่วนสำคัญในการสอดแทรกข้อคิดผ่านประสบการณ์ของตัวละคร ซึ่งเป็นการใช้บทสนทนาได้เหมาะสมและสอดคล้องกับโครงเรื่อง

2.6 ฉากและบรรยากาศ (setting and atmosphere)

นวนิยายแปลจีนเรื่อง 13 บุปผาแห่งน่านกิง ฉากส่วนใหญ่จะเป็นฉากบริเวณต่างๆ ในโบสถ์ วิสสันสอดรับกับโครงเรื่องที่ต้องการแสดงให้เห็นถึงพื้นที่ที่ตัวละครในเรื่องถูกจำกัดไว้เพื่อหลบภัย อีกทั้งมีความสำคัญต่อเรื่องเนื่องจากโบสถ์วิสสันเป็นพื้นที่ของชาวอเมริกันซึ่งมีสถานะเป็นกลางในสงคราม เป็นอีกปัจจัยที่ทำให้ซูเจียนและตัวละครทุกคนในโบสถ์รู้สึกปลอดภัยและบรรยากาศของเรื่องก็มีส่วนช่วยสนับสนุนให้ฉากมีความโดดเด่น ดังตัวอย่างความตอนหนึ่งในนวนิยายว่า

ตอนนี้สิ่งที่ยื่นตระหง่านอยู่เบื้องหน้าเขาเป็นกำแพงสูง แสงไฟจากที่ไม่ไกลออกไปส่องสว่างบนไม้กางเขนอันหนึ่งที่อาคารด้านในกำแพง เขานึกขึ้นได้ว่าเป็นโบสถ์อเมริกัน เขาตัดสินใจเข้าโบสถ์นี้ทันที หนทางเดียวที่จะเข้าได้คือต้นมะเดื่อ นอกกำแพง ลำต้นกิ่งก้านของต้นไม้ตะปุ่มตะป่ำ พอเหมาะให้เขาวางเท้าเหยียบป็น پای แต่ละก้าวที่ป็นขึ้นไป รุกกระสุนตรงสี่ข้างซ้ายก็จะมีเลือดอุ่นร้อนๆ ทะลักออกมา

(เหยียนเกอหลิง, 2557 : 59)

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นการบรรยายถึงฉากโบสถ์วิลสันในขณะที่ต่ายเทากำลังหนีตายออกจากสงคราม ผู้อ่านสามารถรับรู้ได้ถึงความปลอดภัยได้จากการตัดสินใจของเขา เนื่องจากโบสถ์วิลสันเป็นโบสถ์อเมริกันซึ่งนับเป็นพื้นที่เป็นกลางทางสงคราม อีกทั้งร่างกายของต่ายเทาในเวลานั้นบาดเจ็บสาหัส โบสถ์วิลสันจึงเปรียบเหมือนป้อมปราการที่เหมาะสมสำหรับการหลบภัย

อีกทั้งฉากของเรื่องซึ่งได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านช่วงเวลาของยุคสมัย นับเป็นอีกองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยสนับสนุนโครงเรื่องเนื่องจากมีอิทธิพลครอบงำความคิดของตัวละคร ดังตัวอย่างความในวรรณกรรมว่า

รถถึงติดตรงกอเอี๊ยะนับร้อยนับพันกำลังแล่นเข้าสู่ลานกิ่ง
กำแพงเมืองแตกแล้ว ผู้รุกรานตรงเข้าสู่ใจกลางเมือง ศพแล้วศพเล่า
ถูกเหยียบย่ำปักตรึงติดพื้น ร่างชุ่มเลือดและเนื้อถูกพิมพ์ประทับไว้บน
ถนนอันวุ่นวายสับสนในทันใด ทอดเงาอยู่บนพื้นถนนลาดยาง
(เหยียนเกอหลิง, 2557 :15)

พอหล่นออกมาบนถนนก็หลงทาง โดยเฉพาะลานกิ่งที่พังยับ
เยิน ทุกหนทุกแห่งเต็มไปด้วยเศษซากกำแพงผนัง ทุกหนทุกแห่งเต็มไปด้วย
กองซากหลังไฟไหม้ รถม้าล่อมอยู่ข้างถนน ร้านค้าว่างเปล่า ไม่นาน
ได้ไว้วางใจก็สำนึกเสียใจกับความหุนหันพลันแล่นของตัวเอง
(เหยียนเกอหลิง, 2557 :155)

ฟาบีโอเดินไปตามถนนสายเล็กที่ปากประตูมุ่งสู่ทางเหนือตาม
เส้นทางที่อู๋ม้อบอก ไปถึงซอยที่สองเข้าไป เดินตรงไปจนสุด ภาพขอย
นี้เปรียบเทียบกับที่เขาได้เห็นครั้งก่อนกลายเป็นอีกแบบหนึ่ง กำแพง
จำนวนมากกลายเป็นสีดำทะมึน บ้านบางส่วนหายไป สุนัขเจ็ดแปดตัว
วิ่งรีร่อนผ่านข้างกายเขาไป สิ้นก่อนสุนัขอ้วนพี ขนเป็นเงางาม ยาม
ใดที่ฟาบีโอเห็นสุนัขฝูงหนึ่งรายล้อมอะไรบางอย่างด้วยกันเป็นหมู่ก็ต้อง
เบือนหน้าหนี

(เหยียนเกอหลิง, 2557 :110)

จากตัวอย่างดังกล่าวในนวนิยายจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้บรรยายฉากและบรรยากาศของเมือง
นานกิงในช่วงเวลาที่กองทัพจีนประกาศยอมแพ้กับประเทศญี่ปุ่นในสงครามนานกิงช่วงปี ค.ศ. 1937
บ้านเมืองถูกทำลายประชาชนถูกปล้นฆ่า ยุคสมัยที่ยากลำบากและโหดร้ายนี้มีอิทธิพลต่อทุกตัวละคร
ในเรื่อง นำไปสู่ความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นตลอดทั้งเรื่อง ซึ่งมีส่วนสำคัญที่กระตุ้นให้ตัวละครแสดง
อารมณ์ต่างๆ และผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมตามไปด้วย

คุณค่าที่ได้รับของนวนิยายเรื่องนวนิยายแปลจีนเรื่อง “13 บุพผาแห่งนานกิง”

คุณค่าที่ปรากฏในนวนิยายแปลจีนเรื่อง 13 บุพผาแห่งนานกิง คือ คุณค่าทางด้านการใช้ภาษา คุณค่าทางด้านสังคม และคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. คุณค่าทางด้านการใช้ภาษา

1.1 การใช้โวหาร คือ ถ้อยคำที่ใช้ในการสื่อสารด้วยการเรียบเรียงอย่างมีวิธีการ มีชั้นเชิงและมีศิลปะ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราว เกิดจินตภาพและความรู้สึกตรงตามกับผู้ส่งสารต้องการ (จุไรรัตน์ ลักษณะ สิริและบาหยัน อิมสำราญ, 2551: 48)

โดยโวหารที่พบจากการวิเคราะห์นวนิยายแปลจีนเรื่องนี้มี 2 ประเภท ได้แก่

1.2.1 บรรยายโวหาร คือ โวหารเล่าเรื่องซึ่งเป็นการกล่าวถึงเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน ชี้ให้เห็นถึงสถานการณ์ที่เกิดเหตุการณ์ สภาพแวดล้อม บุคคลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่เกิดจากเหตุการณ์นั้น เนื้อเรื่องที่บรรยายอาจจะเป็นเรื่องที่สมมุติหรือเรื่องจริงก็ได้ (จุไรรัตน์ ลักษณะ สิริและบาหยัน อิมสำราญ, 2551: 48)

จากการวิเคราะห์นวนิยายเรื่องนี้พบว่ามีการใช้บรรยายโวหาร ดังตัวอย่างข้อความตอนหนึ่งในนวนิยายว่า

บ่ายวานนี้ คุณพ่อแองเกิลแมนกับผู้ช่วยบาทหลวงเร่งรีบพาเมิ่งซูเจี๋ยกับนักเรียนหญิงสิบหกคนของโรงเรียนสตรีวิไลสันมาที่ริมแม่น้ำ คิดจะขึ้นเรือโดยสารไปเขตผู่โจว เมื่อใกล้ถึงเวลาค่ำ เรือโดยสารกลับมาจากเขตผู่โจว จู่ๆ ก็มีพวทหารบาดเจ็บสาหัสกลุ่มหนึ่งมาถึงอย่างกระทันหัน คนเหล่านี้ล้วนบาดเจ็บเพราะลูกกระสุนของฝ่ายเดียวกัน เนื่องจากพวกได้รับคำสั่งถอยทัพอย่างรีบด่วน ล่าถอยจากแนวหน้ามาถึงกลางทางแต่กลับถูกกองทหารฝ่ายเดียวกันที่ยังไม่รู้เรื่องคำสั่งถอยมานี้เป็นทหารหนีทัพ ใช้ปืนกลกราดยิง ระเบิดสติลเลอร์มอล์ม รถถังบดขยี้

(เหยียนเกอหลิง, 2557 : 13)

จากตัวอย่างข้อความดังกล่าว ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารเพื่อบอกเล่าถึงเหตุการณ์ความวุ่นวายในเมืองนานกิงที่เขตท่าเรืออพยพเขตผู่โจว และบอกลำดับเหตุการณ์ว่ากองทัพจีนเกิดการปะทะกันเองด้วยความเข้าใจผิดทำให้โจมตีกันเองและได้รับบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก

ตอนเที่ยง ฟาปิโอผู้ไปเขตปลอดภัยเพื่อรวบรวมเสบียงอาหารกลับถึงโบสถ์ หาเสบียงอาหารไม่ได้ ได้มาแต่ข้าวร้าย บนถนนเต็มไปด้วยศพคนจีน มีทั้งอายุสี่ขวบจนถึงเจ็ดแปดสิบ ผู้หญิงหลายคนตายในสภาพที่อ่อนล้าเปลือยเปล่า หลุมบนพื้นถนนซึ่งถูกทุกระเบิดระเบิดขึ้นกับร่องสนามเพราะล้นถมด้วยศพจนราบเรียบ ไม่ว่าใครที่ฟังเสียง

ตวาดภาษาญี่ปุ่นไม่เข้าใจ ไม่ว่าจะใครที่เห็นปืนแล้วหันหลังวิ่งหนี ล้วนล้มลงในที่นั้น หลังจากนั้นก็กลายเป็นวัสดุซ่อมแซมถนนถนนหลุดร่วง

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 28)

ตอนบ่าย คุณพ่อแองเกิลแมนจะออกไปข้างนอก จอร์จหรือฉินเฉียวจื้อขับรถพาเขาเข้าเมืองไปได้หนึ่งหรือสองกิโลเมตรก็ย้อนกลับมา พวกเขาไม่รู้จังกานิงเมืองนี้เสียแล้ว อาคารบ้านเรือนพังถล่มกลับซากศพเกลื่อนพื้นทำให้ฉินเฉียวจื้อหลงทางหลายครั้ง

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 33)

จากตัวอย่างข้อความในนวนิยายจะเห็นได้ว่า ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารเพื่อสภาพแวดล้อมในเมืองนานกิงภายหลังจากการรุกรานของทหารญี่ปุ่น โดยเล่าถึงสิ่งก่อสร้างและประชาชนถูกทำลายและเหยียบย่ำเพื่อสื่อถึงความโหดร้ายของทหารญี่ปุ่นในเหตุการณ์นั้นจนเมืองนานกิงกลายเป็นสถานที่ที่พวกเขาไม่รู้จักอีกแล้ว ผ่านมุมมองของตัวละครฟาปิโอและแองเกิลแมนซึ่งเป็นชาวอเมริกัน

1.2.2 พรรณนาโวหาร คือ โวหารที่ใช้กล่าวถึงเรื่องราว สถานที่ บุคคล สิ่งของหรืออารมณ์อย่างละเอียดและอาจแทรกความรู้สึกของผู้เขียนลงไปด้วย เพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพหรือเกิดอารมณ์คล้ายตามจากการวิเคราะห์นวนิยายเรื่องนี้พบว่ามีการใช้พรรณนาโวหาร

จากการวิเคราะห์นวนิยายเรื่องนี้พบว่ามีการใช้พรรณนาโวหาร ดังตัวอย่างข้อความตอนหนึ่งในนวนิยายว่า

คุณป้าของฉันบรรยายลักษณะพันตรีแช่ต่ายคนนี้ให้ฉันฟังว่า “เป็นทหารแต่กำเนิด” “เป็นทหารที่มีความไฝ่ฝัน” “มาเป็นทหารเพื่อให้ความไฝ่ฝัน มิใช่หาข้าวกิน” พันตรีต่ายรูปหล่อ สง่ามาก นี่เป็นจินตนาการของตนเอง เพราะว่าความไฝ่ฝันทำให้คนมีความมองอาจความมองอาจสามารถสร้างสรรค์ความงดงามง่บงูษขึ้นได้มากกว่าหูกี้จวมุกที่ลงตัว บงูษเช่นนี้ก็ยังทำให้ผู้หญิงชื่นชอบได้มากกว่า

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 55)

จากตัวอย่างข้อความในนวนิยายจะเห็นได้ว่า ผู้เขียนใช้พรรณนาโวหารเพื่อบอกลักษณะหน้าตาและบุคลิกของต่ายเทา อีกทั้งยังใส่ความรู้สึกส่วนตัวละครเมิ่งซูเจวียนและฉินเข้าไปด้วย เพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ เข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกและนึกภาพตามได้ง่ายยิ่งขึ้น

อวิ้มอร้องไห้โฮ หดตัวถอยจากหน้าต่าง มือข้างหนึ่งบีบกรรไกร เล็กเล่มนั้น มือข้างหนึ่งปาดน้ำตาที่ทะลักออกมา ดินฝุ่นหนาๆ บนมือถูทาจนใบหน้าหล่อผิวดำไปจากเดิม หล่อนรักพันตรีต่าย หล่อนเป็นผู้

หญิงเจนโลก็ย์ หัวใจดวงเดียวสามารถรักผู้ชายมากมายหลายคน
ทหารสามคนนี้หล่อนรักทุกคน รักจนแทบขาดใจ

(เหียนเกอหลิง, 2557: 198)

จากตัวอย่างข้อความในนวนิยายดังกล่าว ผู้แต่งใช้พรรณนาโวหารเพื่อบอกเล่าอารมณ์ความรู้สึกโศกเศร้าและหดหู่ใจของเจ้าอวี๋ม่อเมื่อทราบถึงการตายของเชลยทหารจีนทั้งสามคน ผู้เขียนได้บรรยายให้อวี๋ม่อไม่สามารถอดกลั้นความรู้สึกเสียใจของตัวเองและระบายความอัดอั้นภายในใจบอกรักพวกเขา

นี่คือโอเอซิสผืนสุดท้ายของนานกิง เป็นสนามหญ้าที่ใช้จัดงาน
ขายของการกุศลกับงานแต่งงานศพแก่เหล่าศิษยาภิบาลและลูกวัด
เป็นเวลาหลายสิบปี ตอนนี้อยู่ด้วยธงอเมริกันแถบดาวกับธงกาชาด
ผืนยักษ์ สนามหญ้าทอดยาวไปอาคารด้านหลัง หากเป็นฤดูใบไม้ผลิ
หรือฤดูร้อน ภาพหญ้าสีเขียวมีบ้านอิฐสีแดงของคุณพ่อแองเกิลแมนน์
ตั้งอยู่ตรงกลางจะเป็นภาพงดงามตระการตาปานฉากในเทพนิยาย

(เหียนเกอหลิง, 2557: 16)

จากตัวอย่างข้อความในนวนิยายดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้เขียนใช้พรรณนาโวหารเพื่อบอกเล่าถึงความสงบงามของสนามหญ้าในโบสถ์วิลสัน โดยผู้แต่งได้บรรยายภาพและอากาศโดยรอบ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ และคล้อยตามอารมณ์ของตัวละครยิ่งขึ้น

1.2 ภาพพจน์ คือ ถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพในใจ โดยกลวิธีหรือชั้นเชิงในการเรียบเรียงถ้อยคำให้มีพลังที่จะสัมผัสอารมณ์ของผู้อ่านจนเกิดความประทับใจ เกิดความเข้าใจลึกซึ้งและเกิดอารมณ์สะท้อนใจมากกว่าถ้อยคำที่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา (จุไรรัตน์ ลักษณะสิริและบาหยัน อัมสำราญ, 2551: 53) ได้แก่

1.2.1 อุปมา การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งที่มีสภาพที่แตกต่างกัน แต่มีลักษณะร่วมกันและใช้คำที่มีความหมายว่า ‘เหมือนหรือคล้าย’ เป็นคำแสดงการเปรียบเทียบเพื่อเน้นให้เห็นจริงว่าเหมือนอย่างไร ในลักษณะใด

จากการวิเคราะห์นวนิยายเรื่องนี้พบว่ามีการใช้การอุปมา ดังตัวอย่างข้อความตอนหนึ่งว่า

ฟาปิโอคว้าตัวหล่อนเอาไว้จากด้านหลัง *โต้้วโต้้วบิดตัวเหมือน
ปลาไหล* สลัดหลุดจากการคว้าจับของฟาปิโอ

(เหียนเกอหลิง, 2557: 25)

จากตัวอย่างข้อความดังกล่าว จะเห็นได้ว่าผู้เขียนใช้การอุปมาเปรียบเทียบว่าตัวโค้วสามารถหนีจากการจับตัวของฟาปิโอได้อย่างคล่องแคล่วเหมือนกับปลาไหล เนื่องจากปลาไหลเป็นปลาน้ำจืดชนิดหนึ่งที่มีลักษณะรูปร่างเรียวยาวคล้ายกับงู อีกทั้งมีผิวที่เรียบลื่นคล้ายเมือกซึ่งทำให้ยากต่อการจับ

แองเกิลแมนน์กับฟาปิโอสนทนากันเหมือนอูฐสองตัวที่บังเอิญ
พบกันในฝูงม้า พบกันครั้งแรกราวกับคบหากันมานาน ชื่นชมนับถือ
ซึ่งกันและกัน

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 66)

จากตัวอย่างข้อความในนวนิยายดังกล่าว ผู้เขียนใช้การอุปมาเพื่อเปรียบเทียบความรู้สึกดีใจของฟาปิโอและแองเกิลแมนน์หลังจากที่ได้พบกันในเมืองหยางโจวเป็นครั้งแรก เนื่องจากทั้งสองเป็นชาวตะวันตกที่อาศัยในประเทศจีนจึงทำให้มีรูปร่างหน้าตาที่แตกต่างกับชาวจีนโดนสิ้นเชิง เปรียบเหมือนอูฐที่อาศัยอยู่ในฝูงม้า เมื่อได้บังเอิญมาพบกันจึงรู้สึกดีใจเป็นอย่างมาก

ทุกคนได้รับโຈឹกหนึ่งชามกับผักดองที่กลิ่นเหมือนผ้าเช็ดโต๊ะ
รสชาติเหมือนกากเหล้าอีกหนึ่งจาน

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 111)

จากตัวอย่างข้อความในนวนิยายดังกล่าว ผู้เขียนใช้การอุปมาเปรียบเทียบกลิ่นและรสชาติของผักดองเหมือนกับผ้าเช็ดโต๊ะและกากเหล้า เพื่อให้ผู้อ่านจินตนาการถึงกลิ่นและรสชาติที่ไม่อร่อยได้มากขึ้น

หญิงสาวสังเกตเห็นโดยไม่เจตนาว่าฟาปิโอกำลังเหม่อมอง
หล่อน แขนท่อนล่างของหล่อนมีอาการขนลุกในทันที *ความรู้สึกจริงใจที่*
ป่วยไข้บางอย่างเติบโตอย่างบิดๆ เบี้ยวๆ ระหว่างหล่อนกับ
ฟาปิโอ เหมือนต้นหวายที่ไม่รู้ว่าหยั่งรากอยู่ที่แห่งใด โผล่มาจากร่องหิน

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 112)

จากตัวอย่างข้อความในนวนิยายดังกล่าว ผู้เขียนใช้การอุปมาเปรียบเทียบความรู้สึกที่ก่อตัวขึ้นโดยไม่รู้ตัวในความสัมพันธ์ของฟาปิโอและเจ้าอวี่ม่อเหมือนต้นหวายที่โผล่ขึ้นจากร่องหิน เพราะต้นหวายเป็นพืชไม้ป่าชนิดหนึ่งที่สามารถแตกแขนงรากได้ทั้งแนวราบและแนวตั้ง จึงทำให้สามารถงอกขึ้นในพื้นที่ต่างๆ ได้ แต่ในขณะที่หวายกลับยากที่จะคาดเดาตำแหน่งของราก

1.2.2 อุปลักษณ์ การเปรียบเทียบด้วยการกล่าวว่าสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง โดยใช้คำเปรียบเทียบว่า 'เป็น' หรือ 'คือ' ความหมายจึงลึกกว่าอุปมา (จูไรรัตน์ ลักษณะสิริและบาศรินทร์ อัม สรราย, 2551: 53)

จากการวิเคราะห์นวนิยายเรื่องนี้พบว่ามีการใช้การอุปลักษณ์ ดังตัวอย่างข้อความตอนหนึ่งว่า

ประตูปิดไม่นาน ทหารม้าญี่ปุ่นหลายคนผ่านปากซอยไป ฮัม
เพลง หัวเราะฮึๆ ฮะๆ ดูเหมือนอารมณ์ดีมาก ผิดกับคน*ด้านในประตู*
ที่ล้วนยืนเป็นดินปั้น แข็งค้ำง นั่งอยู่ในท่วงท่าเดิม

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 78)

จากตัวอย่างข้อความในนวนิยายดังกล่าวจะพบว่า ผู้เขียนใช้การอุปลักษณ์เปรียบเทียบร่างกายของผู้คนในโบสถ์ที่หวาดกลัวทหารญี่ปุ่นที่ลาดตระเวนผ่านมาจึงบังคับร่างกายของตนหยุดการเคลื่อนไหวเหมือนกับดินปั้น เพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพมากขึ้น

ฟาปิโอเข้าใจแล้ว หล่อนถามเขาว่าจำเรื่องส่วนตัวของหล่อนได้
แล้วหรือไม่ ผู้หญิงที่*เขาเป็นผู้หญิง*อย่างหล่อน วันใดที่หายตัวไปก็
เหมือนว่าแต่ไรมาไม่เคยได้ถือกำเนิดมาในโลกนี้ ตอนนี้หากฟาปิโอมี
ความจริงจำสมควรจดจำ*แม้หล่อนเป็นผู้หญิงหนึ่งเม็ด* ก็ยังมีที่มาที่ไปอยู่
หรือ

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 208)

จากตัวอย่างข้อความในนวนิยายดังกล่าวจะพบว่า ผู้เขียนใช้การอุปลักษณ์เพื่อเปรียบเทียบน้ำหนักตัวและเรื่องราวของจำวอวีมือที่นอกจากจะมีน้ำหนักเบาแล้ว ยังมีขนาดเล็กเหมือนกับผู้หญิง ผู้เขียนต้องการเน้นย้ำถึงสถานะโสเภณีซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมของเธอว่าถ้าวันใดวันหนึ่งหายตัวไปก็ไม่ต่างกับไร้ตัวตน เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพและเข้าใจความรู้สึกดังกล่าว

นอกจากนี้ อุปลักษณ์อีกประเภทหนึ่งที่พบในวรรณกรรมเรื่องนี้ คือ **อุปลักษณ์โดยนัย** เป็นการเปรียบเทียบคล้ายอุปลักษณ์ แต่ไม่มีคำว่า 'เป็น' หรือ 'คือ' ปรากฏอยู่ในข้อความ ยกมาแต่สิ่งที่นำไปเปรียบเทียบให้ผู้อ่านตีความเอาเองว่าสิ่งที่นำไปเปรียบนั้นคืออะไร จากการวิเคราะห์นวนิยายเรื่องนี้ พบว่ามีการใช้การอุปลักษณ์โดยนัย ดังตัวอย่างข้อความตอนหนึ่งในนวนิยายว่า

“พูดภาษาแบบนี้ตอนนี้พวกหล่อนไม่มีทางเข้าใจหรือ! ต้อง
เปลี่ยนเป็นภาษาที่พวกหล่อนเข้าใจ--*จอร์จ ตานายขึ้นเวที แสดงเป็น*
แห่งเจียแล้ว! เอาจริง! ฟาดจริง!”

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 20)

จากตัวอย่างข้อความในนวนิยายดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้เขียนใช้การเปรียบเทียบการใช้ไม้กระบองไล่เหล่าไสเณณ์กับการขึ้นเวทีแสดงเป็นแห่งเดียว ซึ่งหมายถึงการเล่นละครที่เป็นเรื่องสมมติ โดยตัวละครแห่งเดียวหรือซุนหงอคงเป็นหนึ่งในตัวละครเอกในวรรณกรรมโบราณของจีนเรื่องไซอิ๋ว แห่งเดียวเป็นเทพที่มีความสามารถเก่งกล้าและมากด้วยอิทธิฤทธิ์ อีกทั้งมีอาวุธวิเศษณ์ คือ กระบองที่ยึดได้ ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพได้อย่างชัดเจนและเหมาะสมอย่างยิ่ง

1.2.3 สัญลักษณ์ คือการเปรียบเทียบที่เรียกสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยใช้คำอื่นแทน คำที่ใช้เรียกนั้น เกิดจากการเปรียบเทียบและตีความซึ่งใช้กันมานานจนเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไป หรืออาจมาจากการตีความของผู้เขียนจากสภาพแวดล้อมในสังคม (จูไรรัตน์ ลักษณะสิริและบาหยัน อิมสำราญ, 2551: 53) จากการวิเคราะห์นวนิยายเรื่องนี้พบว่ามีการใช้สัญลักษณ์ ดังตัวอย่างข้อความดังนี้

สัตว์เดรัจฉานทุกคนที่เห็นหล่อนเป็นเครื่องบำบัดความใคร่
สัตว์ร้ายพวกนี้บุกเข้ามาอาละวาดทำลายยับยั้งประเทศ

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 156)

จากตัวอย่างข้อความในนวนิยายดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เป็นเหตุการณ์ที่ตัวโค้วถูกทหารญี่ปุ่นจับตัวไป ผู้เขียนใช้คำว่า “เดรัจฉาน” ซึ่งมีความหมายว่าสัตว์ที่นอกเหนือจากมนุษย์ เช่น หมู หมา วัว ควาย แทนคำเรียกทหารญี่ปุ่น เพื่อสื่อถึงพฤติกรรมที่ป่าเถื่อนและไร้ความเป็นมนุษย์ของทหารญี่ปุ่นในเวลานั้น

ระหว่างเด็กหญิงกับหญิงสาว พันตรีจินตนาการว่าเสียงกรีด
ร้องดังแหว่ของดอกกุหลาบหนึ่งดอกในเหตุการณ์ความเลือด

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 202)

จากตัวอย่างข้อความในนวนิยายดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เป็นเหตุการณ์ที่นายพลทหารญี่ปุ่นนึกถึงเหล่าเด็กนักเรียนหญิงในโบสถ์ ผู้เขียนใช้คำว่า “ดอกกุหลาบ” เพื่อสื่อว่าเด็กผู้หญิงและหญิงสาวในโบสถ์เปรียบเหมือนดอกไม้ที่เพราะมีความสวยงามและบอบบาง อีกทั้งยังมีนัยยะแฝงถึงความรัก ความหลงใหลและความใคร่ทางเพศ

1.2.4 อติพจน์ คือ การกล่าวเกินจริง ซึ่งเป็นความรู้สึกหรือความคิดของผู้กล่าวที่ต้องการย้ำความหมายให้ผู้ฟังรู้สึกหนักแน่นจริงจัง ทั้งผู้กล่าวและผู้ฟังก็เข้าใจว่ามีใช่เป็นการกล่าวเท็จ (จูไรรัตน์ ลักษณะสิริและบาหยัน อิมสำราญ, 2551: 54)

จากการวิเคราะห์วรรณกรรมเรื่องนี้พบว่ามีการใช้อติพจน์ ดังตัวอย่างข้อความตอนหนึ่งในนวนิยายว่า

“ออกไป! ไสหัวไปเดี๋ยวนี้! อากู! เปิดประตูให้หล่อน!” ฟาบีโอ ตะโกน สีหน้าเย็นชาขีดขาวเหมือนฤดูหนาว *ราวกับพร้อมจะระเบิด เป็นท่าผนเม็ดเหงื่อได้ตลอดเวลา*

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 26)

จากตัวอย่างข้อความในนวนิยายดังกล่าวเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากฟาบีโอไม่สามารถอดทนฟังคำหยอกล้อหยาบคายที่เกรงใจสถานที่ของโสเภณีได้อีกแล้ว จะเห็นได้ว่าผู้เขียนใช้การกล่าวเกินจริงเพื่อเน้นความโกรธของฟาบีโอ เขาโกรธจนหน้าซีดและใบหน้าเต็มไปด้วยเหงื่อ เมื่อความอดกลั้นถูกกระตุ้นให้ประทุออกมา ใบหน้าของเขาจึงระเบิดออกมาเป็นท่าผนเม็ดเหงื่อ ซึ่งหมายความว่า เขาหมดความอดทนแล้ว จึงกล่าวสั่งให้อากูเปิดประตูไล่โสเภณีออกจากโบสถ์ในทันที

นายทหารญี่ปุ่นมองดูตาเผ่าผู้นี้ เหมือนจะพูดว่า ตาเผ่า นี้แก ไปอาศัยอยู่บนดวงจันทร์มาหรือไงวะ กระทั่งเกิดสงคราม แกก็ยังไม่รู้ว่าอะไรเป็นอะไร

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 144)

จากตัวอย่างข้อความในนวนิยายดังกล่าว เป็นเหตุการณ์ที่แองเกิลแมนน์กล่าวอ้างถึงสิทธิความเป็นกลางของโบสถ์ในขณะที่ทหารญี่ปุ่นที่บุกเข้ามาในโบสถ์เพื่อปล้นของมีค่า จะเห็นได้ว่าผู้เขียนใช้การกล่าวเกินจริงผ่านมุมมองของทหารนายนั้นเพื่อกล่าวอ้างถึงความไม่รู้ของแองเกิลแมนน์ เนื่องจากเขามีความคิดว่าหลังจากการรุกรานของกองทัพจักรวรรดิญี่ปุ่นแล้ว พวกเขาถือสิทธิผู้ชนะบุกปล้นในทุกๆ ที่ที่ต้องการและทุกคนในเมืองนานกิงยอมต้องรู้ถึงเรื่องนี้ดี ความไม่รู้ของแองเกิลแมนน์จึงเปรียบได้เหมือนคนอาศัยที่อยู่บนดวงจันทร์ซึ่งอยู่ห่างไกลจากโลกที่ไม่รู้ทันเหตุการณ์

2. คุณค่าทางด้านสังคม

2.1 สถานภาพและบทบาทของเพศชาย-หญิงในสังคมจีน

ในสังคมจีนสมัยก่อน ผู้หญิงจีนอยู่ในฐานะที่ไม่มีสิทธิ์ไม่มีเสียง ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม หรือครอบครัว (อรุณ เฉดตี๋, 2540: 91-103) จากการศึกษานวนิยายแปลจีนเรื่อง 13 บุพผาแห่งนานกิงพบว่า สภาพสังคมจีนสมัยสาธารณรัฐจีนที่อยู่ในสภาวะสงครามนานกิงนั้น มีความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมชายเป็นใหญ่ที่สืบทอดกันมานาน อีกทั้งยังมีการแบ่งแยกชนชั้นออกเป็น 2 ชั้น คือ 1. ชั้นสูง 2. ชั้นสามัญชน และในแต่ละชนชั้นจะแบ่งแยกสถานภาพและบทบาทของแต่ละเพศแตกต่างกันออกไป เช่น เพศชายชนชั้นสูง จะมีหน้าที่เป็นผู้นำระดับสูงในกองทัพ มีภาระหน้าที่เป็นผู้นำ คอยสั่งการหรือวางแผนต่างๆ ในการรบ ส่วนเพศชายชนชั้นสามัญชนจะต้องออกไปเกณฑ์ทหารเพื่อออกรบ ในส่วนเพศหญิงชนชั้นสูง จะถูกลดทอนให้มีหน้าที่คอยสนับสนุนเกื้อกูลสามีตนเองและสร้างทายาท ส่วนเพศหญิงสามัญชนจะออกไปทำงานนอกบ้านทดแทนในส่วนองแรงงานที่ขาดไป หรือถ้าหากครอบครัวใดขัดสนเรื่องเงินก็จะขายลูกหลานเข้าสถานบริการทางเพศ หรือผันตัวเองประกอบอาชีพโสเภณีเพื่อเลี้ยงครอบครัว ดังตัวอย่างข้อความในนวนิยายต่อไปนี้

ในขณะที่ด้านนอกมีเลือดนองเต็มไปหมด เด็กน้อยในวัยสิบสามกลับรู้เพียงว่าความอับอายสุดขีดชนิดหนึ่งนั่นคือเลือดประจำเดือนของเพศหญิงซึ่งชะตากำหนดเอาไว้ เธอพอจะเข้าใจกลางๆ ว่านับแต่นี้ไปตนเองกลายเป็นร่างกายและเลือดเนื้อที่สามารถก่อเกิดเรื่องราวชั่วร้ายต่างๆ นานาและร่างกายนี้ยังทำตัวเป็นผืนแผ่นดินอันอุดมสมบูรณ์ตลอดจนโรงเพาะปีศาจร้ายทั้งปวงโดยไม่แบ่งแยก ถูกพวกเขาใช้เพราะปลูกต้นกล้าออกดอกออกผลตามอำเภอใจ

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 15)

จากตัวอย่างข้อความดังกล่าวในนวนิยาย กล่าวถึงตัวละครเมิ่งจูเจี๋ยซึ่งกำลังรู้สึกกลัวกับการเป็นประจำเดือนครั้งแรก จากคำบรรยายแสดงให้เห็นถึงการปลูกฝังสถานภาพและบทบาทเพศหญิงผ่านตัวละครเด็กกว่า เมื่อร่างกายเติบโตเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์แล้ว ร่างกายของเธอจะถูกกำหนดไม่ให้อาจหลีกเลี่ยงได้ว่าร่างกายของเธอจะต้องเปลี่ยนแปลงกลายเป็นสิ่งของที่มีไว้รองรับความต้องการทางเพศและสร้างทายาทให้กับผู้ชาย เพราะเป็นสถานภาพและบทบาทของสตรีที่ดีในยุคสมัยนั้นได้รับ

ในเวลาไม่กี่นาที ต่ายเทาได้ลิ้มรสแต่ละอักษรของของคำว่า “พายัพแพ้เหลกกรวยย่อยยับ” ในฐานะที่เป็นทายาทตระกูลทหาร วันวานโลกก็ไม่สามารถทำให้เขาโคกเศร้าไปกว่าการพายัพแพ้เหลกกรวยย่อยยับเยี่ยงนี้

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 57)

จากตัวอย่างข้อความดังกล่าวในนวนิยาย กล่าวถึงตัวละครต่ายเทาซึ่งรู้สึกโคกเศร้าจากการพายัพแพ้ในสงคราม เนื่องจากเขาต้องแบกรับหน้าที่ในฐานะทายาทของตระกูลทหารชั้นสูง จะเห็นได้ว่าผู้ชายในครอบครัวสังคมจีนจะได้รับภาระที่สำคัญ เช่น การรักษาและประคับประคองชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล ซึ่งเป็นความคาดหวังที่ครอบครัวและสังคมมีต่อบุตรชาย

วิธีจะทำให้ผู้ชายประเภทจางสื่อเทียวนี้กลับใจได้ก็รวบรัดและไม่ยาก ภรรยาของเขาเพียงตีหน้าเศร้า ทำเป็นก้มหน้ายอมรับผลกรรม ยอมรับความจริงอย่างอึดอัดซ้ำซาก ตั้งอกตั้งใจดูแลครอบครัวทั้งคนแก่ทั้งเด็กๆ จางสื่อเทียวอยู่ยุโรปมาหกปี เขาภาคภูมิใจนักว่าคุณธรรมสำคัญที่สุดของตัวเองคือมนุษยธรรม ไม่ทำร้ายผู้อื่นโดยเฉพาะผู้อ่อนแอ

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 124)

จากตัวอย่างข้อความดังกล่าวในนวนิยาย กล่าวถึงตัวละครภรรยาของสื่อเทียวซึ่งวางแผนให้สามีของเธอเลิกรักกับจ้าวอวิ้มด้วยการแสดงให้สื่อเทียวเห็นถึงคุณสมบัติของกุลสตรีที่ดี จะเห็นได้ว่า

คุณสมบัติของภรรยาที่ดีในสังคมในสมัยนั้นคือการเป็นผู้ที่น้อยที่อยู่อย่างสงบเสงี่ยม อยู่ในโอวาของสามีและดูแลเอาใจใส่ครอบครัวอย่างเคร่งครัด

เจ้าววิม่อเป็นผู้หญิงที่มีความนึกคิดซับซ้อนมาก อย่างน้อยก็มีความคิดนับหมื่น ในการรับมือคนต่างชนชนนั้น หล่อนก็มีภาษาและวิธีการของแต่ละระดับชั้น ตั้งแต่หล่อนยังเล็กก็รู้ว่าตัวเองเกิดผิดกรรม น่าจะเป็นบุตรธิดาเป็นสวามีที่รักของบิดามารดาบ้านเศรษฐี หล่อนมีอะไรสู้ลูกสาวบ้านอื่นพวกนั้นไม่ได้หรือ หล่อนก็เคยอ่านตำราทั้งสี่กับคัมภีร์ทั้งห้า ศิลปะทั้งสี่แขนงอย่างพิณ หมาก หนังสือ ภาพวาด ล้วนชำนาญ สายเลือดของพ่อแม่ก็ไม่ได้ต่ำต้อย พวกเขาล้วนเป็นคนมีการศึกษา เสียแต่เป็นพวกลูกจ้างผลาญเท่านั้น เมื่ออายุสิบขวบหล่อนถูกพ่อแม่ไปขายให้กับญาติห่างๆ แทนหนี้พินัน หลักจากอาตายไป อาสะใภ้ก็ขายหล่อนให้แก่ช่องเรือบุปผา

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 122)

จากตัวอย่างข้อความดังกล่าวในนวนิยาย กล่าวถึงประวัติชีวิตที่เปลี่ยนผันของตัวละครเจ้าววิม่อ จะเห็นได้ว่าเธอเกิดในตระกูลชนชั้นสูง แต่ด้วยปัญหาทางการเงินของพ่อแม่และครอบครัวทำให้เธอเปลี่ยนสถานะจากลูกคุณหนูที่เคยได้รับการศึกษาระดับสูงเพื่อเป็นกุลสตรีที่ดีในอดีตกลายเป็นโสเภณีประจำช่องเรือบุปผาในปัจจุบัน

2.2 โสเภณีจีน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายของคำว่า *โสเภณี* หรือ *โสภินี* คือหญิงที่หาเลี้ยงชีพด้วยการค้าประเวณีและย่อมาจาก หญิงนครโสภินี ซึ่งแปลว่าหญิงงามอันหมายถึงหญิงงามประจำเมือง แต่ถ้าจะกล่าวให้ตรงกับความหมายที่แท้จริงก็คือ หญิงที่ขายตัว หญิงผู้มีช่องคลอดให้เข้าเพื่อสำเร็จความใคร่ของผู้อื่น หรืออาจจะเรียกด้วยความหมายอื่น ๆ ที่สื่อความหมายในทำนองเดียวกัน เช่น อีตัว สิ้นค้าเนื้อสด หญิงพาร์ตเนอร์ หญิงบำเรอ นางโลม หรือนางกลางเมือง นางคณิกา เป็นต้น

ประวัติความเป็นมาของโสเภณีจีนยังไม่มีหลักฐานแน่ชัด ในสังคมจีนในอดีต โสเภณีมีคำเรียกว่า “野合” ซึ่งมีความหมายว่า “ไก่อป่า” ใช้สื่อความหมายเชิงอุปสรรคเพื่อให้เห็นมโนทัศน์ร่วมกันและบ่งชี้ถึงทัศนคติเชิงลบต่อโสเภณี เนื่องจากลักษณะภายนอกของไก่อป่าจะมีสีสันทสวยงามกว่าไก่อป่าน ทั้งสีตัวขาว เหลือง แดง น้ำตาล เขียว เป็นต้น หัวเข็ด หางอนสวย และมีพฤติกรรมหากินไปทั่วป่า วิ่งเร็ว กระโดดและบินระยะไกลได้ ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง ตอนกลางคืนนอนพักง่ายๆ บริเวณกิ่งไม้หรือรังของมัน คุณสมบัติ “ไก่อป่า” เหล่านี้สังคมจีนนำมาใช้เปรียบกับโสเภณี เนื่องจากการแต่งกายของโสเภณีมีสีสันทสวยงาม แต่งหน้าเพื่อดึงดูดสายตาของลูกค้า ใช้ชีวิตตอนกลางคืนหาเลี้ยงชีพ อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง มักอยู่ข้างถนนหรือโรงน้ำชาเพื่อเรียกแขกมาใช้บริการ (อรณิศา อรุณีพัฒน์พงศ์, 2563 :68)

จากการวิเคราะห์นวนิยายเรื่องนี้พบว่า สถานะทางสังคมของโสเภณีในยุคสมัยสมัย สาธารณรัฐจีน (ค.ศ. 1912 - 1949) ไม่เป็นที่การยอมรับ เนื่องจากมีภาพลักษณ์ที่น่ารังเกียจ ถือเป็นอาชีพที่สร้างความเสื่อมเสียแก่ครอบครัว วงศ์ตระกูลและทำให้เสื่อมเสียเกียรติภูมิของชาติ อีกทั้งยังมีมุมมองเกี่ยวกับกามตันทหาและกลุ่มเสี่ยงติดเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์-เช่น หนองใน ซิฟิลิส เริม และเอดส์ที่ยังไม่มียารักษาให้หายได้ แต่เมื่อยุคสมัยได้เปลี่ยนผ่านมาถึงสังคมจีนในปัจจุบัน สถานะของโสเภณีได้รับการยอมรับมากขึ้น และได้รับภาษายุคใหม่เรียกว่า “ดาราตัวแม่” ดังตัวอย่างข้อความในนวนิยายดังต่อไปนี้

บรรดาผู้หญิงข้างกายสื่อเที่ยวเป็นหญิงซึ่งแต่ไรมาไม่แพ้ความเป็นหญิง ตามธรรมเนียมสืบต่อกันมา ผู้ชายมักสร้างครอบครัวกับผู้หญิงที่เหมือนแม่ของตนไม่ว่าจะเป็นด้านกายภาพหรือด้านจิตใจซึ่งล้วนชวนให้รู้สึกว่าคุณค่ามาก ผู้ชายที่ร้านโลกสักหน่อยเข้าใจดีว่าพลังความเป็นหญิงสูงปานใด ผู้หญิงที่มีความยั่ววนมาแต่กำเนิดหลังแต่งงานแล้ว ความใคร่ทางเนื้อหนังมังสาของพวกหล่อนจะหายไปหมด ผู้หญิงที่รวมเสน่ห์แบบนางโลมเข้ากับร่างของกุลสตรีผู้ดีงาม นั่นคือเรื่องเพื่อฝัน พวกคุณถูกหล่อนแบบนี้ เสียแรงที่พวกคุณเป็นถึงคนมีความรู้

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 122)

จากตัวอย่างข้อความดังกล่าวในนวนิยาย กล่าวถึงมุมมองของตัวละครสื่อเที่ยวหลังจากรู้ว่าเจ้าอวิ้มือเป็นโสเภณีและไม่พอใจที่ผู้หญิงรอบตัวเขาถูกเจ้าอวิ้มือ จะเห็นได้ว่าสตรีในสังคมชั้นสูงในยุคสมัยนั้นไม่ยอมรับโสเภณี ในทางกลับกันบุรุษในชนชั้นสูงนั้นเห็นว่าโสเภณียังคงเป็นที่ต้องการเพื่อเป็นเครื่องมือรองรับอารมณ์ของบุรุษเพศ

ตอนนี้ซูเจีวยินยังไม่ออกอีกกว่า ในชีวิตของหล่อนกับแม่ไม่มีผู้หญิงจำพวกอวิ้มือ หากไม่ใช่เพราะสงครามครั้งนี้ พวกผู้หญิงพรรคนี้กับซูเจีวยินไม่มีทางได้พบหน้ากันตลอดกาล สิ่งที่ผู้ชายแสดงต่อเบื้องหน้าพวกนางแพศยาเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแสดงต่อหน้าภรรยากับลูกสาว เป็นความอ่อนแอ พวกเธอแฝงชีวิตอยู่กับความอ่อนแอของผู้ชาย กระทั่งกับพันตรีผู้กล้าหาญ พวกหล่อนก็ไม่ละเว้น ยังไปขุดควักจุดอ่อนของเขา

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 126)

จากตัวอย่างข้อความดังกล่าวในนวนิยาย กล่าวถึงตัวละครเมิ่งซูเจีวยินซึ่งโกรธแค้นเจ้าอวิ้มือที่กำลังเต้นรำกับต๋ายเทาในชั้นใต้ดิน แสดงให้เห็นว่า สังคมจีนในสมัยนั้นไม่ให้การยอมรับโสเภณีเนื่องจากมีภาพลักษณ์เป็นสิ่งดึงดูดความอ่อนแอของบุรุษเพศซึ่งเป็นเรื่องเสื่อมเสียเกียรติ

“อย่าให้คนพูดกันว่าพวกคุณ ‘หญิงขบถ มีรู้ แค้นสิ้นชาติ’ ละ”

ดวงตาดำใหญ่ของอวิ้มือจ้องนั่งบนใบหน้าเขาอีกครั้ง

หงหลังใช้ภาษาหยางโจวต่อกลอน “คั่นฝั่งแม่น้ำ ยังขับขาน
ไฮ่ถึงฮัว”

“หงหลังไม่ใช่แค่หน้าตาดีเนอะ!” โสเภณีคนหนึ่งหัวเราะเย้าเล่น
“ให้ท้องไม่ได้มีแต่เปลือกข้าว ยังมีบทกลอนอีกเนอะ!”

“ฉันก็มีแค่สองประโยคนี่แหละ” หงหลังพูดพลางหัวเราะ
“บทกลอนที่คนเค้าตำพวกเรา พวกเราจะต้องท่องจำเอาไว้ด้วย ไม่อย่าง
นั้นโดนเค้าตำเอาแล้วจะไม่รู้ตัว”

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 131)

จากตัวอย่างข้อความดังกล่าวในนวนิยาย กล่าวถึงการละเล่นยามเข้างงสุราซึ่งหมายถึงการเล่น
ต่อกลอนหรือว่ากลอนสดของเหล่าโสเภณี จะเห็นได้ว่าแม้แต่โสเภณีเองก็ต้องท่องจำบทกลอนที่สังคม
สร้างขึ้นเนื่องจากพวกเขาเกิดมาจากครอบครัวที่ยากจนและไม่ได้รับการศึกษาเหมือนสตรีคนอื่นๆ ใน
สังคม

3. คุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์

3.1 เหตุการณ์สังหารหมู่หนานกิง (The Rape of Nanking หรือ Nanking Massacre)

เหตุการณ์สังหารหมู่หนานกิง เป็นเหตุการณ์สำคัญในสงครามจีน-ญี่ปุ่นครั้งที่ 2 ณ สมรภูมิต
หนานกิง เกิดขึ้นในวันที่ 13 ธันวาคม ค.ศ. 1937 จนถึงต้น ค.ศ. 1938 กองทัพญี่ปุ่นได้เดินทัพเข้ายึด
กรุงหนานกิง ซึ่งเป็นเมืองหลวงของมณฑลเจียงซูของสาธารณรัฐจีนในขณะนั้น หลังจากกองทัพญี่ปุ่นส่ง
เครื่องบินรบทิ้งระเบิดปูทางไว้ล่วงหน้าส่งผลทำให้ทหารจีนส่วนใหญ่ถอยกำลังออกไป เหลือแค่ทหาร
จีนไร้ประสบการณ์มาตั้งรับกองทัพญี่ปุ่นไว้ ด้วยความด้อยประสบการณ์นี้เองจึงเป็นสาเหตุส่วนหนึ่งที่
ทำให้นานกิงพ่ายแพ้ในที่สุด ส่วนสาเหตุส่วนหลังจากสงครามกลางเมืองของจีนที่ดำเนินอยู่ในขณะ
นั้น ฝ่ายรัฐบาลมุ่มมั่นที่จะต่อสู้กับคนภายในประเทศเพื่อรวมจีนให้เป็นหนึ่งเดียวมากกว่าที่จะหยุด
ความขัดแย้งนั้นไว้แล้วรวมตัวกัน เพื่อขับไล่กองทัพญี่ปุ่นให้ออกจากประเทศ

การสังหารหมู่เริ่มขึ้นทันทีที่กองทัพญี่ปุ่นได้บุกรุกเข้าสู่หนานกิง ทุกตารางพื้นที่ที่กองทัพญี่ปุ่น
ได้เข้าถึง ไม่มีที่ไหนปราศจากศพผู้เสียชีวิต กองทัพญี่ปุ่นส่งทหารตระเวนไปตามบ้านเรือน แสร้งทำเป็น
ต้องการตรวจค้นอาวุธ ถ้าบ้านไหนหลงกลเปิดประตูออกมา ทหารก็จะยิงคนนั้นทันที และได้ฆ่าเชลย
ศึกที่เป็นทหารจีนจำนวนกว่า 100,000 คน ซึ่งเป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศที่ห้ามไม่ให้ฆ่า
เชลยศึกที่จับมาได้ ทหารญี่ปุ่นกระทำเช่นนี้ต่อไปเรื่อยๆ อีกทั้งสรรหาวิธีการต่างๆ เพื่อความแปลกใหม่
หรือเพื่อลดกระสุน เช่น การไล่ต้อนเชลยให้ขึ้นไปอยู่บนคานฟ้าแล้วจุดไฟเผาจากชั้นล่างของตึก หรือ
จะเป็นการไล่ต้อนเชลยอยู่ในป่า ปราศจากอุปกรณ์ป้องกันความหนาวเย็น และอาหารเพื่อให้อดตาย
กันไปเอง เป็นต้น (สุรัชย์ ศิริไกร, 2557: 7)

อีกการกระทำหนึ่งอันโหดร้ายของกองทัพญี่ปุ่น คือ การข่มขืน มีหลักฐานสำคัญที่ระบุว่า ทหาร
ญี่ปุ่นทำการข่มขืนผู้หญิงหนานกิงจำนวนมาก ข้อมูลนี้ยืนยันโดยพยานบุคคลกว่า 5,000 คนในช่วงการ
ไต่สวนอาชญากรรมสงครามที่โตเกียว โดยบอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นโดยละเอียดว่า ทุกตารางนิ้วที่กองทัพ

ญี่ปุ่นได้เหยียบลงบนพื้นแผ่นดินนานกิง พบผู้เสียชีวิตเพศหญิงจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็เด็ก วัยรุ่น หรือ คนแก่ต่างมีร่องรอยการข่มขืนที่เห็นได้ชัด บางร่างกายปราศจากเสื้อผ้า บางรายถูกถอดออกเฉพาะ กางเกง บางรายตรงอวัยวะเพศมีดาบปักไว้ ในวันที่ 18 ธันวาคม ค.ศ. 1937 เมื่อหนังสือพิมพ์นิวยอร์ก ไทม์ ได้เผยแพร่เหตุการณ์เหล่านี้ให้ชาวต่างชาติได้รับรู้ ทำให้เกิดกระแสต่อต้านกองทัพญี่ปุ่นจากทั่วโลก ซึ่งภายหลังผู้ก่อการสังหารหมู่หลายคนตกอยู่ในฐานะอาชญากรสงคราม ถูกตัดสินว่ามีความผิดและ ถูกตัดสินประหารชีวิตจากศาลชำนานาญพิเศษอาชญากรรมสงครามนานกิง (รวโรจน์, 2549: 50)

จากการศึกษานวนิยายแปลจีนเรื่อง 13 บุพผาแห่งนานกิง พบว่า ผู้เขียนได้ถ่ายทอดเรื่องราว ในประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการสังหารหมู่ชาวจีน ผ่านการดำเนินเรื่อง และองค์ประกอบต่างๆ รวมถึง เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น เช่น เหตุการณ์ที่จ้าวอวิ้ม่อพบกับเมิ่งซูเจียนในวันไต่สวนคดีอาชญากรรม สงครามนานกิง เหตุการณ์ของต่ายเทาถูกกองทัพใหญ่ละทิ้งในเมืองนานกิง การหนีตายจากการการ สังหารหมู่ของหวางผู้เซิงและหลี่เฉวียนโฮ่ยว เหตุการณ์ของโต้วโค้วถูกทหารญี่ปุ่นสังหาร ตัวอย่างที่ กล่าวมาทั้งหมดนี้ มีความสอดคล้องกับเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ อีกทั้งเป็นการสอดแทรกและ ถ่ายทอดให้ความรู้แก่ผู้อ่านเป็นอย่างดี

3.2 สตรีปลอดภัย (Comfort women)

สุซาดา เลียงชูศักดิ์ (2562) เขียนบทความเรื่อง หญิงบำเรอ : ประวัติศาสตร์ บาดแผล และการ ต่อรองบนเวทีระหว่างประเทศของเกาหลีใต้กับญี่ปุ่น กล่าวว่า สตรีปลอดภัย ในที่นี้มาจากคำว่า “Comfort Women” หรือ “หญิงให้ความสบาย” ซึ่งแปลมาจากภาษาญี่ปุ่น เป็นคำสุภาพแทนคำว่า “หญิงโสเภณี” ซึ่งในกรณีนี้เกี่ยวข้องกับการลักพาตัว การบังคับ หลอกลวง ล่อลวง ผู้หญิงจำนวนมาก มาเป็นหญิงบริการให้ทหารญี่ปุ่นในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง (ค.ศ. 1939 - ค.ศ. 1945) ด้วยวิธีการ อาศัยสภาวะขาดแคลนอันเกิดจากสงครามหลอกลวงผู้หญิงโดยเฉพาะผู้ที่มีฐานะยากจนที่จำเป็น ต้องหารายได้เลี้ยงครอบครัวว่าจะช่วยเหลือให้ได้ทำงานในโรงงาน โรงพยาบาล รวมทั้งเพิ่มทักษะใน การหารายได้ที่มากขึ้น ทว่าท้ายที่สุดก็จะถูกส่งตัวเข้าไปในสถานบำเรอ (comfort station) ที่ทาง กองทัพญี่ปุ่นได้ตั้งขึ้นในประเทศอาณานิคม โดยเฉพาะในแถบเอเชียแปซิฟิก เพื่อเป็นแหล่งให้ความ สำราญแก่ทหารญี่ปุ่นในพื้นที่สงคราม

จากการศึกษานวนิยายแปลจีนเรื่อง 13 บุพผาแห่งนานกิง พบว่าหลังจากเหตุการณ์ที่โสเภณี ทั้งสิบสามคนได้ปลอมตัวเป็นเด็กนักเรียนและเดินทางไปพร้อมกับทหารญี่ปุ่น พวกเขาได้ถูกส่งตัวไป สถานปลอดภัยทหารและใช้ชีวิตเป็นสตรีปลอดภัยจนเสียชีวิต ตัวละครจ้าวอวิ้ม่อเป็นเพียงคนเดียว ที่สามารถหนีรอดออกมาและได้กลายมาเป็นหนึ่งนในพยานสำคัญในการไต่สวนคดีอาชญากรรม สงครามนานกิง สุดท้ายแล้วเธอได้เปลี่ยนชื่อและใบหน้าของตัวเองเพราะไม่สามารถใช้ชีวิตของจ้าว อวิ้ม่อต่อได้จากบาดแผลทางจิตใจ สะท้อนให้เห็นถึงการกระทำอันโหดร้ายของทหารญี่ปุ่นที่ได้สร้าง บาดแผลทางจิตใจให้กับชาวนานกิงอย่างแสนสาหัส ดังตัวอย่างต่อไปนี้

จ้าวอวิ้ม่อคือผู้หญิงคนเดียวในกลุ่มสิบสามคนที่ยังมีชีวิตอยู่ถึง ปัจจุบัน เป็นหล่อนี่เองที่เป็นพยานยืนยันว่าคราวนั้นนายทหารระดับ สูงในกองทัพญี่ปุ่นกระทำหล่อนและ “นักเรียนหญิง” อีกสิบสองคน อย่างไม่รู้ การที่จ้าวอวิ้ม่อโชคิรอดตายมาได้ น่าจะเป็นเพราะหน้าตาที่

กิริยาท่าทางของหล่อนโดดเด่นกว่าคนอื่น คนที่มาหาความสำเร็จจากหล่อนล้วนเป็นนายทหารระดับกลางและล่าง ด้วยเหตุนี้ การควบคุมตัวหล่อนจึงค่อยๆ ผ่อนคลายลง ทำให้ในที่สุดก็หนีออกมาได้สำเร็จ หล่อนน่าจะหนีออกมาได้หลังจากเป็น “สตรีปลอบขวัญ” อยู่สี่ปี ส่วนเรื่องที่ทำไมหล่อนจึงทำศัลยกรรมเปลี่ยนโฉมหน้าใหม่ ตลอดเวลาที่ผ่านมา คุณป้าของฉันทักคำตอบไม่ได้ ฉันทักคำตอบไม่ได้เช่นกัน

(เหยียนเกอหลิง, 2557: 235-23)

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาวิเคราะห์นวนิยายแปลจีนเรื่อง “13 บุพผาแห่งนานกิง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของนวนิยาย ทั้งโครงเรื่อง กลวิธีการแต่ง ตัวละคร แนวคิดของเรื่องหรือแก่นเรื่อง บทสนทนา รวมถึงฉากและบรรยากาศ อีกทั้งศึกษาคุณค่าที่ได้จากนวนิยายเรื่องนี้ ทั้งด้านการใช้ภาษา ด้านสังคม รวมถึงด้านประวัติศาสตร์

ผลการศึกษาองค์ประกอบพบว่า นวนิยายแปลจีนเรื่อง “13 บุพผาแห่งนานกิง” มีโครงเรื่องเกี่ยวกับเรื่องราวการรอดชีวิตจากเหตุการณ์สังหารหมู่ของเมืองซูเจีวียน หลังจากได้รับความช่วยเหลือของกลุ่มโสเภณีทั้งสิบสามคน เปิดเรื่องด้วยตัวละครฉันทักพูดถึงการตามหาโสเภณีแห่งแม่น้ำฉินหวายหลังจากพบกับผู้หญิงปริศนาที่เป็นพยานสำคัญในวันให้การปากคำสอบสวนคดีอาชญากรรมสงครามนานกิง โดยผู้แต่งได้สร้างปมความขัดแย้ง 3 ประการ คือ ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ เช่น ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มนักเรียนหญิงและกลุ่มโสเภณี ความขัดแย้งระหว่างแองเกิลแมนน์กับตัวยเทา ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม เช่น ความขัดแย้งระหว่างโสเภณีกับผู้คนในโบสถ์ ความขัดแย้งระหว่างตัวละครในโบสถ์กับกองทัพญี่ปุ่น และความขัดแย้งภายในจิตใจตนเอง ได้แก่ ความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละครตัวยเทา ดำเนินเนื้อเรื่องเข้มข้นมากยิ่งขึ้นไปจนถึงจุดคลาปม สำหรับการปิดเป็นแบบสุขนาฏกรรม และยังมีคำถามทิ้งท้ายเพื่อให้ผู้อ่านได้ขบคิดต่อได้อย่างน่าสนใจเมื่อการค้นหาโสเภณีแห่งแม่น้ำฉินหวายได้จบลงหลังจากได้รับรู้ว่าผู้หญิงปริศนาที่ได้พบที่ศาลทหารคือจ้าวอู๋ม่อ แต่เธอได้เปลี่ยนเป็นคนอื่น ทั้งศัลยกรรมเปลี่ยนใบหน้าและเปลี่ยนชื่อของตัวเอง กลายเป็นคำถามทิ้งท้ายที่แม้แต่ตัวละครฉันทักและป้าซูเจีวียนไม่สามารถหาคำตอบได้

ผู้แต่งใช้กลวิธีการดำเนินเรื่องแบบเล่าย้อนหลัง เป็นการเล่าเรื่องเหตุการณ์ในตอนท้ายเพื่อให้เกิดความสงสัยก่อนและจึงเล่าเรื่องทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนกระทั่งจบ โดยจะค่อย ๆ เฉลยเรื่องราวไปที่ละน้อย นับเป็นกลวิธีการดำเนินเรื่องที่ทำให้เรื่องน่าติดตาม ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องแบบผู้เล่าเรื่องปรากฏตัว ในฐานะตัวละครในเรื่องผู้เล่าเรื่องจะใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งซึ่งเป็นตัวละครรอง คือตัวละครฉันทัก ซึ่งมีบทบาทสำคัญในเรื่องเป็นผู้เล่าเรื่อง จึงมีการบรรยายให้เห็นถึงบรรยากาศ และบรรยายถึงความรู้สึกนึกคิดของตัวละครทำให้ผู้อ่านเห็นภาพและคล้อยตามได้ง่าย

ตัวละครภายในเรื่องมีสองประเภท ได้แก่ ตัวละครหลักที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง คือ เมืองซูเจีวียน แองเกิลแมนน์ ฟาปิโอ จ้าวอู๋ม่อ และตัวยเทา และตัวละครประกอบแบ่งเป็นสองลักษณะ ได้แก่ ตัวละครหลายลักษณะและตัวละครน้อยลักษณะ ตัวละครหลายลักษณะ ได้แก่ ฉันทัก จอร์จ โต้

โค้ว หวางผู้เขียน หลี่เฉวียนโหย่ว หงหลิง ส่วนตัวละครน้อยลักษณะ ได้แก่ อากู๋ สี่ท่ีเสียหอย จางกั้วม่อ และทหารญี่ปุ่น ทุกตัวละครมีความแตกต่างและหลากหลาย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยดำเนินเรื่องราวให้ไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางได้อย่างเหมาะสมและชวนให้ผู้อ่านลุ้นระทึกไปกับตัวละครในเรื่อง แก่นเรื่องสะท้อนคุณค่าของมนุษย์ว่า มนุษย์เรานั้นเมื่อยามเผชิญหน้ากับภัยอันตรายที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงร่วมกันแล้วจึงพบว่า การช่วยเหลือผู้อื่นเป็นเรื่องสำคัญยิ่งกว่าการเอาชีวิตรอด

บทสนทนาของเรื่องมีความกระชับ ได้ใจความ สื่อความหมายชัดเจน ทั้งนี้ผู้แต่งมีจุดประสงค์ที่แน่นอนว่าจะใช้บทสนทนาเพื่อบอกเล่าลักษณะและเรื่องราวของตัวละคร เรื่องราวความขัดแย้ง ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างตัวละคร และยังใช้เป็นส่วนสำคัญในการสอดแทรกข้อคิดผ่านประสบการณ์ของตัวละคร ซึ่งเป็นการใช้บทสนทนาได้เหมาะสมและสอดคล้องกับโครงเรื่อง อีกทั้งฉากและบรรยากาศที่สะท้อนสภาพแวดล้อม ความโหดร้าย และการสูญเสียในช่วงเหตุการณ์การสังหารหมู่หนานกิง (The Rape of Nanjing) ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้ตัวละครแสดงอารมณ์ต่างๆ และผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมตามไปด้วย

ส่วนผลการศึกษาเรื่องคุณค่าพบว่า มีคุณค่า 3 ประการ ได้แก่ คุณค่าทางการใช้ภาษา ปรากฏการใช้สำนวนโวหาร ได้แก่ พรรณนาโวหารและ บรรยายโวหาร และภาพพจน์ได้แก่ การอุปมาอุปลักษณ์ สัญลักษณ์ และอติพจน์ ซึ่งมีการใช้ภาษาที่สละสลวยและเข้าใจง่าย ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจน คุณค่าทางด้านสังคมสะท้อนให้เห็นถึงสถานภาพและบทบาทของเพศชาย-หญิงในสังคมจีนช่วงเหตุการณ์สงครามหนานกิงมีความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมชายเป็นใหญ่ที่สืบทอดกันมานาน อีกทั้งยังมีการแบ่งแยกชนชั้นออกเป็น 2 ชั้น คือ 1. ชนชั้นสูง 2. ชนชั้นสามัญชน และในแต่ละชนชั้นจะแบ่งแยกสถานภาพและบทบาทของเพศชาย-หญิงที่แตกต่างกันออกไป สะท้อนให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของโสเภณีจีนที่ไม่ได้รับการยอมรับทางสังคม รวมไปถึงสะท้อนคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ที่ผู้เขียนได้สอดแทรกและถ่ายทอดให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวเกี่ยวกับการสังหารหมู่หนานกิงและสตรีพลอยขวัญแก่ผู้อ่านเป็นอย่างดี นับเป็นคุณค่าของวรรณกรรมที่มีประโยชน์ต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

จากการศึกษาองค์ประกอบของนวนิยายแปลจีนเรื่อง “13 บุปผาแห่งหนานกิง” ช่างต้นผู้ศึกษาคิดว่านวนิยายเรื่องนี้มีความโดดเด่นด้านการนำเสนอปมขัดแย้งของตัวละครภายในเรื่องซึ่งมีบุคลิกที่โดดเด่นและมีจุดยืนทางสังคมที่ตรงกันข้าม เช่น บาทหลวงกับทหาร นักเรียนหญิงกับโสเภณี บาทหลวงกับโสเภณี ช่วยสนับสนุนให้โครงเรื่องมีความเข้มข้นและน่าติดตาม อีกทั้งผู้เขียนได้นำเสนอตัวละครโสเภณีให้มีความงดงามและเต็มเปี่ยมด้วยชีวิตชีวา เพื่อให้ผู้อ่านได้มองเห็นถึงความสวยงามที่ไม่ได้มีเพียงแต่ความโหดร้ายในสงคราม เปรียบเหมือน “บุปผา” ที่เบ่งบานกลางสนามสนามรบ อีกทั้งยังสะท้อนถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่พึงได้รับอย่างเท่าเทียม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา นวนิยายแปลจีนเรื่อง 13 บุปผาแห่งหนานกิง ผู้ศึกษาคิดว่ายังมีประเด็นที่น่าสนใจและควรค่าแก่การศึกษา อาทิ การศึกษาตัวละครในเชิงสังคมศาสตร์ และบทบาทของทหารญี่ปุ่นในสงครามหนานกิง ควรศึกษาเพิ่มเติมให้ครอบคลุมทุกด้านมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

ข้อมูลจากหนังสือ

- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2519). **วรรณคดีวิจารณ์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2557). **การใช้ภาษาไทย**. นครปฐม: บริษัท พี. เพรส จำกัด.
- เจตนา นาควิษระ. (2520). **วรรณคดีวิจารณ์และวรรณคดีศึกษา**. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริและบาศรินทร์ อิมสำราญ บรรณาธิการ. (2551). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร**. พิมพ์ครั้งที่ 4. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชลธิรา สัตยวิวัฒนา. (2522). **เบิกฟ้าวรรณกรรม**. กรุงเทพฯ: สารศึกษาการพิมพ์.
- ณทัย กรรณสุด. (2557). “**เพศสภาพและความรุนแรงในภาวะสงคราม กรณีศึกษา สงครามญี่ปุ่น – จีนครั้งที่ 2 ณ สมรภูมิตนบก**”. สารนิพนธ์อักษรศาสตร์ บัณฑิตสาขาเอเชียศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปวีณา เดชโหมด. (2560). “**การศึกษานวนิยายแปลจีนเรื่องเต๋าผู้ไซไซ**”. สารนิพนธ์อักษรศาสตร์ บัณฑิตสาขาเอเชียศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นลินแพรวไหม ปราณวิวัฒนา. (2559). “**การศึกษาวรรณกรรมแปลจีนเรื่องความรักใดจะไม่ปวดร้าว**”. สารนิพนธ์อักษรศาสตร์ บัณฑิตสาขาเอเชียศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิรัชชา ประทุมมา. (2561). “**การศึกษาวีเคราะหนวนิยายแปลจีนเรื่อง พานพบอีกครายามบุปผาโปรยปราย**”. สารนิพนธ์อักษรศาสตร์บัณฑิตสาขาเอเชียศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไพโรธ เลิศพิริยกุล. (2542). **วรรณกรรมปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ดำรงค์ ฐานดี. (2544). **สังคมและวัฒนธรรมจีน Chinese Society and Culture**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- รุ่งระวิกกรัย. (2554). “**ฆ่าโหดหลายแสน ช่มชืดนับหมื่น ท่วมนครน่านกิง.**” **ฆ่าโหด!! ล้างเผ่าพันธ์**, 211-251. กรุงเทพฯ: ฐานบุ๊คส์
- วีรวัฒน์ อินทรพร. (2561). **วรรณคดีวิจารณ์**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศศิธร คงสุขสวัสดิ์. (2560). “**นวนิยายแปลจีนเรื่อง แม่ทัพอยู่บน ข้าอยู่ล่าง : องค์ประกอบ กลวิธีและคุณค่า**”. สารนิพนธ์อักษรศาสตร์บัณฑิตสาขาเอเชียศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Geling Yan. (2560). **13 บุปผาแห่งน่านกิง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. แปลโดยซินโป-หย่งซุน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เอิร์ลเนส.

ข้อมูลจากเว็บไซต์

นัทธัญ ประสานนาม. (2562). “วรรณกรรมกับประวัติศาสตร์” ในประเทศไทย จากมุมมองความทรงจำศึกษา. เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2563

เข้าถึงได้จาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jasu/article/download/186192/130833/>

พัลลภ สามสี. (2550). **จินปรีทธรศน์ : บุปผาแห่งนางนงกิง-สงคราม ความรัก ความเสียสละ**

สูตรสำเร็จภาพยนตร์ในสไตล์ของจาง อี้โหมว. เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2563

เข้าถึงได้จาก http://thai.cri.cn/247/2012/02/15/225s194879_1.htm

ดวงเด่น นุธรรมรัมย์. (2556). **สงครามที่เป็นธรรม.** เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2563

เข้าถึงได้จาก <http://www.thaicadet.org/Ethics/JustWar.pdf>

วินัย สุขใส. (2553). "วิวัฒนาการวรรณกรรมจีนในภาษาไทย ตั้งแต่ พ.ศ.2411-2475". **1 ทศวรรษ**

นวนิยายจีนแนวพาฝัน: กรณีศึกษานวนิยายมากกว่ารักที่ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2551-2560

ของสำนักพิมพ์แจ่มใสกับสังคมไทย. เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2563

เข้าถึงได้จาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/CSJ/article/view/55468/46074>

หนังสือ The Uninvited : นักข่าวผู้ไม่ได้รับเชิญ/คอลัมน์ทิ้งหนังสือ. (2551).

เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2563 เข้าถึงได้จาก <https://mgronline.com/china/detail/9510000140743>

สุรัชชัย ศิริไกร. (2562). **หญิงบำเรอ : ประวัติศาสตร์ บาดแผล และการต่อรองบนเวทีระหว่าง**

ประเทศของเกาหลีใต้กับญี่ปุ่น. เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2563

เข้าถึงได้จาก <https://www.the101.world/history-of-comfort-women-agreement/>

อรณิศ อรุณีพัฒน์พงศ์. (2563). **มโนทัศน์ของชาวจีนที่มีต่อคำว่า “ไก่อ”:** การวิเคราะห์เชิงภาษา.

เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2564 เข้าถึงได้จาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jletters/article/view/89389>

Larry Rohter. (2011). **An Epic Drawn From the Tears of Nanjing.**

accessed August 23, 2020, available from <https://www.nytimes.com/2011/12/25/movies/the-flowers-of-war-a-chinese-epic-with-many-back-stories.html>

Lawrence Pollard. (2012). **The story behind Chinese war epic The Flowers of War.**

accessed August 23, 2020, available from <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-16638897>

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ-สกุล	นางสาวอิสราภรณ์ วงศ์จตุพัฒน์
วัน เดือน ปีเกิด	10 กันยายน พ.ศ. 2541
ที่อยู่	91/4 ม.1 ต.หนองกระทุ่ม อ.เดิมบางนางบวช จ.สุพรรณบุรี 72120
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2559	จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 สุพรรณบุรี
พ.ศ.2564	สำเร็จการศึกษาปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต วิชาเอกเอเชียศึกษา จากมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์